

karanlık kitaplık

H. P. LOVECRAFT

cthulhu'nun çağrısı

ithaki

"Lovecraft'ın eserleri modern korku edebiyatında bir dönüm noktası."
—*Clive Barker*

Lovecraft'ın neden korku edebiyatının ustası olarak anılması gerektiğini gösteren; yabancılığın, dehşetin, tekinsizliğin anlatıldığı toplam yedi öykü var bu kitapta.

Korku ancak gördüğümüzde bilebildiğimiz bir şey midir? Yoksa bilmediğimizi gördüğümüz şey midir? Belli ki Lovecraft bunu sorguluyordu bu öyküleri yazdığı sırada. Hep korkularımızdan ve bilmediklerimizden bahsetmeye çalıştı. Çalıştı diyoruz, çünkü asla tam olarak bahsedilemeyeceğini biliyordu. Tıpkı bu öykülerde olduğu gibi, dehşeti tarif etmek mümkün değildi. Tarif eden ya mezarlığa düştü ya da akıl hastanesine; ya müzisyen oldu ya da ressam; ya aynaya baktığında başkasını gördü ya da denizin dibinde buldu kendisini.

Bu kitap bir dehşet davetiyesi, bir delilik güzellemesi. Bu, Lovecraft'ın çağrısı...

Çeviren: Dost Körpe

www.ithaki.com.tr

ithaki

/ithakiyayinlari

HOWARD PHILLIPS LOVECRAFT

20 Ağustos 1890'da Rhode Island, Providence'ta doğdu. Genellikle korku öyküleriyle tanınmasına rağmen, yüz bine yakın mektup, onlarca makale, deneme ve şiir yazdı. Hayatının son birkaç yılı zor koşullar altında geçen yazar 1937'de bağırsak kanseri olduğunu öğrendi. 15 Mart 1937'de öldü. Korku, bilimkurgu ve fantazi türlerinde eser veren büyük yazarların çoğunda Lovecraft etkisi vardır. Eserleri sinemaya, tiyatroya, müziğe, çizgiromana, bilgisayar ve masaüstü oyunlarına esin kaynağı olmuştur. Arkham House, Necronomicon Press ve Hippocampus Press gibi yayınevleri Lovecraft'ın geride bıraktığı eserleri ya da onun mitosuna ve hayatına dair eserleri yayımlamak amacıyla kurulmuştur.

Cthulhu'nun Çağrısı

Howard Phillips Lovecraft
Öykülerin Orijinal Adları:

The Statement of Randolph Carter / The Outsider / The Music of Erich Zann
Herbert West-Reanimator / The Rats in the Walls / Pickman's Model
The Call of Cthulhu

İthaki Yayınları - 1396
Karanlık Kitaplık - 8

Yayım Sorumlusu: *Alican Saygı Ortanca*

Dizi Editörü: *Alican Saygı Ortanca*
Yayıma Hazırlayanlar: *Ömer Ezer - Emre Aygün*
Kapak Tasarımı: *Hamdi Akçay*
Grafik Uygulama: *B. Elif Balkın*
2. Baskı, Mart 2019, İstanbul

ISBN: 978-605-375-842-6

Sertifika No: 11407

Türkçe Çeviri © Dost Körpe, 2018
© İthaki, 2018

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 Faks: (0212) 613 51 97

Howard Phillips Lovecraft

Cthulhu'nun Çağrısı

Çeviren
Dost Körpe

ithaki

İllüstrasyon: Seda Ersavcı

İÇİNDEKİLER

RANDOLPH CARTER'IN İFADESİ
11

YABANCI
19

ERICH ZANN'IN MÜZİĞİ
27

HERBERT WEST – DİRİLTİCİ
37

DUVARLARDAKİ FARELER
73

PICKMAN'IN MODELİ
97

CTHULHU'NUN ÇAĞRISI
115

AMATEUR CORRESPONDENT

MAY-JUNE
1937

Dedication

This issue is respectfully dedicated to the memory of Howard Phillips Lovecraft, who died March 15, 1937, at the age of forty-six. Called by many the dean of modern writers of weird fiction, he will be mourned by every reader of fantasy, not only for the excellence of his writings but also for the fine calibre of mind typified therein.

İlk olarak Amateur Correspondent (Mayıs-Haziran 1937) dergisinin kapağında yayımlanan, Virgil Finlay'in H.P. Lovecraft'ı bir on sekizinci yüzyıl beyefendisi olarak çizdiği portre.

Randolph Carter'ın İfadesi

Size tekrar söylüyorum beyler, beni boşuna sorguya çekiyorsunuz. İsterseniz beni burada sonsuza dek alıkoyun; adalet diye adlandırdığınız yanılsamayı yatıştıracak bir kurban arıyorsanız, beni hapse atın ya da idam edin; ama size şimdiye kadar anlattıklarımdan fazlasını söyleyemem. Hatırlayabildiğim her şeyi tamamen dürüstçe anlattım. Hiçbir şeyi çarpıtmış veya gizlemiş değilim; belirsiz kalan bir şeyler varsa, zihnimi bulandıran kara bulut yüzündendir sadece – o bulut ve onu üzerime çökerten korkuların muğlaklığı yüzündendir.

Yine söylüyorum, Harry Warren'a ne olduğundan haberim yok; gerçi onun huzurlu nisyana kavuştuğunu (herhangi bir yerde böyle bir nimet varsa tabii) düşünüyorum –neredeyse umuyorum–. Beş yıldır en yakın arkadaşı olduğum ve bilinmeyen üzerine yaptığı korkunç araştırmalara kısmen de olsa katıldığım doğrudur. Hafızam güvenilmez ve karman çorman olsa da, şahidinizin o korkunç gecenin on bir buçuğunda Gainesville Otobanı'nda Büyük Servi Bataklığı'na doğru yürüdüğümüzü görmüş olabileceğini inkâr edecek değilim. Elektrikli lambalar, kürekler ve bir kangal tuhaf kablo bağlanmış cihazlar taşıdığımızı da kabul ediyorum; ne de olsa bütün bunlar, sarsılmış belleğime kazınan korkunç görüntüde rol oynadılar. Ama daha sonra olanlar ve ertesi sabah bataklık kıyısında, tek başıma ve sersemlemiş halde bulunmamın sebebi konusunda, ısrarla belirtmeliyim ki, size defalarca tekrarladıklarımdan başka hiçbir şey bildiğim yok. Bataklıkta veya civarında, o korkunç olayın yaşanmış olabileceği bir yer bulunmadığını söylüyorsunuz bana.

Ben de diyorum ki, gördüklerimden başka bir şey bilmiyorum. Hayal veya kâbus görmüş olabilirim –hayal veya kâbus olmasını şiddetle umuyorum– ama insanlardan uzaklaşmamızdan sonraki o afallatıcı birkaç saat içinde olanlardan geriye ancak o gördüklerim kaldı zihnimde. Harley Warren'ın geri dönmemesinin sebebini de ancak kendisi veya ruhu –ya da tanımlayamadığım, isimsiz bir şey– söyleyebilir.

Daha önce de söylediğim gibi, Harley Warren'ın tuhaf araştırmalarını gayet iyi biliyor ve onlara bir ölçüde iştirak ediyordum. Yasaklanmış konular üstüne yazılmış, büyük bir koleksiyon oluşturan tuhaf, nadide kitaplarından bildiğim dillerde olanların hepsini okudum; ama bunların sayısı, anlayamadığım dillerde yazılmış olanlara kıyasla çok az. Çoğu Arapça sanırım; Warren'ın sonunu getiren şeytani kitap –hep cebinde taşıdığı kitap– ise başka hiçbir yerde benzerini görmediğim harflerle yazılmıştı. Warren bu kitapta tam olarak ne yazdığını bana asla söylemedi. Araştırmalarımızın doğasına gelince – artık eksiksiz bir kavrayışa sahip olmadığımı yinelemeli miyim? Buna şükrediyorum... Çünkü hakiki bir ilgiden çok Warren'a duyduğum hayranlık yüzünden gönülsüzce sürdürdüğüm, dehşet verici araştırmalardı onlar. Warren hep beni yönetirdi ve bazen ondan korkardım. O korkunç olaydan önceki gece, *bazı cesetlerin mezarlarında asla çürümeden, sağlam ve şişmiş bir halde binlerce yıl yatmalarının* sebebine dair teorisinden durmadan bahsederken yüzünde beliren ifade karşısında nasıl ürperdiğimi hâlâ anımsıyorum. Ama artık ondan korkmuyorum çünkü kavrayışımın ötesinde dehşetlerle tanışmış olduğundan şüpheleniyorum. Artık onun *adına* korkuyorum.

O geceki amacımız hakkında net bir fikrim olmadığını bir kez daha tekrarlıyorum. Warren'ın yanında taşıdığı o kitaptaki –bir ay önce Hindistan'tan gelen, anlaşılmaz harflerle yazılmış o kadim kitaptaki– bir şeylerle yakından alakalı olduğu apaçık ortada; ama bulmayı umduğumuz neydi, yemin ederim ki bilmiyorum. Şahidiniz

on bir buçukta Gainesville Otobanı'nda Büyük Servi Bataklığı'na doğru gittiğimizi gördüğünü söylüyor. Bu herhalde doğrudur ama net anımsamıyorum. Ruhuma dağlanmış görüntüde tek bir sahne var, o da gece yarısından çok sonrasına ait olmalı; bulutlu gökyüzünde giderek kaybolan bir hilal vardı çünkü.

Mekân eski bir mezarlıktı; öyle eskiydi ki, artık hatırlanamayacak kadar uzak yıllara ait çeşitli işaretler karşısında titredim. Mezarlık gür otlarla, yosunlarla ve garip, sürüngen yabani bitkilerle kaplı, derin, rutubetli bir çukurun dibindeydi; avare hayal gücüm oranın hafif, pis kokusunu çürük taş kokusuyla tuhaf bir şekilde özdeşleştirdi. Her tarafta ihmalin ve köhneliğin belirtileri vardı; Warren ile benim orada asırlardır süren ölüm sessizliğini bozan ilk canlılar olduğumuz düşüncesi bir türlü aklımdan çıkmıyordu. Vadinin kenarında giderek kaybolan soluk hilal, sanki adı sanı duyulmamış yeraltı mezarlarından yayılan pis kokulu sisin içinden bakıyordu ve onun zayıf, titrek ışığında nahoş antik mezar taşlarını, ölü küllerinin saklandığı kapları, sembolik mezarları ve mozolelerin ön cephelerini seçebiliyordum; hepsi de dağılmaya yüz tutmuştu, yosun kaplıydı, rutubet lekeliydi ve aşırı gür, sağlıksız bitki örtüsü tarafından kısmen gizlenmişti.

Bu korkunç ölüler kentindeki varlığıma dair ilk güçlü izlenimim, yarısı yıkılmış bir gömütün önünde Warren ile birlikte durmama ve anlaşılan taşıdığımız birtakım yükleri yere atmamıza ilişkin. O zaman yanımda bir elektrikli lambayla iki kürek bulunduğunu, arkadaşımınsa benzer bir lamba ve portatif telefon teçhizatı getirdiğini fark etmiştim. Tek kelime etmedik çünkü bulunduğumuz yer ve işimiz bize bildik geliyordu; oyalanmadan küreklerimizi alıp o arkaik morgun düz zeminindeki çimenleri, yabani otları ve rüzgârla savrulmuş toprağı temizlemeye koyulduk. Üç devasa granit kapaktan ibaret zemini tamamen ortaya çıkarınca, o kabir manzarasını incelemek için biraz geri çekildik ve Warren içinden birtakım hesaplar yaparmış gibi göründü. Sonra gömüte geri döndü ve küreğini

kaldıraç niyetine kullanarak, belki de zamanında anıt olan bir taş yığınına en yakın kapağı kaldırmaya çabaladı. Başaramayınca, yardımına gelmemi işaret etti. Birlikte nihayet taşı gevşettik ve kaldırıp yana devirdik.

Kapak kalkınca kara bir delik ortaya çıktı; içinden öyle iç bulandırıcı zehirli gazlar akın ediyordu ki dehşetle geri çekildik. Ama bir süre sonra, çukura tekrar yaklaşınca, kokuyu daha katlanılır bulduk. Lambalarımız güherçile kaplı, rutubetli duvarlarla çevrili olan ve aşağıdaki dünyanın iğrenç irinlerinin damladığı bir taş merdivenin tepesini aydınlattı. İlk kez o zaman konuştuğumuzu hatırlıyorum; bulunduğumuz korkunç mekândan tuhaf bir şekilde hiç etkilenmeyen Warren yumuşak, ince bir sesle uzun uzun konuştu.

"Yukarıda kalmanı istemek durumunda olduğum için üzgünüm ama senin gibi sinirleri zayıf birinin aşağı inmesine izin vermek suç olur," dedi. "Görmek ve yapmak zorunda kalacağım şeyleri, tüm okuduklarına ve sana anlattıklarıma karşın hayal bile edemezsin. Şeytani bir iş bu Carter; çelik gibi sinirleri olmayan birinin bu işi yapıp da yeryüzüne sağ salim, delirmeden çıkabileceğinden şüpheliyim. Seni gücendirmek istemiyorum ve Tanrı biliyor ya, yanımda olmanı isterdim; ama sorumluluk bir bakıma bana ait ve senin gibi hassas birini aşağıya, olası bir ölüme veya deliliğe sürükleyemem. Sana söylüyorum, bu işin nasıl bir şey olduğunu hayal bile edemezsin! Ama yaptığım her şeyi sana telefonla anlatacağıma söz veriyorum – görüyorsun ya, yanımda dünyanın merkezine gidip gelmeye yetecek kadar kablo var!"

Soğukkanlılıkla söylenmiş o sözler hâlâ kulaklarımda; itirazlarımı da hâlâ anımsayabiliyorum. O mezarsı derinliklerde arkadaşıma eşlik etmeye can atıyordum ama sarsılmaz bir inat sergiledi. Bir ara, ısrar etmeyi sürdürürsem keşif gezisini yarıda kesme tehdidinde bulundu; bu tehdit etkili oldu çünkü bu *işin* anahtarı sadece ondaydı. Bütün bunları hâlâ hatırlayabiliyorum, *ne* tür bir şeyin peşinde olduğumuzu artık bilmesem de. Warren planını gönülsüzce de olsa

kabul etmemi sağladıktan sonra kablo makarasını aldı ve cihazları ayarladı. Başıyla işaret edince cihazlardan birini aldım ve yeni ortaya çıkmış deliğin yanındaki eski, renksiz mezar taşlarından birinin üstüne oturdum. Sonra elimi sıktı, kablo kangalını omzuna astı ve o tarifsiz kemik mahzeninin içinde gözden kayboldu.

Bir süre kadar, lambasının ışığını gördüm ve ardına serdiği kablonun hışırtısını duydum; ama çok geçmeden, Warren taş merdivende bir köşeyi dönmüşçesine, ışık ansızın gözden kayboldu ve hemen ardından sesler de kesildi. Yalnızdım ama yalıtımlı yüzeyleri solan hilalin zayıf ışığı altında yeşil yeşil uzanan o büyülü kordonlarla bilinmeyen derinliklere bağlıydım.

O kadim ve metruk, ıssız ölüler şehrinin sessizliğinde zihnim son derece tuhaf fantezi ve illüzyonlar kurguladı; ve grotesk türbelerle dikilitaşlar sanki iğrenç bir kişiliğe büründü – yarı bilinç kazandı. Sanki biçimsiz gölgeler, yabani otlarla kaplı çukurun karanlık kuytularında pusuya yatmıştı ve yamaçtaki yıkılmaya yüz tutmuş mezar odalarının kapı önlerinden, kâfirce bir tören alayı şeklinde, hızla geçiyordu; bu gölgeleri o soluk, seyreden hilal düşürüyor olamazdı. Elektrikli lambamın ışığında sık sık saate baktım ve telefonun ahizesine sabırsızca, kaygıyla kulak kabarttım; ama on beş dakikadan uzun bir süre boyunca hiçbir şey duymadım. Sonra cihazdan hafif bir tıkırtı gelince, gergin bir sesle aşağıya, arkadaşıma seslendim. Endişeli olmama karşın, o tekinsiz mezardan gelen sözleri duymaya hazır değildim; Harley Warren'ın öyle kaygılı ve titrek bir sesle konuşmasına ilk kez tanık oluyordum. Daha demin yanımdan son derece sakince ayrılan kişi şimdi en yüksek çığlıktan bile daha ürkütücü, titrek bir fısıltıyla aşağıdan sesleniyordu:

"Tanrım! Gördüklerimi sen de görebilseydin!"

Karşılık veremedim. Konuşmaktan âcizdim ve tek yapabildiğim beklemekti. Sonra, korkudan deliye dönmüş arkadaşımın sesi tekrar geldi:

"Carter, bu korkunç – canavarca – inanılmaz!"

Bu kez sesim beni yüzüstü bırakmadı; vericiye heyecanla sorular yağdırdım. Dehşet içinde "Warren, ne görüyorsun? Ne görüyorsun?" deyip durdum.

Arkadaşımın sesi tekrar geldi; hâlâ korkudan kısık çıkan bu seste artık bariz bir umutsuzluk vardı:

"Söyleyemem Carter! Düşüncenin tamamen ötesinde – söylemeye cesaretim yok – kimse bunu bilip de yaşayamaz – Ulu Tanrım! BUNU hayal bile etmemiştim!"

Artık saçmalaşmış olan, titreyerek yağdırdığım sorular hariç yine ortalığa sessizlik çöktü. Sonra Warren, daha da korkulu bir sesle konuştu:

"Carter! Tanrı aşkına, kapağı kapa ve kaçabilirsen kaç buradan! Çabuk! – Her şeyi bırak ve dışarı koş! – Bu tek şansın! Dediğimi yap ve açıklama isteme benden!"

Duyuyordum ama tek yapabildiğim sorularımı telaşla yinelemekti. Etrafımda mezarlar, karanlık ve gölgeler vardı; altımdaysa insanoğlunun hayal gücünü aşan bir tehlike vardı. Ama arkadaşım benden daha fazla tehlikedeydi; korkmama rağmen, onu böyle bir durumda terk edip gidebilecek tıynette biri olduğumu düşündüğü için ona karşı belli belirsiz öfke duydum. Yine tıkırtılar geldi ve kısa bir sessizlikten sonra Warren yürek paralayıcı bir çığlık attı:

"Kaç! Tanrı aşkına, kapağı kapa ve kaç Carter!"

Açıkça sarsılmış arkadaşımın sesindeki çocuksu ton beni kendime getirdi. Bir karara varıp "Warren, dayan! Aşağı geliyorum!" diye seslendim. Ama bu teklifim, dinleyicimin tamamen umutsuzca haykırmasına yol açtı:

"Yapma! Anlayamazsın! Artık çok geç – ve benim suçum. Kapağı kapa ve kaç – senin veya başka hiç kimsenin yapabileceği bir şey yok artık!" Ses tonu tekrar değişti, yumuşadı; kaderine razı olmuştu sanki. Yine de, benim için duyduğu kaygıdan dolayı hâlâ gergindi.

"Çabuk – çok geç olmadan!"

Ona aldırmamaya çalıştım; donakalmama yol açan felçten kur-

tulmaya ve sözümü tutup aşağı inmeye, onun yardımına koşmaya çalıştım. Ama tekrar fısıldadığında hâlâ yoğun dehşetin pençesinde, kımıldamadan duruyordum.

"Carter – acele et! Faydası yok – gitmelisin – en azından birimiz kurtulsun – kapak –"

Sessizlik, yine tıkırtılar, sonra da Warren'ın hafif sesi:

"Artık neredeyse bitti – zorlaştırma – şu lanet olası merdivenlerin üstünü ört ve canını kurtarmak için kaç – zaman kaybediyorsun – Elveda Carter – seni bir daha görmeyeceğim."

Warren'ın fısıltısı haykırışa dönüştü; giderek yükselip, asırların dehşetiyle yüklü bir çığlık haline gelen bir haykırışa –

"Lanet olsun bu cehennem yaratıklarına – ne kadar çoklar – Tanrım! Kaç! Kaç! KAÇ!"

Sonra sessizlik çöktü. Bitmek tükenmek bilmez kaç asır boyunca orada öylece, sersemlemiş halde, telefona fısıldayarak, mırıldanarak, haykırarak oturduğumu bilmiyorum. Bütün o asırlar boyunca, tekrar tekrar "Warren! Warren! Cevap ver bana – orada mısın?" diye fısıldadım ve mırıldandım, seslendim, bağırdım ve haykırdım.

Ve sonra, hepsinden büyük bir dehşet – inanılmaz, düşünülemez, neredeyse adı anılamaz bir şey çöktü üstüme. Warren'ın son kez umutsuzca haykırarak beni uyarmasından sonra sanki asırlar geçtiğini ve korkunç sessizliği artık sadece kendi çığlıklarımın bozduğunu söylemiştim. Ama bir süre sonra, ahizeden tekrar tıkırtılar gelmeye başlayınca kulak kabarttım. Yine "Warren, orada mısın?" diye aşağı seslendim ve zihnime bu bulutu çökerten şeyin yanıt verdiğini duydum. Beyler, o ilk kelimeler bilincimi alıp götürdüğünden ve daha sonra hastanede uyanmama dek olup biten her şeyi zihnimden sildiğinden, o şeyin –o sesin– kaynağını açıklamaya çalışmayacağım; onu ayrıntılarıyla tarif etmeye kalkışmaya da cesaretim yok. O sesin kalın, boğuk, ağdalı, uzak, doğaüstü, insanlıkdışı, hayaletimsi olduğunu mu söyleyeyim? Ne diyeyim? Yaşadığım tecrübenin sonuydu, öykümün de. Onu duymamdan sonrasını bilmiyorum

– çukurdaki o bilinmeyen mezarlıkta, ufalanmakta olan taşlarla yıkılmakta olan mezarların, gür otların ve zehirli sisin ortasında, donakalmış halde otururken duydum – giderek solan kahrolası hilalin altında dans eden biçimsiz, leşçil gölgeleri seyrederken, o lanetli açık gömütün en derinlerinden geldiğini duydum.

Ve bana şöyle dedi:

"Seni aptal, Warren ÖLDÜ!"

Yabancı

O gece Baron rüyasında pek çok felaket gördü;
Ve tüm savaşçı konukları, ki iblis ve cadı
Biçimindeydiler, ve iri tabut kurdu,
Uzun süre kâbuslarından silinmeyecekti.

– KEATS

Mutsuzdur o kişi, çocukluk anıları yalnızca korku ve üzüntü getiren. Zavallıdır o kişi, geçmişe baktığında, içinde raflar dolusu eski kitapların çıldırtıcı bir şekilde uzandığı, kahverengi perdeli, büyük ve kasvetli odalarda tek başına geçirilmiş saatler veya alacakaranlıkta huşuyla seyredilmiş, çok yükseklerdeki çarpık dallarını sessizce sallayan tuhaf, devasa, asma yüklü ağaçlardan oluşan korular gören. Tanrılar bana böyle bir kaderi layık gördü – bana, şaşkın, hayal kırıklığına uğramış kişiye; budala, mahvolmuş kişiye. Yine de, tuhaf bir şekilde, halimden memnunum ve zihnim bir an için öteye, ötekine ulaşma tehdidinde bulununca, o solmuş anılara var gücümle tutunuyorum.

Nerede doğduğumu bilmiyorum; tek bildiğim, o son derece eski ve son derece korkunç şatonun karanlık geçitlerle dolu olduğu ve yüksek tavanlarında yalnızca örümcek ağlarıyla gölgelere rastlandığı. Koridorların giderek ufalanan taşları hep iğrenç bir şekilde rutubetliymiş gibi görünürdü ve her yerde, sanki ölü nesillerin üst üste yığılmış cesetlerinden yayılan lanet bir koku vardı. İçerisi hep karanlık olduğundan, bazen rahatlamak için mumlar yakar ve onları

uzun uzun seyrederdim; dışarıda da güneş yoktu çünkü o korkunç ağaçlar erişebildiğim en yüksek kuleden daha yüksekti. Ağaçların arasından dışarıdaki bilinmeyen gökyüzüne uzanan tek bir kara kule vardı ama o da kısmen yıkılmıştı ve tepesine çıkmak neredeyse imkânsızdı; bunun için sarp duvara, taşlara tutunarak tırmanmak gerekiyordu.

Bu mekânda yıllarca yaşamış olmalıyım, ama zamanı ölçemiyorum. Birtakım varlıklar ihtiyaçlarımı karşılamış olmalı, ama ne kendim dışında birini ne de sessiz sıçanlarla yarasalar ve örümcekler dışında herhangi bir canlıyı anımsayabiliyorum. Bana bakan her kim idiyse afallatıcı ölçüde yaşlıydı herhalde, çünkü hayalimde canlandırdığım ilk sağ kişi dalga geçercesine bana benziyordu... Ama çarpık çurpuktu, buruş buruştu ve şato gibi çürümekteydi. Şatonun temellerindeki taş mahzenmezarların bazılarında saçılı duran kemiklerle iskeletler bana hiç tuhaf gelmiyordu. Bunları gündelik olaylarla fantastik bir şekilde ilişkilendiriyor ve küflü kitapların birçoğunda rastladığım, canlı yaratıklara ait resimlerden daha doğal buluyordum. Bildiğim her şeyi bu kitaplardan öğrendim. Hiçbir öğretmen beni teşvik etmedi veya yol göstermedi; bütün o yıllar boyunca insan sesi duyduğumu da anımsamıyorum – kendi sesimi bile duymadım; çünkü her ne kadar konuşma üstüne yazılanları okusam da, yüksek sesle konuşmayı denemek aklıma gelmemişti. Dış görünüşüme karşı da aynı şekilde ilgisizdim çünkü şatoda hiç ayna yoktu ve kendimi içgüdüsel olarak, kitaplarda renkli resimlerini gördüğüm genç simalara benzetiyordum. Genç olmalıydım çünkü çok az şey anımsıyordum.

Şatonun kokuşmuş hendeğinin ötesindeki kara, dilsiz ağaçların altında sık sık uzanır ve kitaplarda okuduklarımın hayalini saatlerce kurardım; sonsuz ormanın ötesindeki güneşli dünyanın şen şakrak kalabalıkları arasında olduğumu özlemle hayal ederdim. Bir keresinde ormandan kaçmayı denedim ama şatodan uzaklaştıkça gölgeler yoğunlaştı ve hava iyice korkunç, kasvetli bir hal aldı; dolayısıyla,

gece sessizliğinin hüküm sürdüğü o labirentte yolumu kaybetme korkusuyla deli gibi koşarak geri döndüm.

Böylece, sonu gelmez alacakaranlıklar boyunca düş kurdum ve bekledim, neyi beklediğimi bilmeden. Derken, gölgelerin arasındaki yalnızlığımda, ışığa duyduğum özlem öylesine arttı ki, yerimde duramaz oldum ve yalvaran ellerimi, ormanın üstünden bilinmeyen gökyüzüne uzanan kara, harap kuleye kaldırdım. Ve en sonunda, düşme tehlikesini göze alarak o kuleye tırmanmaya karar verdim; ne de olsa gökyüzünü görerek can vermek, onu hiç görmeden yaşamaktan iyiydi.

Soğuk ve rutubetli alacakaranlıkta, yıpranmış ve eski taş merdivenin sona erdiği kısma kadar çıktım; sonra da, yukarı uzanan küçük ayak girintilerine tehlikeli bir şekilde tutundum. O ölü, merdivensiz taş silindir ürkütücü ve dehşet vericiydi; kara, harap ve metruktu; sessizce kanat çırpan ürkmüş yarasalar oraya tekinsiz bir hava katıyordu. Ama ilerleyişimin yavaşlığı daha da ürkütücü ve dehşet vericiydi; çünkü ne kadar tırmanırsam tırmanayım, tepemdeki karanlık azalmıyordu ve sanki hayaletli, kutsal topraklardan gelen yeni bir esinti üstüme hücum etti. Işığa ulaşamayışımın sebebini merak ederek titredim; cesaretim olsa aşağıya bakacaktım. Gecenin ansızın üstüme çöktüğünü düşündüm ve dışarı bakıp da ne kadar yükseğe çıktığımı kestirmek için serbest elimle pencere boşluğu bulmaya boşuna çabaladım.

Derken, o umutsuzluk verici içbükey uçuruma bir sonsuzluk boyu dehşet içinde ve körlemesine tırmandıktan sonra, ansızın başımın sert bir şeye değdiğini hissedince, çatıya veya en azından bir çeşit zemine ulaştığımı anladım. Karanlıkta serbest elimi kaldırıp o engeli yokladım; taştandı ve kımıldamıyordu. Sonra, çamurlu duvarda bulabildiğim girintilere tutunarak, kulenin içini tehlikeli bir şekilde turladım; yoklayan elim sonunda engeli hareket ettirebildiğim bir kısma rast gelince, iki elimi de korkutucu tırmanış için kullandığımdan, o taş levhayı ya da kapıyı başımla iterek tekrar yukarı yöneldim.

Orada ışıktan eser yoktu ve ellerim daha yukarılara uzanırken, tırmanışımın şimdilik sona erdiğini biliyordum; çünkü taş levha, çevresi aşağıdaki kuleden daha geniş olan, hiç şüphesiz yüksek ve büyük bir gözlem odasına ait düz bir taş zemine açılan bir girişin kapağıydı. Dikkatle tırmanıp yukarı çıkarken, ağır taş levhanın geri düşmesini engellemeye çalıştım... Ama bunu başaramadım. Taş zeminde bitkin halde yatarak, kapağın kapanırken çıkardığı sesin tuhaf yankılarını dinledim ve gerekirse onu yeniden kaldırabileceğimi umdum.

Şimdi çok yüksekte, ormanın iğrenç dallarının çok yukarısında olduğuma inanarak, güçlükle yerden kalktım ve gökyüzüne, okuduğum kitaplarda bahsedilen ay ve yıldızlara ilk kez bakabilme umuduyla, el yordamıyla pencere aradım. Ama hangi yöne gitsem hayal kırıklığına uğradım; rahatsız edici boyutlarda, çirkin, dikdörtgen kutular bulunan geniş mermer raflara rastladım sadece. Aşağıdaki şatodan asırlar boyu soyutlanmış bu yüksek dairenin ne gibi kadim sırlar barındırıyor olabileceğini giderek daha fazla düşündüm ve merak ettim. Sonra ellerim, üzerinde tuhaf oymalar bulunan sert bir taş kapıya beklenmedik bir şekilde rast geldi. Kapıyı zorladığımda, kilitli olduğunu anladım; ama doğaüstü bir kuvvet patlaması sayesinde tüm engelleri aşıp, kapıyı çekerek içeri doğru açtım. Bunu yapınca, hayatım boyunca duyduğum en saf mutluluğu tattım; çünkü rüyalarım ve anı demeye dilimin varmadığı belirsiz hayallerim haricinde daha önce hiç görmediğim parlak dolunay yeni keşfettiğim kapının ötesinde yükselen kısa taş merdivenin tepesinde, süslü bir parmaklığın demir çubuklarının arasından dinginlikle parlıyordu.

Şimdi şatonun en tepesinde olduğumu varsayarak, kapının ötesindeki birkaç basamağı bir çırpıda aşmak için koştum; ama bir bulutun ansızın ayı örtmesi tökezlememe yol açınca, karanlıkta daha yavaş ve el yordamıyla ilerledim. Parmaklığa ulaştığımda etraf hâlâ çok karanlıktı – parmaklığı dikkatle yoklayınca, kilitli olmadığını anladım... Ama tırmandığım şaşırtıcı yükseklikten düşme korkusu yüzünden açmadım. Sonra ay ortaya çıktı.

Şokların en şeytanisi, habis bir şekilde beklenmedik ve garip bir şekilde inanılmaz olandır. Daha önce yaşadığım hiçbir şey, şimdi gördüklerim ve bu görüntünün içerdiği tuhaf mucizeler kadar dehşete düşüremezdi beni. Görüntü afallatıcı olduğu kadar basitti de çünkü şundan ibaretti: Çok yüksek bir noktadan görülen ağaç tepelerinden oluşan baş döndürücü bir manzara yerine, etrafımda, parmaklık hizasında, harap kulesi ay ışığında hayalet gibi parlayan eski bir taş kilisenin gölgesindeki, mermer levha ve sütunlarla bezeli, *katı toprak* uzanıyordu.

Parmaklığı yarı bilinçsizce açtım ve iki yönde uzanan, beyaz çakıllarla kaplı yola sendeleyerek çıktım. Zihnim sersemlemiş ve karmakarışık olsa da, hâlâ ışığı çılgınca arzuluyordu; ve karşılaştığım inanılmaz mucize bile beni yolumdan alıkoyamazdı. Yaşadığım şeyin delilik mi, rüya mı yoksa büyü mü olduğunu bilmiyor ve umursamıyordum; parlaklığı ve mutluluk kaynağını doyasıya seyretmekte kararlıydım. Kim ya da ne olduğumu, nerede olduğumu bilmiyordum; gerçi sendeleyerek yürümeyi sürdürürken, yolculuğumun tamamen rastlantısal olmadığını gösteren gizli, ürkütücü anıların bilincine vardım. Bir kemerin altından geçip, o levha ve sütun diyarından çıktım ve kırda gezindim; bazen görünen yolu takip ediyor, bazense merak sebebiyle oradan ayrılıp, eski ve unutulmuş bir yolun varlığını ancak arada sırada rast geldiğim harabelerin sergilediği çayırlarda yürüyordum. Bir keresinde, akıntısı şiddetli bir nehri yüzerek geçtim; orada, çok eskiden yıkılmış bir taş köprünün giderek ufalanmakta olan, yosun tutmuş kalıntıları vardı.

Hedefim gibi görünen yere, bol ağaçlı bir parktaki, sarmaşıklarla kaplı, etkileyici şatoya vardığımda iki saatten fazla zaman geçmişti sanırım; orası çıldırtıcı bir şekilde tanıdıktı, ama kafa karıştırıcı bir şekilde yabancıydı da. Hendeğin doldurulmuş, iyi bildiğim kulelerin bir kısmının da yıkılmış olduğunu gördüm; yeni müştemilat eklenmiş olduğunu görünce de şaşırdım. Ama asıl merak ve sevinçle gözlemlediğim şey açık pencerelerdi – göz alıcı bir şekilde

aydınlık olan bu pencerelerden, son derece eğlenceli bir âlemin sesleri yayılıyordu. Bunlardan birine yaklaşıp içeri bakınca, gerçekten çok tuhaf kıyafetli bir topluluk gördüm; eğleniyor ve birbirleriyle neşeyle konuşuyorlardı. Anlaşılan ilk kez insan sesi duyuyordum; söylenenleri az çok tahmin edebiliyordum, o kadar. O simalardan bazılarının ifadeleri, inanılmayacak kadar eski anıları canlandırdı sanki; geri kalanlarsa tamamen yabancıydı.

Alçak pencereye tırmanıp ışıl ışıl aydınlık odaya girince, umutla dolduğum o biricik mutluluk anından, umutsuzluğun ve idrakin en karanlık çırpınışlarına adım atmış oldum. Kâbusun gelmesi kısa sürdü; çünkü içeri girer girmez, hayal edebileceğim en dehşet verici sahnelerden biriyle karşılaştım. Ben pervazı aşar aşmaz kalabalığın üstüne beklenmedik bir şekilde, aniden çöken iğrenç ve yoğun korku, bütün simaların allak bullak olmasına ve neredeyse herkesin son derece korkunç çığlıklar atmasına yol açtı. Kalabalık, çil yavrusu gibi dağıldı; o hengâme ve panik sırasında bayılıp yere yığılanlar, çılgınca kaçışan arkadaşları tarafından sürüklenerek götürüldü. Kaçanlardan birçoğu gözlerini elleriyle örtüp körlemesine, sakarca koşuyordu; çok sayıda kapıdan birine ulaşmayı başarmadan önce mobilyaları deviriyor ve tökezleyerek duvarlara çarpıyorlardı.

Çığlıklar afallatıcıydı; aydınlık odada tek başıma, sersemlemiş halde durup da o seslerin giderek hafifleyen yankılarını dinlerken, yakınımda pusuya yatmış, göremediğim şeyin ne olabileceğini merak edip ürperdim. Etrafa üstünkörü göz atınca, oda boş göründü... Ama cumbalardan birine yaklaşınca, orada kımıldayan bir şey görür gibi oldum – benzer bir odaya açılan altın kemerli kapının ardında hafif bir kıpırtı olmuştu sanki. Kemere yaklaşınca o varlığı daha iyi seçmeye başladım; ve o zaman, sırf görünüşüyle bile neşeli bir topluluğu çılgınca kaçışan bir sürüye dönüştüren o akıl almaz, tarifsiz ve kelimelerle anlatılamaz canavarı tüm çıplaklığı ve korkunçluğuyla görünce, hayatımda ilk ve son kez ses çıkardım –o berbat uluma, beni tehlikeli sebebi kadar tiksindirdi neredeyse–.

O yaratığın nasıl olduğunu biraz olsun tarif edemem... Çünkü kirli, tekinsiz, istenmeyen, anormal ve tiksinç her şeyin bileşimiydi. Çürümenin, eskiliğin ve yıkılmışlığın hortlaksı gölgesiydi; hastalıklı ifşanın kokuşmuş, ıslak hayaletiydi; merhametli toprağın daima gizlemesi gereken şeyin berbat bir şekilde sergilenmesiydi. Tanrı biliyor ya, bu dünyaya ait değildi –veya artık ait değildi–... Ama kemiklerine kadar kemirilmiş vücudunun, habis gözlerinin tiksindirici bir şekilde insanı andırdığını görünce dehşete kapıldım; küflü, lime lime olmuş giysilerinde de iyice kanımı donduran, kelimelerle ifade edilemez bir nitelik gördüm.

Neredeyse tamamen felç olmuştum ama dermansızca kaçmaya çalışamayacak kadar değil; sendeleyerek gerilemem o isimsiz, sessiz canavarın üzerimdeki büyüsünü bozmaya yetmedi. Menfurca bakan camsı küreler tarafından büyülenmiş gözlerim kapanmayı reddediyordu; ama neyse ki görüşüm bulandığımdan, ilk şoktan sonra o korkunç varlığı ancak belli belirsiz görebiliyordum. O görüntüden kurtulmak için elimi kaldırıp gözlerimi örtmeye çalıştım ama sinirlerim öyle sersemlemişti ki kolum irademe tamamen itaat edemiyordu. Yine de bu teşebbüs dengemi bozmaya yetti; dolayısıyla, düşmemek için öne doğru sendeleyerek birkaç adım atmak zorunda kaldım. Bunu yaparken, o çürümüş yaratığın ne kadar *yakınımda* olduğunu ansızın, acı verici bir şekilde fark ettim; soluklarının iğrenç, boğuk sesini duyar gibi oldum. Delirmeme ramak kalmasına karşın, bana çok yaklaşan o pis kokulu hayaleti itmek için elimi uzatacak gücü bulabildim; kozmik kâbussulukla cehennemi tesadüfün bir araya geldiği o felaket anında, *parmaklarım altın kemerin altındaki canavarın uzattığı çürümüş pençeye dokundu.*

Çığlık atmadım... Ama o an içinde, anılar çığ gibi üstüme çöküp ruhumu katlederken, gece rüzgârına binen tüm şeytani hortlaklar benim yerime çığlık attı. O anda, tüm geçmişimi anımsadım; ürkütücü şatoyla ağaçların ötesini hatırladım ve şimdi içinde durduğum, değişmiş binayı tanıdım; hepsinden korkuncu, kirlenmiş parmakla-

rımı onunkilerden ayırırken bana yan yan bakarak öylece duran o habis hilkat garibesini tanıdım.

Ama kozmosta acı olduğu kadar merhem de vardır ve bu merhem, acıyı ve üzüntüyü unutmaktır. O an kapıldığım yoğun dehşet beni korkutan şeyi unutturdu ve karanlık anılar patlaması, yankılanan imgeler kaosunda yitti. O hayaletli ve lanetli binadan rüyadaymış gibi kaçarak ay ışığında hızla, sessizce koştum. Mermer kilisenin avlusuna dönüp merdiveni indiğimde, taş kapağı kımıldatamadım; ama buna üzülmedim çünkü eski şatodan da, ağaçlardan da nefret ediyordum. Şimdi alaycı, dostane hortlaklarla birlikte gece rüzgârına biniyor ve gündüzleri, Nil kıyısındaki mühürlü ve bilinmeyen Hadoth Vadisi'nde bulunan Nephren-Ka'nın yeraltı mezarlıklarında oyun oynuyorum. Biliyorum ki, ne Neb'in kaya mezarlarının üstündeki ayın ışığı hariç herhangi bir ışık ne de Büyük Piramit'in altındaki Nitokris'de çekilen isimsiz ziyafetler hariç herhangi bir şenlik bana göre; yine de, yeni bulduğum vahşiliği ve özgürlüğü yaşarken, yabancılığımın acısını neredeyse kucaklıyorum.

Çünkü unutmak beni yatıştırsa da, bir yabancı olduğumun hep bilincindeyim; bu yüzyılda ve hâlâ insan olanların arasında bir yabancıyım. O büyük, yaldızlı çerçevenin içindeki hilkat garibesine parmaklarımı uzattığımdan beri biliyorum bunu; parmaklarımı uzatıp o *soğuk, sert, cilalı cam yüzeye* dokunduğumdan beri biliyorum.

Erich Zann'ın Müziği

Şehir haritalarını büyük bir dikkatle incelememe karşın, Auseil Sokağı'nı bir daha bulamadım. İsimlerin zamanla değiştiğini bildiğimden, modern olmayan haritaları da gözden geçirdim. Şehrin bütün eski kısımlarını karış karış gezdim ve Auseil Sokağı adıyla bildiğim yerle bağlantılı olabilecek bütün semtleri araştırdım. Ancak şu utanç verici bir gerçek ki, tüm yaptıklarıma karşın, üniversitede yoksul bir metafizik öğrencisi olduğum dönemin son aylarında Erich Zann'ın müziğini duyduğum evi, sokağı hatta mahalleyi bile bulabilmiş değilim.

Hafızamın bölük pörçük olmasına şaşmıyorum; çünkü Auseil Sokağı'nda oturduğum süre içinde fiziksel ve ruhsal sağlığım ciddi ölçüde bozulmuştu ve ahbaplık ettiğim çok az kişiden herhangi birini oraya götürdüğümü anımsamıyorum. Ama orayı tekrar bulamayışım hem tuhaf hem de şaşırtıcı; çünkü üniversiteye yürüyerek yarım saatlik mesafedeydi ve oraya giden hiç kimsenin unutamayacağı tuhaflıklara sahipti. Auseil Sokağı'nı gören hiç kimseye rastlamadım.

Auseil Sokağı, kıyılarında donuk pencereli, yüksek, tuğla depolar bulunan ve üstünden büyük, siyah bir taş köprü geçen karanlık bir nehrin ilerisindeydi. O nehir hep gölgeliydi; civardaki fabrikaların dumanı güneşi hep örterdi sanki. Nehirden, başka hiçbir yerden almadığım pis kokular gelirdi; belki günün birinde o kokular sayesinde nehri bulurum, ne de olsa onları anında tanırım. Köprünün ötesinde parmaklıklı, dar, arnavutkaldırımlı sokaklar vardı; onların

da ardında, başta hafif olan, ama Auseil Sokağı'na varıldığında inanılmayacak kadar dikleşen yokuş başlardı.

Auseil Sokağı kadar dar ve dik bir sokak görmedim. Neredeyse sarp bir kayalıktı, tüm araçlara kapalıydı, birçok kısmı basamaklardan ibaretti ve en tepede, yüksek, sarmaşıklı bir duvarla son bulurdu. Kaldırımı bozuktu; bazı kısımları taştandı, bazı kısımları arnavutkaldırımıydı, bazı kısımlarıysa cılız ve yeşilimsi gri bitkilerle kaplı topraktan ibaretti. Yüksek, sivri çatılı ve inanılmayacak kadar eski evleri öne, arkaya ve yanlara tuhaf açılarla eğilmişti. Karşılıklı evlerden bazıları öne eğilip neredeyse birbirine dokunarak, sokağın üstünde kemer oluşturmuştu; bunlar aşağıdaki toprağın büyük ölçüde ışıksız kalmasına yol açıyordu. Sokak boyunca, evler arasında kurulmuş birkaç köprü vardı.

Bu sokağın sakinleri üstümde garip bir etki uyandırdı. İlk başlarda bunu hepsinin de sessiz ve ketum olmalarına yordum; ama sonra, asıl sebebin hepsinin de çok yaşlı olmaları olduğuna kanaat getirdim. Böyle bir sokakta yaşamaya nasıl başladım bilmiyorum, ama oraya taşındığımda kendim değildim. Birçok fakir mahallede oturmuş, her seferinde de parasızlık yüzünden tahliye edilmiştim; sonunda felçli Blandot'nun Auseil Sokağı'ndaki köhne binasına rast geldim. Sokağın tepesinden üçüncü binaydı ve diğer binalardan çok daha yüksekti.

Odam beşinci kattaydı; bina neredeyse bomboştu ve o katta benden başka kalan yoktu. Taşındığım gece, yukarıdaki sivri tavanlı çatı katından gelen tuhaf bir müzik sesi duydum ve ertesi gün yaşlı Blandot'ya bu konuda soru sordum. O müziği çalan kişinin, Erich Zann diye imza atan, akşamları ucuz bir tiyatro orkestrasında çalan, yaşlı, tuhaf, dilsiz bir Alman viyolacı olduğunu söyledi; Zann'ın geceleri tiyatrodan döndükten sonra viyola çalmak istediği için o yüksek ve izole çatı katı odasını seçtiğini ekledi; o odanın üçgen şeklindeki penceresi, sokağın sonundaki duvarın ardındaki yokuşun ve manzaranın o sokaktan görülebildiği tek yerdi.

Sonrasında Zann'ın müziğini her gece duydum; beni uyutmamasına karşın, tuhaf müziği aklımdan çıkmıyordu. Müzikten pek anlamasam da, onun armonilerinden hiçbirinin daha önce duyduğum şarkılarla alakalı olmadığına emindim; onun son derece orijinal, dâhi bir besteci olduğu sonucuna vardım. Dinledikçe daha çok büyüleniyordum, öyle ki bir hafta sonra yaşlı adamla tanışmaya karar verdim.

Bir gece, işinden dönerken koridorda Zann'ın yolunu kestim ve kendisini tanımak, o çalarken dinlemek istediğimi söyledim. Kılıksız, mavi gözlü, tuhaf görünüşlü, satir yüzlü, kelleşmeye yüz tutmuş, ufak tefek, zayıf, iki büklüm bir adamdı; ilk sözlerim karşısında hem sinirlenmiş hem de korkmuş göründü. Ama sonunda, bariz dostaneliğim karşısında yumuşadı; peşinden gelip karanlık, gıcırdayan ve sarsak tavan arası merdivenini çıkmamı gönülsüzce işaret etti. Sivri tavanlı çatı katındaki iki odadan birinde kalıyordu; odası batı tarafındaydı, sokağın yukarı ucundaki yüksek duvara bakıyordu. Bu çok büyük oda sıradışı bir şekilde boş ve bakımsız olduğundan, daha da büyük görünüyordu. İçeride eşya namına yalnızca dar bir demir karyola, kirli bir lavabo, ufak bir masa, büyük bir kitaplık ve modası geçmiş üç sandalye vardı. Yerde nota sayfaları saçılıydı. Çıplak ahşap duvarlar muhtemelen sıva yüzü görmemişti; her tarafın toz içinde olması ve örümcek ağlarının bolluğu da odaya metrukluk havası katıyordu. Erich Zann'ın güzellik dünyasının uzak bir hayal gücü kozmosunda yattığı belliydi.

Dilsiz adam oturmamı işaret edip kapıyı kapadı, büyük ahşap sürgüyü çekti ve elindeki mumun yanı sıra bir ikincisini yaktı. Sonra viyolasını güve delikleriyle kaplı kutusundan çıkardı ve en rahat sandalyeye oturdu. Nota sehpası kullanmadı ve bana seçme şansı tanımadan, ezbere çalarak, bir saatten uzun süre boyunca beni daha önce hiç duymadığım ezgilerle büyüledi; o ezgileri bizzat bestelemiş olsa gerek. Müzik bilgisinden yoksun birinin onları tam olarak tasvir etmesi imkânsız. Onlara bir çeşit füg denebilir; yinelenen

geçişleri son derece ilginç olsa da, asıl dikkatimi çeken şey, aşağıdaki odamdan duyduğum tuhaf melodilerin eksikliğiydi.

İnsanın aklına takılan o melodileri sık sık anımsamış ve alçak sesle, yarım yamalak okuyup ıslıkla çalmıştım; dolayısıyla, müzisyen nihayet viyolasını indirince, biraz da onları çalmasını istedim. Ben bu isteğimi dile getirmeye başlayınca, yaşlı adamın satire benzer buruşuk yüzü viyola çalarkenki sıkkın, sakin ifadesini yitirdi ve başta, ona yaklaşıp konuşmaya başladığımda fark ettiğim o tuhaf öfke ve korku karışımını sergiledi sanki. Onu ikna etme hevesine kapıldığımdan, yaşlılıktan kaynaklanan kaprisleri bir an fazla hafife aldım; hatta dün gece dinlediğim ezgilerden birkaçını ıslıkla çalarak, beni evinde misafir eden adamda o tuhaf ruh halini uyandırmaya çalıştım. Ama bu yöntemi ancak bir an uygulayabildim; çünkü ıslıkla çaldığım şarkıyı tanıyan dilsiz müzisyenin yüzü bir anda, analize mahal vermeyen bir ifadeyle allak bullak oldu ve kaba taklidimi durdurmak için uzun, soğuk, kemikli sağ elini ağzıma uzattı. Bunu yaparken odadaki tek, perdeli pencereye, istemediği birinin gelmesinden korkarcasına kaygıyla göz atarak tuhaflıklarının bir yenisini sergiledi – çatı katının yüksekte ve komşu çatılardan erişilemeyecek konumda olması, kapıcının da bu pencerenin dik sokaktaki, dorukta bulunan duvarın ardının görülebildiği tek yer olduğunu söylemesi, adamın attığı o bakışı iyice saçma kılıyordu.

Yaşlı adamın bakışı Blandot'nun söylediklerini anımsatınca, Auseil Sokağı sakinlerinden yalnızca bu huysuz müzisyenin görebildiği o engin ve baş döndürücü manzaraya, tepe doruğunun ardında ay ışığıyla aydınlanan çatılara ve şehir ışıklarına bakma arzusuna kapılıverdim. Pencereye yaklaştım ve tam alelade perdeleri açacakken, dilsiz kiracı öncekinden de büyük bir korku ve öfkeyle yeniden üstüme atıldı; bu kez bir yandan beni elleriyle, gergince çekip sürüklemeye çabalarken bir yandan da başıyla kapıyı gösteriyordu. Artık kendisinden tamamen tiksindiğimden, beni bırakmasını emrettim ve hemen gideceğimi söyledim. Elleri gevşedi ve tiksindiğimi, gü-

cendiğimi görünce öfkesi geçer gibi oldu. Beni tekrar, ama bu kez dostane bir tavırla sımsıkı tuttu; bir sandalyeye oturttuktan sonra, dağınık masaya efkârlı bir tavırla gidip eline kalem alarak, bir yabancının çat pat Fransızcasıyla bir sürü şey yazdı.

Sonunda bana verdiği notta, hoşgörülü ve bağışlayıcı olmam için yalvarıyordu. Zann yaşlı ve yalnız olduğunu, müziğinin ve başka şeylerin yol açtığı tuhaf korkularla sinirsel bozukluklardan mustarip olduğunu yazmıştı. Müziğini dinlemem hoşuna gitmişti ve kendisinin garipliklerine aldırmayıp yeniden gelmemi diliyordu. Ama acayip armonilerini kimseye çalamaz ve onları bir başkasından duymaya katlanamazdı; odasındaki herhangi bir şeye dokunulmasına da katlanamazdı. Müziğini odamdan duyabildiğimi ancak koridordaki konuşmamız sırasında öğrenmişti ve şimdi Blandot'yla konuşup, geceleri onu duyamayacağım, daha aşağı kattaki bir odaya taşınmamı istiyordu. Kira farkını kendisinin ödeyeceğini yazmıştı.

Oturup onun berbat Fransızcasını çözmeye çalışırken, yaşlı adama acıdım. Tıpkı benim gibi, çektiği fiziksel ve zihinsel acıların kurbanıydı; metafizik çalışmalarım bana merhametli olmayı öğretmişti. Sessizlikte pencereden hafif bir ses gelince –gece rüzgârı panjuru takırdatmış olmalıydı–, nedense ben de neredeyse Erich Zann kadar irkildim. O yüzden, okumayı bitirdikten sonra, beni misafir eden adamın elini sıktım ve dostça ayrıldık.

Ertesi gün Blandot bana üçüncü kattaki, kirası daha yüksek bir odayı verdi; burası yaşlı bir tefeciyle saygın bir döşemecinin dairelerinin arasındaydı. Dördüncü katta kimse yoktu.

Zann'ın beni beşinci kattan daha aşağıya taşınmaya ikna ettiği zamanki arkadaşça tavrından eser kalmadığını kısa sürede fark ettim. Ziyaretine gelmemi söylemiyordu, geldiğimde de rahatsız olmuş görünüyor ve isteksiz çalıyordu. Ona hep geceleri gidiyordum – gündüzleri uyuduğundan kimseyi kabul etmiyordu. O tavan arası odası ve garip müzik tuhaf bir şekilde ilgimi çekse de, Zann'a duy-

duğum sempati artmamıştı. O pencereden dışarıya, duvarın ardına, o hiç görmediğim yokuşta muhakkak uzanan parlak çatılarla kilise kulelerine bakmayı acayip bir şekilde istiyordum. Bir keresinde, Zann tiyatrodayken çatı katına çıktım... Ama kapı kilitliydi.

Başarabildiğim şey, dilsiz ve yaşlı adamın geceleri çaldıklarına kulak misafiri olmaktı. İlk başlarda, eskiden kaldığım beşinci kata ayaklarımın ucuna basa basa çıkıyordum; sonra, son gıcırdayan merdiveni de çıkıp sivri tavanlı çatı katına gidecek cesareti topladım. O dar koridorda, sürgülü ve anahtar deliği kapalı kapının önünde, pek çok kez içimi tarifsiz bir dehşetle – muğlak mucizenin ve derin gizemin dehşetiyle dolduran sesler işittim. O sesler çirkin değildi; ama bu dünyaya ait olmayan titreşimler yayıyor ve düzenli aralıklarla, tek bir müzisyenin çaldığına inanmakta zorlanmama yol açacak kadar senfonik bir niteliğe bürünüyordu. Erich Zann'ın büyük bir dâhi olduğuna şüphe yoktu. Haftalar geçtikçe, yaşlı müzisyen iyice hareketli parçalar çalmaya başladı ve acınası bir şekilde bitkin, kaçamak bir hal aldı giderek. Artık beni görmeyi tamamen reddediyor, merdivenlerde karşılaştığımızda da konuşmuyordu.

Sonra bir gece, kapısının önünde durmuş dinlerken, viyolanın çığlıklarının kaotik bir ses karmaşasına dönüştüğünü işittim; o sürgülü kapının ardından, dehşetin gerçekliğini ortaya koyan hazin bir kanıt – ancak bir dilsizin, mutlak korku ya da acı duyduğunda atabileceği türden, berbat, anlaşılmaz bir çığlık gelmese, o gürültü sarsak akıl sağlığımdan şüphe etmeme yol açardı. Kapıyı defalarca çalmama rağmen karşılık alamadım. Sonra karanlık koridorda soğuktan ve korkudan titreyerek bekledim, ta ki zavallı müzisyenin bir sandalyeye tutunarak yerden kalkmaya dermansızca çabaladığını duyana dek. Bayıldıktan sonra yeni kendine geldiğine inanarak kapıyı tekrar çaldım ve Zann'ın içini rahatlatmak için ismimi söyledim. Zann'ın sendeleyerek pencereye gittiğini, panjurla pencereyi kapadığını ve yine sendeleyerek kapıya gelip, beni içeri almak için sürgüyü tereddütle açtığını duydum. Bu kez varlığım onu gerçekten

sevindirmişti; annesinin eteğine tutunan bir çocuk gibi ceketime tutunurken, allak bullak yüzü rahatlamanın etkisiyle ışıl ışıldı.

Acınası bir şekilde titreyen yaşlı adam beni bir sandalyeye oturtup, yere özensizce fırlatılmış viyolasıyla yayının yanındaki sandalyeye çöktü. Bir süre öylece, başını tuhaf bir şekilde sallayarak oturdu; ama aynı zamanda, dikkatle ve ürkekçe kulak kabartır gibiydi. Sonunda sakinleşti ve masanın yanındaki sandalyeye geçerek kısa bir mesaj yazıp bana verdi, ardından da masaya geri dönüp hızla ve aralıksız yazmaya koyuldu. Mesajda merhametli olmam ve merakımı dindirmek adına beklemem için yalvarıyor, yaşadığı bütün mucizelerle korkunç şeyleri Almanca yazacağını söylüyordu. Ben beklerken, dilsiz adamın kalemi oynayıp durdu.

Aradan belki bir saat geçmişti ki, ben hâlâ beklerken ve yaşlı müzisyenin hararetle doldurduğu sayfalar birikmeyi sürdürürken, Zann'ın korkunç bir şok yaşamışçasına irkildiğini gördüm. Perdeli pencereye baktığı ve ürpererek kulak kabarttığı barizdi. Sonra ben de bir ses duyar gibi oldum; ama ürkütücü bir ses değildi, çok uzaklardan geliyordu, ya komşu evlerden birinde ya da ardını asla göremediğim yüksek duvarın ardındaki bir konutta birinin enstrüman çaldığını düşündüren gayet hafif bir nağmeydi. Zann'da uyandırdığı etkiyse korkunçtu; adam kalemini düşürüp ayağa fırladı, viyolasını kaptı ve sürgülü kapının ardından dinlediğim zamanlar hariç hiç duymadığım kadar hızlı melodilerle geceyi yarmaya başladı.

O korkunç gecede Zann'ın çaldıklarını tarife kalkışmam boşuna olur. Daha önce kulak misafiri olduğum her şeyden daha dehşet vericiydi çünkü şimdi adamın yüzündeki ifadeyi görebiliyor ve bu kez sırf korkudan çaldığını anlayabiliyordum. Gürültü yapmaya çalışıyordu; bir şeyi – ne olduğunu hayal bile edemediğim, ama ürkünçlüğünü hissettiğim bir şeyi savuşturmaya veya bastırmaya çalışıyordu. Müziği giderek fantastik, taşkın ve histerik bir hale büründü... Ama bu tuhaf, yaşlı adamın sahip olduğunu bildiğim üstün dehanın niteliklerini sonuna dek korudu. Parçayı tanımıştım – tiyatrolarda

popüler olan hareketli bir Macar dans şarkısıydı; Zann'ın bir başka bestecinin eserini çalmasına ilk kez tanık olduğum düşüncesi bir an aklımdan geçti.

Delice çalınan viyolanın çığlıkları ve iniltileri giderek yükselip vahşileşti. Kan ter içinde kalan müzisyen, maymun gibi kıvrılıp bükülürken kaygılı gözlerini perdeli pencereden ayırmıyordu. Çaldığı hareketli melodileri dinlerken, şimşek çakan, bulutlu ve dumanlı, kımıl kımıl boşluklarda dans eden ve çılgınca dönüp duran satirler ve Baküs'e tapınanlar gözümde hayal meyal canlanır gibi oluyordu. Sonra, viyoladan gelmeyen, daha tiz ve daha az titrek bir ses duyduğumu sandım; o sakin, bilinçli, kararlı, alaycı ses batıdan, uzaklardan geliyordu.

Tam o sırada, içerideki deli müzisyene karşılık verircesine dışarıda uluyarak esmeye başlayan gece rüzgârı panjuru takırdattı. Zann'ın çığlıklar atan viyolası artık kendini aşmıştı ve bir viyoladan çıkabileceğini hiç düşünmediğim sesler çıkarıyordu. Giderek daha yüksek sesle tangırdayan panjur açıldı ve pencereye çarpmaya başladı. Peş peşe inen darbeler yüzünden cam tuzla buz olunca içeri esen soğuk rüzgâr mum alevlerini titretti ve masadaki, Zann'ın korkunç sırrını yazmaya başladığı sayfaları hışırdattı. Zann'a bakınca, artık bilinçli gözlem yapamaz halde olduğunu gördüm. Pörtlemiş mavi gözleri donuktu ve görmüyordu; çılgınca müziği de hiçbir kalemin tasvir edemeyeceği, körlemesine yapılan, mekanik, tanınmaz bir cümbüşe dönüşmüştü.

Ansızın esen, öncekilerden daha şiddetli bir rüzgâr elyazmasını pencereye doğru savurdu. Uçuşan sayfaların peşinden telaşla koştum, ama kırık camlara ulaşmamdan önce gözden kayboldular. O zaman bu pencereden, Auseil Sokağı'ndaki, duvarın ardındaki yokuşun ve aşağıda uzanan şehrin görülebileceği tek pencereden bakma arzumu anımsadım. Hava zifiri karanlıktı, ama şehrin ışıkları hep yanardı ve yağmurla rüzgârın ortasında onları göreceğimi düşündüm. Ancak, mum alevleri titreşirken ve viyola gece rüzgârıyla

birlikte çılgınca ulurken, o en yüksek çatı katı penceresinden baktığımda, aşağıda uzanan şehri ve hatırladığım sokakların dostane ışıklarını değil, sınırsız boşluğun karanlığını gördüm sadece; hareket ve müzikle canlanmış, yeryüzündeki hiçbir şeye benzemeyen, hayal edilemez boşluğu gördüm. Ve ben orada durup dehşetle bakarken, o eski ve sivri tavanlı çatı katı odasındaki iki mumu da söndüren rüzgâr beni vahşi ve zifiri karanlığın ortasında, karşımdaki kargaşa ve kıyametle ve arkamdaki, geceye uluyan viyolanın şeytani çılgınlığıyla baş başa bıraktı.

Karanlıkta ışık yakamadan, sendeleyerek gerileyince masaya çarptım, bir sandalye devirdim ve siyahlığın afallatıcı müzikle haykırdığı yere el yordamıyla ulaşmayı nihayet başardım. Bana karşı koyan güçler ne olursa olsun, kendimi ve Erich Zann'ı kurtarmayı en azından deneyebilirdim. Soğuk bir şeyin bana sürtündüğünü hisseder gibi olunca çığlık attım, ama korkunç viyolanın sesi çığlığımı bastırdı. İki yana hızla hareket eden yay ansızın karanlığın içinden bana çarpınca, müzisyene yakın olduğumu anladım. Kolumu öne uzatınca Zann'ın sandalyesinin sırtına dokundum, sonra da adamın omuzlarını buldum ve onu kendine getirmek için sarstım.

Karşılık vermedi; viyola da aralıksız çığlık atmayı sürdürdü. Elimi Zann'ın başına koyup, öne arkaya mekanikçe sallanmasını durdurmayı başardım ve gecenin bilinmeyen şeylerinden kaçmamız gerektiğini kulağına haykırdım. Ama ne yanıt verdi ne de tarifsiz müziğini yavaşlattı; bu arada, çatı katı odasının dört bir yanında, tuhaf esintiler karanlıkta ve karmaşada dans ediyordu sanki. Elim Zann'ın kulağına dokununca, sebebini bilmeden ürperdim – sebebi ancak o hareketsiz yüze dokununca anladım; pörtlemiş, donuk gözleri boşluğa amaçsızca bakan o buz gibi, kaskatı, nefes almayan yüze dokununca anladım. Sonra, kapıyı ve büyük ahşap sürgüyü mucize eseri bulunca, karanlıktaki o donuk gözlü yaratıktan ve ben koşarken bile öfkesi artmayı sürdüren o lanetli viyolanın hortlaksı ulumalarından panik içinde kaçtım.

Karanlık evin sonu gelmez merdivenlerini atlayarak, süzülerek, uçarak indim; basamaklı ve sarsak evlerle dolu, dar, sarp ve eski sokağa bilinçsizce fırladım; basamakları paldır küldür inip, arnavut-kaldırımında koşarak aşağıdaki sokaklara ve kanyondaki kokuşmuş nehre ulaştım; büyük, karanlık köprüyü soluk soluğa geçip, hepimizin bildiği daha geniş, daha sağlıklı sokaklara ve bulvarlara doğru koştum; bütün bunlar, hâlâ aklımdan çıkmayan korkunç izlenimler. Ve hiç rüzgâr olmadığını, gökyüzünde ay olduğunu ve şehrin bütün ışıklarının parıldadığını anımsıyorum.

Son derece dikkatle yaptığım tüm araştırma ve soruşturmalara karşın, Auseil Sokağı'nı bir daha bulamadım. Ama buna çok üzüldüğüm söylenemez; buna da, Erich Zann'ın müziğini açıklayabilecek tek şey olan, yazılarla kaplı o sayfaların düşlenemez boşluklarda yitmesine de çok üzülmüyorum.

Herbert West – Diriltici

1. Karanlıktan Gelen

Üniversitede ve sonraki yaşamımda dostum olan Herbert West'ten ancak korkudan titreyerek bahsedebiliyorum. Bu korku sadece onun yakın zamanda tekinsizce ortadan kaybolmasından değil, hayatını adadığı uğraşısının niteliğinden de kaynaklanıyor ve belirgin olarak ilk kez, on yedi yıldan uzun zaman önce, ikimiz de Arkham'daki Miskatonic Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde üçüncü senemizi okurken baş gösterdi. West benim yanımdayken, yaptığı deneylerin mucizevi ve şeytani yönleri karşısında kelimenin tam anlamıyla büyüleniyordum ve onun en yakın arkadaşıydım. Şimdiyse, onun gitmesinden ve büyünün bozulmasından sonra, gerçek korku baskın çıktı. Anılar ve olasılıklar, gerçeklerden çok daha berbat artık.

Dostluğumuzun ilk korkunç olayında hayatımın en büyük şokunu yaşadım ve şimdi o olaydan ancak gönülsüzce bahsedebiliyorum. Dediğim gibi, olay biz Tıp Fakültesi'nde okuduğumuz sırada vuku buldu; West ölümün doğasına ve onu yapay yollarla yenme olasılığına ilişkin çılgınca kuramlarıyla fakültede daha şimdiden kötü şöhret edinmişti. Fakülte çalışanlarıyla öğrenciler tarafından epey alaya alınan görüşleri, yaşamın özde mekanik doğasında temellenmişti ve organik bir makine olan insan bedenini, doğal süreçlerin sona ermesinden sonra, hesaplanmış kimyasal işlemlerle çalıştırmanın yollarıyla ilgiliydi. Çeşitli diriltici solüsyonlarla yaptığı deneylerde sayısız tavşan, kobay, kedi, köpek ve maymunu öldürüp

üzerinde çalışmış ve sonunda üniversitenin baş belası haline gelmişti. Öldüğü varsayılan hayvanlardan yaşam belirtileri elde etmeyi birçok kez başarmıştı; bu hayvanların çoğu saldırganlaşmıştı; ama Ward bu sürecin kusursuzlaştırılmasının (bu mümkünse), ömür boyu araştırma yapmayı gerektirdiğini kısa sürede anladı. Farklı canlı türleri için farklı solüsyonlar gerektiğinden, daha fazla ve daha odaklı bir şekilde ilerlemek için insan deneklere ihtiyacı olduğunu da anladı. İşte ilk kez bu noktada üniversite yönetimiyle karşı karşıya geldi ve bizzat Tıp Fakültesi'nin dekanı tarafından, daha fazla deney yapmaktan men edildi; hayırsever bir insan olan dekan Doktor Allan Halsey'nin düşkünlere yaptığı yardımları bütün yaşlı Arkhamlılar anımsar.

West'in uğraşlarına hep son derece ılımlı yaklaşıyordum ve neredeyse sınırsızca dallanıp budaklanan kuramları üstüne sık sık konuşuyorduk. Haeckel* ile aynı görüşü paylaşan, yaşamın tamamen kimyasal ve fiziksel bir süreç olduğunu, "ruh" diye bir şey olmadığını düşünen arkadaşım ölülerin yapay yolla diriltilmesinin ancak dokuların durumuna bağlı olabileceğine ve tüm organları yerinde bir cesedin, çürüme baş göstermediği sürece ve uygun yöntemler kullanıldığında, yaşam denen tuhaf sürece geri döndürülebileceğine inanıyordu. West çok kısa süreliğine ölü olmanın bile hassas beyin hücrelerinde hasara yol açabileceğinin ve bunun ruhsal veya zihinsel yaşamı olumsuz etkileyebileceğinin gayet bilincindeydi. İlk başlarda, ölümün tamamen gerçekleşmesinden önce canlılığı geri kazandıracak bir reaktif bulmayı umsa da, hayvanlar üstünde yaptığı tüm deneylerin başarısız olması, doğal ve yapay yaşam devinimlerinin birbiriyle uyumsuz olduğunu anlamasını sağladı. Bundan sonra, numunelerin son derece taze olmasına özen gösterdi ve solüsyonlarını ölümün gerçekleşmesinden hemen sonra kana zerk etti. Profesörlerin anlamadan, dinlemeden şüpheyle yaklaşmaları-

* Alman biyolog, filozof ve doktor Ernst Heinrich Philipp August Haeckel (1834-1919) —ç*n*

nın sebebi buydu; o vakaların hiçbirinde tam ölümün gerçekleşmediğini düşünüyorlardı. Durup da meseleyi yakından, akılcı bir şekilde ele almıyorlardı.

Fakültenin çalışmalarını yasaklamasından kısa süre sonra West bir şekilde taze insan cesetleri bulup, artık açıktan açığa yapamadığı deneylerini gizlice sürdürmeye niyetli olduğundan bahsetti bana. Bu işi becerme yollarından ve imkânlarından bahsetmesini dinlemek epey korkunçtu, çünkü üniversitede anatomik numuneleri biz temin etmezdik. Morgun yetersiz kaldığı zamanlarda, bu işle o yöreden iki zenci ilgilenirdi ve sorgulandıkları nadirdi. O zamanlar ufak tefek, zayıf, gözlüklü, zarif yüzlü, sarı saçlı, açık mavi gözlü, yumuşak sesli bir delikanlı olan West'in Christchurch Mezarlığı'yla yoksullar mezarlığını kıyaslamasını dinlemek tuhaftı. Sonunda yoksullar mezarlığında karar kıldık, çünkü Christchurch'teki bütün cesetler tahnit edilmişti; dolayısıyla West'in araştırmalarında elbette ki işe yaramazlardı.

Bu arada ben artık onun çalışkan ve kendisine hayran asistanıydım; her konuda, sadece ceset temini meselesinde değil, tiksinç çalışmamızı sürdürmek için uygun mekân bulma konusunda da karar vermesine yardımcı oldum. Meadow Tepesi'nin ardındaki metruk Chapman Çiftliği'ni öneren bendim; oranın zemin katında ameliyathaneyle laboratuvar kurduk, karanlık işlerimizi gizlemek için de pencerelere siyah perde taktık. Gerçi orası bütün yollardan uzaktaydı ve etrafta ev yoktu ama yine de tedbiri elden bırakmamak gerekirdi; aksi takdirde, gece yürüyüşüne çıkmış insanlar ışıkları tesadüfen görebilir ve başkalarına bundan bahsederek söylentilere yol açıp, girişimimizin sonunu kısa sürede getirebilirlerdi. Foyamız meydana çıkarsa orada kimya laboratuvarı kurduğumuzu söylemeyi kararlaştırdık. Uğursuz bilim yuvamızı Boston'dan getirttiğimiz veya üniversiteden gizlice ödünç aldığımız materyallerle –üstünde dikkatle çalışarak değişiklikler yapıp, yalnızca uzmanların tanıyabileceği hale getirdiğimiz materyallerle– azar azar donattık ve bod-

ruma epey ceset gömmek zorunda kalacağımızdan, kazma kürek getirdik. Üniversitede yakma fırınını kullanırdık, ama o fırınlar ruhsatsız laboratuvarımız için fazla pahalıydı. Cesetler – West'in pansiyon odasında gizlice yaptığı ufak tefek deneylerden artakalan küçük kobay ölüleri bile hep sorun olurdu.

Yerel gazetelerde çıkan ölüm ilanlarını mezar soyguncuları gibi takip ediyorduk, çünkü numunelerimizin belirli özelliklere sahip olması gerekiyordu. Ölümün gerçekleşmesinden kısa süre sonra gömülmüş ve yapay yollarla korunmamış cesetler istiyorduk; o kişilerin sağlıklarında sakatlığa yol açan herhangi bir hastalık geçirmemiş olmaları tercih sebebiydi, tüm organlarının yerli yerinde olmasıysa şarttı. En iyi umudumuz kaza kurbanlarıydı. Morg ve hastane yetkilileriyle, güya üniversite adına, şüphe uyandırmayacak ölçüde elimizden geldiğince sık konuşmamıza karşın, uygun bir cesetle ilgili haber duymadık haftalar boyunca. Her ceset için üniversiteye öncelik tanındığını fark edince, az sayıda dersin okutulduğu yaz aylarında da Arkham'da kalmamız gerekebileceğini anladık. Ama sonunda şans yüzümüze güldü; bir gün, neredeyse ideal bir cesedin yoksullar mezarlığına gömüldüğünü haber aldık; daha dün sabah Sumner Gölcüğü'nde boğulmuş, adaleli, genç bir işçi çabucak ve tahnit edilmeden gömülmüş, defin masraflarını belediye karşılamıştı. O günün ikindisinde taze mezarı bulduk ve gece yarısından hemen sonra işe koyulmaya karar verdik.

O zamanlar henüz mezarlıklardan korkmasak da, gecenin o geç ve zifiri karanlık saatlerinde yaptığımız iş tiksinçti. Küreklerin yanı sıra hırsız fenerleri de taşıyorduk, çünkü her ne kadar o zamanlar el feneri imal edilse de şimdiki tungsten lambaları kadar parlak ışık vermiyorlardı. Cesedi topraktan çıkarmak zaman alan ve pis bir işti; bilim insanı değil de sanatçı olsak, tüyler ürpertici bir şiirselliği olduğunu söyleyebilirdik. Küreklerimiz tahtaya çarpınca sevindik. Çam tahtasından yapılmış tabut tamamen ortaya çıkınca, West aşağı inip kapağını açtı ve içerideki cesedi dışarı sürükledi. Eğilip ce-

sedi yukarı çektim, sonra da mezarı eski haline getirmek için uzun süre uğraştık. Bu iş, özellikle de ilk ganimetimizin kaskatı bedeni ve ifadesiz yüzü sinirlerimizi epey germişti... Ama ziyaretimizin tüm izlerini silmeyi başardık. Toprağı küreklerle düzleştirdikten sonra numuneyi kanaviçe çuvala koyup, Meadow Tepesi'nin ardındaki eski Chapman Çiftliği'ne yollandık.

Eski çiftlikteki derme çatma teşrih masasına yatırdığımız ceset, güçlü asetilen lambasının ışığında hortlağa pek benzemiyordu. Sağlığında sıhhatli ve görünüşe göre hayal gücü kıt olan, alt tabakadan –yapılı, gri gözlü ve kahverengi saçlı– bir gençti; ruhsal inceliklerden yoksun ve muhtemelen sadece en basit ve sağlıklı yaşamsal işlemlerle ilgilenen, dinç bir hayvandı. Şimdi, gözleri kapalıyken, ölü değil de uyuyormuş gibi görünüyordu; gerçi dostumun çabucak yaptığı uzman muayenesi, bu konuda şüpheye yer bırakmadı. West'in hep arzuladığı şeye – insanlar için, en ince hesap ve kuramlara dayanılarak hazırlanmış solüsyonun üstünde denenebileceği, ideal tipte, gerçekten ölü bir cesede nihayet sahiptik. Epey gergindik. Tamamen başarılı olmamızın pek mümkün olmadığını biliyorduk ve kısmi canlanmanın muhtemel, tüyler ürpertici sonuçlarını düşündükçe berbat bir korkuya kapılıyorduk ister istemez. Özellikle de yaratığın zihni ve içtepileri konusunda kaygılıydık... Çünkü ölümden sonraki zaman zarfında, hassas beyin hücrelerinin bir kısmı hasar görmüş olabilirdi. Ben şahsen hâlâ geleneksel insan "ruhu" kavramına ilişkin birtakım acayip fikirlere sahip olduğumdan, öldükten sonra dirilen birinin açıklığa kavuşturabileceği sırları düşündükçe heyecanlanıyordum. Hareketsiz yatan bu gencin ulaşılmaz âlemlerde neler gördüğünü ve tamamen diriltilirse neler anlatacağını merak ediyordum. Ama çok da merak etmiyordum, çünkü arkadaşımın materyalizmini büyük ölçüde paylaşıyordum. West hazırladığı sıvıyı cesedin kolundaki bir damara bol miktarda zerk ederken ve hemen ardından kesiği özenle dikerken, benden daha sakindi.

Beklemek tüyler ürpertici olsa da, West soğukkanlılığını hiç yi-

tirmedi. Arada sırada numuneyi stetoskopuyla dinliyor ve olumsuz sonuçlar karşısında istifini bozmuyordu. En ufak yaşam belirtisinden yoksun geçen kırk beş dakikadan sonra, solüsyonun yetersiz olduğunu, ama eline geçen fırsatı sonuna kadar değerlendireceğini ve solgun ödülünden kurtulmadan önce formülde değişiklik yapmayı deneyeceğini hayal kırıklığıyla söyledi. İkindi vakti bodrumda kazdığımız mezarı şafak sökmeden doldurmamız gerekiyordu – çünkü her ne kadar evin kapısına kilit taksak da, yaptığımız korkunç işin keşfedilmesi riskine girmeyi hiç istemiyorduk. Hem ertesi gece ceset artık taze olmayacaktı. Böylece asetilen lambasını alıp yandaki laboratuvara geçerek, suskun misafirimizi karanlıkta, masada bıraktık ve tüm enerjimizi yeni bir solüsyon hazırlamaya adadık; West tartma ve ölçme işini neredeyse fanatikçe bir özenle denetliyordu.

Hiç beklemediğimiz korkunç olay ansızın gerçekleşti. Ben bir test tüpünden diğerine bir şey aktarıyordum, West ise havagazı bulunmayan binada Bunsen lambası niyetine kullandığı ispirto ocağıyla meşguldü; o sırada, az önce terk ettiğimiz zifiri karanlık odadan hayatımızda duyduğumuz en ürkünç ve şeytani çığlıklar yükseldi. Cehennem kuyusu açılsa ve lanetlilerin çektiği acılar berbat bir ses karmaşasıyla ifade edilse, bundan daha tarifsiz olamazdı; çünkü o akıl almaz kakofoni, diriltilmiş bir canın tüm ilahi dehşetini ve doğal olmayan çaresizliğini içeriyordu. O sesi çıkaran şey insan olamazdı –hiç kimse öyle sesler çıkaramaz–; West ile ben, üstünde uğraştığımız işi ve keşfedilmesi ihtimalini hiç düşünmeden, saldırıya uğramış hayvanlar gibi, en yakın pencereye atıldık; tüpleri, lambayı ve imbikleri devirerek, kendimizi kır gecesinin yıldızlı boşluğuna deli gibi attık. Düşe kalka, panikle kasabaya doğru koşarken biz de çığlık attık sanırım; gerçi kasabaya yaklaşınca kendimize hâkim olduk – genelevden geç bir vakitte çıktıktan sonra sendeleyerek eve dönen âlemciler gibi görünmeye yetecek kadar.

Ayrılmadık ve West'in odasına gitmeyi başarıp, şafak sökene dek gaz lambasının ışığında fısıldaşıp durduk. Akılcı kuramlardan

ve araştırma planlarından bahsetmek bizi biraz sakinleştirdiğinden, günü uyuyarak geçirebildik – derslere girmedik. Ama o akşam gazetede okuduğumuz iki ayrı haber, tekrar uyumamızı imkânsız kıldı. Eski, metruk Chapman evi yanıp kül olmuştu ve yangının sebebi bilinmiyordu; yangının devrilen lamba yüzünden çıktığını anladık. Ayrıca, yoksullar mezarlığındaki yeni bir mezarı kazma girişiminde bulunulmuştu; sanki birisi toprağı elleriyle kazmaya çalışmış ve başaramamıştı. Bu habere anlam veremedik, çünkü toprağı düzleştirmeye özen göstermiştik.

Daha sonraki on yedi yıl boyunca West sık sık omzunun üstünden geriye bakarak, arkasından geldiğini düşündüğü ayak seslerinden yakındı. Şimdi de ortadan kayboldu.

2. Salgın Şeytanı

On altı yıl önceki yazı, tifonun İblis'in dehlizlerinden gelen zehirli bir ifrit gibi Arkham'ı kasıp kavurduğu o korkunç yazı asla unutmayacağım. Hemen herkes o seneyi bu şeytani musibet yüzünden anımsıyor, çünkü dehşet gerçekten de Christchurch Mezarlığı'ndaki tabut yığınlarının üstüne yarasa kanatlarıyla çökmüştü; ancak benim için o seneyi daha da korkunç kılan – Herbert West ortadan kaybolduğuna göre artık yalnızca beni korkutan bir şey var.

West ile ben yüksek lisans yapıyor, Miskatonic Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yaz okuluna gidiyorduk; dostum ölüleri diriltmeye yönelik deneyleri yüzünden oldukça büyük ve kötü bir şöhret edinmişti. Bu acayip çalışmalar, sayısız küçük hayvanın bilim adına katledilmesinden sonra, şüpheci dekanımız Doktor Allan Halsey tarafından görünüşte durdurulmuştu; ama West kaldığı kirli pansiyon odasında birtakım gizli testler yapmayı sürdürmüş ve bir keresinde, korkunç ve unutulmaz bir şekilde, bir cesedi yoksullar mezarlığından alıp Meadow Tepesi'nin ardındaki metruk bir çiftliğe götürmüştü.

O çirkin olay sırasında kendisiyle birlikteydim ve yaşamın kimyasal ve fiziksel süreçlerini az çok geri getireceğine inandığı iksiri durgun damarlara zerk ettiğini gördüm. Sonuç dehşet vericiydi – öyle ki, aşırı gerilen sinirlerimiz sonunda korkudan sayıklamamıza yol açtı– ve West daha sonraları, çıldırtıcı bir histen, takip edildiği ve avlanıldığı hissinden bir türlü kurtulamadı. Ceset yeterince taze değildi; şurası kesin ki, normal zihinsel nitelikleri geri getirmek için cesedin gerçekten çok taze olması şart; eski evin yanması da o yaratığı gömmemizi engellemişti. Yeraltında olduğunu hiç şüphe duymadan bilebilsek daha iyi olacaktı.

O deneyimden sonra West araştırmalarına bir süreliğine ara vermişti; ancak o doğuştan bilim insanının şevki yavaş yavaş geri gelince, yine üniversite yetkililerini ısrarcılığıyla bezdirmeye ve teşrih odasını kullanmasına izin verilmesini, son derece önemli olduğuna inandığı çalışmalarını sürdürebilmesi için taze insan denekler temin edilmesini istemeye başladı. Ama yakarışları boşunaydı; çünkü Doktor Halsey'nin kararı kesindi, diğer profesörler de liderlerini destekliyordu. Radikal diriltim kuramında, narin yapısı, sarı saçı, gözlüklü mavi gözleri ve yumuşak sesi, içindeki soğuk beynin normal üstü –neredeyse şeytani– gücünü kesinlikle ele vermeyen hevesli bir gencin olgunluktan uzak kaprislerinden başka bir şey görmüyorlardı. West'in o zamanki halini zihnimde canlandırabiliyorum – ve tüylerim ürperiyor. Yüzü sertleşti, ama yaşlanmadı. Şimdi de Sefton Akıl Hastanesi'nde talihsiz bir olay olmuş ve West ortadan kaybolmuştu.

West lisans eğitimimizin son döneminin bitimine doğru Doktor Halsey ile giriştiği tatsız söz dalaşında, iyi yürekli dekandan daha az kibar davrandı. Son derece büyük bir proje üstünde çalışmasına karşın gereksizce ve mantıksızca engellendiğini hissediyordu; bu projeyle ileriki yıllarda da ilgilenebilirdi elbette, ama üniversitenin fevkalade imkânlarına hâlâ sahipken bir an önce işe koyulmak istiyordu. Muhafazakâr yaşlıların, West'in hayvanlar üstünde elde etti-

ği olağanüstü sonuçları görmezden gelmeleri ve diriltimin mümkün olduğunu ısrarla reddetmeleri ifade edilemeyecek kadar tiksinçti ve West gibi mantıksal düşünen bir genç için neredeyse anlaşılmazdı. West'in, "profesör-doktor" tipinin – nesiller boyu süregelen zavallıca Püritanizm'in bu ürününün kronik zihinsel kısıtlılıklarını anlaması için olgunlaşması şarttı; o tip insanlar iyi kalpli, vicdanlı, bazen şefkatli ve cana yakın ama hep dar görüşlü, hoşgörüsüz, gelenekçi ve perspektif yoksunu olur. En büyük suçları çekingenlik olan ve entelektüel günahları –Ptolemaiosçuluk, Kalvinizm, Darwin karşıtlığı, Nietzsche karşıtlığı, ayrıca her türlü Sebtçilik, kişisel hakları ahlaka ve dine dayanarak kısıtlayan kanunlar gibi günahları– eninde sonunda herkes tarafından alaya alınmakla cezalandırılan bu kusurlu, ancak yüce ruhlu insanlar için yaşlılık saygınlık getirir. Genç yaşta olağanüstü bilimsel başarılar kazanmış West'inse iyi yürekli Doktor Halsey ile akademisyen arkadaşlarına pek tahammülü yoktu; onlara giderek kin bilerken, bir yandan da kendi kuramlarını bu mühim ama kalın kafalı şahsiyetlere çarpıcı ve dramatik bir şekilde kanıtlama arzusuyla yanıp tutuşuyordu. Çoğu genç gibi o da günlerini karmaşık gündüz düşleri kurarak, intikam aldığını, zafer kazandığını ve sonunda yüce gönüllülükle merhamet gösterdiğini hayal ederek geçiriyordu.

Sonra Tartaros'un kâbus mağaralarından, sırıtan, ölümcül bela geldi. Onun baş gösterdiği sıralarda West ile ben yeni mezun olmuş ama yaz okulunda çalışmak için kasabada kalmıştık; yani o bela Arkham'ın üstüne tüm şeytani hiddetiyle çöktüğünde oradaydık. Henüz lisanslı doktor olmasak da diplomalarımızı almıştık ve hastaların sayısı arttıkça kamu hizmetinde deli gibi çalışmak zorunda kalıyorduk. Durum neredeyse başa çıkılmaz bir hal almıştı ve kasabanın cenaze levazımatçıları, sayıları giderek artan ölülerle baş edemiyordu. Ölüler tahnit edilmeden, çabucak gömülüyordu; Christchurch Mezarlığı bile tahnit edilmemiş ölülerin tabutlarıyla dolup taşmıştı. West durumun ironikliğini sık sık düşünüyordu – ortalık

taze numune doluyken, kendisi yasaklanmış araştırmalarını sürdüremiyordu! Çalışmaktan canımız çıkıyordu ve dostumun yaşadığı korkunç zihinsel ve sinirsel yorgunluk, onu hastalıklı düşüncelere sevk ediyordu.

Ama West'in nazik düşmanları da görevlerini yaparken onun kadar yoruluyordu. Üniversite neredeyse tamamen kapanmıştı ve Tıp Fakültesi'ndeki her doktor tifo salgınıyla mücadeleye katılmıştı. Özellikle Doktor Halsey fedakârca hizmetleriyle göz doldurmuş, başka birçok doktorun tehlikeli veya umutsuz olarak görüp uzak durduğu vakalarda ustalığını şevk ve enerjiyle konuşturmuştu. Korkusuz dekan daha bir ay geçmeden halk kahramanı olmuştu; gerçi fiziksel ve zihinsel yorgunlukla mücadele ederek ayakta kalmaya çalışmaktan şöhretinin farkına varamamış gibi görünüyordu. West düşmanının cesaretine ister istemez hayranlık duysa da, kendi olağanüstü doktrinlerinin doğruluğunu ona kanıtlamayı tam da bu yüzden daha da fazla istemeye başladı. Bir gece, hem üniversitedeki hem de belediyenin sağlık kurallarındaki laçkalaşmayı fırsat bilip, geçenlerde ölmüş birinin cesedini üniversitenin teşrih odasına gizlice sokmayı başardı ve gözümün önünde ona solüsyonunun yeni bir versiyonunu zerk etti. O yaratık gözlerini açtı, ama insanın ruhunu donduran bir dehşetle tavana baktıktan sonra hareketsiz kaldı ve hiçbir şey onu canlandıramadı. West cesedin yeterince taze olmadığını söyledi – cesetler sıcak yaz havasında çabuk çürür. Bu kez yaratığı yakarken az kalsın yakalanıyorduk, dolayısıyla West üniversite laboratuvarını tekrar kendi emelleri için gözüpekçe kullanmasının güvenli olmayabileceğini düşünmeye başladı.

Salgın Ağustos'ta doruk noktasına ulaştı. West ile ben az kalsın ölüyorduk, Doktor Halsey de ayın on dördünde öldü. Ayın on beşinde alelacele düzenlenen cenaze törenine bütün öğrenciler katıldı; etkileyici bir çelenk getirdiler, ama bu çelenk zengin Arkhamlılar ile belediyenin gönderdiği çelenklerin gölgesinde kaldı. Cenaze neredeyse kamusal bir mesele haline gelmişti; ne de olsa dekan

sağlığında kesinlikle kamu yararına çalışan biriydi. Definden sonra hep birlikte, içimiz kararmış halde Ticaret Evi'nin barına gittik ve ikindiyi orada geçirdik; West, baş düşmanının ölümü karşısında sarsılmış olsa da, kötü şöhretli kuramlarından bahsederek hepimizin tüylerini ürpertti. Akşam ilerledikçe öğrencilerin çoğu evlerine gitmek veya çeşitli işlerle ilgilenmek üzere dağıldılar; ama West beni "felekten bir gece çalmasına" yardım etmeye ikna etti. West'in ev sahibesi, gece iki civarında, aramızda üçüncü bir adamla birlikte West'in odasına girdiğimizi görmüş; kocasına görünüşe bakılırsa iyi bir ziyafet çekip bol bol şarap içtiğimizi söylemiş.

Anlaşılan o sevimsiz kadın doğru söylüyordu; çünkü gecenin üçünde bütün bina West'in odasından gelen çığlıklarla ayağa kalkmış ve kapıyı kırıp içeri girdiklerinde ikimizi kan lekeli halının üstünde, West'in kırılmış şişeleriyle aletlerinin kalıntılarının arasında, dövülmüş, tırmalanmış, hırpalanmış ve baygın yatar halde bulmuşlar. Saldırgana ne olduğunu sadece açık bir pencere açıklıyordu ve herhalde ikinci kattan bahçeye yaptığı müthiş atlayıştan sonra kaçıp gidebilmesine birçok kişi şaşırdı. Odada tuhaf giysiler vardı... Ama West kendine gelince bunların o yabancıya ait olmadığını, mikrobik hastalıkların bulaşıcılık derecesini saptamak için yaptığı bakteriyolojik analizlerde kullanmak üzere topladığı numuneler olduklarını söyledi. Büyük şöminede bir an önce yakılmaları talimatını verdi. Polise verdiğimiz ifadede, ikimiz de odaya birlikte geldiğimiz kişinin adını bilmediğimizi söyledik. West onun şehir merkezinde bulunan, yerini hatırlayamadığı bir barda tanıştığımız cana yakın bir yabancı olduğunu söyledi. Birlikte epey eğlenmiştik ve West ile ben, kavgacı arkadaşımızın peşine düşülmesini istemiyorduk.

Aynı gece Arkham'da ikinci dehşet başladı – bana göre bu dehşet, salgını gölgede bırakıyordu. Christchurch Mezarlığı tüyler ürpertici bir cinayete sahne oldu; bir bekçi pençe darbeleriyle öldürüldü ve ölüm şekli, anlatılamayacak kadar iğrenç olmasının yanı sıra, saldırganın insan olduğu konusunda şüphe uyandırdı. Kurban

gece yarısından epey sonra sağ görülmüştü – şafak söktüğündeyse, kelimelere dökülemeyecek haldeki cesedi bulunmuştu. Komşu Bolton kasabasındaki bir sirkin müdürünün ifadesi alındı, ama adam sirkindeki hiçbir hayvanın herhangi bir zamanda kafesinden kaçmadığına yemin etti. Cesedi bulanlar, kan izlerinin yakındaki bir mezara doğru gittiğine ve mezar kapısının hemen önündeki beton zeminde ufak, kırmızı bir birikinti olduğuna dikkat etmişlerdi. Daha hafif izler ormana doğru gidiyor, ama biraz ötede sona eriyordu.

Ertesi gece Arkham'ın çatılarında şeytanlar dans etti ve doğaüstü delilik uludu rüzgârda. Hastalığın kol gezdiği kasabaya, kimilerinin salgından kötü olduğunu söylediği, kimilerininse salgının bedenlenmiş şeytani ruhu olduğunu fısıldayarak iddia ettiği bir lanet çökmüştü. Sekiz eve, ardında kanlı cesetler bırakan isimsiz bir yaratık girmişti – gizli gizli hareket eden, sessiz, sadist bir canavar geride on yedi kişinin parçalanmış, biçimsiz kalıntılarını bırakmıştı. Onu karanlıkta hayal meyal gören birkaç kişi, doğuştan sakat bir beyaz gorile veya insan biçiminde bir iblise benzediğini söylüyorlardı. Aç olduğundan, saldırdığı kişilerin bazı kısımlarını yemişti. Öldürdüğü insanların sayısı on dörttü; cesetlerin üçüyse daha önceden ölmüş ve gömülmeyi bekleyen kişilere aitti.

Polisin başını çektiği öfkeli arama grupları, yaratığı Miskatonic Kampüsü civarındaki Crane Sokağı'nda bulunan bir evde yakaladı. Arama işi özenle organize edilmiş, gönüllülerin telefon istasyonları vasıtasıyla irtibat kurması sağlanmış ve üniversitenin bulunduğu mahallede oturan biri, bir pencerenin kapalı panjurunun tırmalandığını duyduğunu bildirince, sokağın etrafı hemen çevrilmişti. Genel alarm ve önlemler sayesinde, yalnızca iki kişi daha ölmüş ve yaratık fazla kayıp verilmeden ele geçirilmişti. Sonunda onu durduran şey bir kurşundu, ama ölmemişti; bir heyecan ve tiksinti dalgasının ortasında hastaneye kaldırılmıştı.

Çünkü aslında insandı. İç bulandırıcı gözlerine, suskunluğuna ve maymunsuluğuna, şeytani saldırganlığına rağmen bu barizdi.

Yarasını sarıp onu Sefton'daki akıl hastanesine yolladılar; orada kapatıldığı hücrenin kapitone duvarlarına on altı yıl boyunca başını vurdu – ta ki yakın zamanda, insanların pek bahsetmek istemediği koşullar altında yaşanan talihsiz bir olay sayesinde kaçana dek. Aramaya katılan Arkhamlılar en çok, canavarın yüzü temizlenince fark ettikleri şeyden tiksinmişlerdi; o yaratık, Miskatonic Üniversitesi'nin kamu yararına işler yapan müteveffa dekanı Doktor Allan Halsey'ye –başkaları için canını feda eden ve daha üç gün önce defnedilen o âlime– inanılmaz bir şekilde, dalga geçercesine benziyordu.

Sonradan sırra kadem basan Herbert West ile ben müthiş bir tiksinti ve korkuya kapıldık. Bu gece, bunları düşündükçe ürperiyorum; o sabah, West'in sargılarının arasından şunu mırıldandığını duyduğumda ürperdiğimden bile daha çok ürperiyorum:

"Lanet olsun, *yeterince* taze değildi!"

3. Ay Işığında Altı El Silah Sesi

Tek bir el ateş etmek muhtemelen yeterliyken, tabancadaki altı kurşunu birden sıkmak olağandışıdır; ama Herbert West'in hayatındaki çoğu şey olağandışıydı zaten. Mesela yeni mezun olmuş genç bir doktorun ev ve işyeri seçimindeki kıstaslarını gizlemek durumunda kalmasına sık rastlanmaz, ama Herbert West'in yaşadığı tam da buydu. Miskatonic Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden diplomalarımızı alıp, yoksulluk sebebiyle hemen genel pratisyen olarak çalışmaya başladığımızda, evimizi çok ıssız bir yerde ve yoksullar mezarlığına olabildiğince yakın olduğu için seçtiğimizi açığa vurmamaya çok dikkat ettik.

Böyle bir ketumluğun genellikle bir sebebi vardır ve bizimkinin de vardı; toplumun hiç hoş karşılamayacağı bir araştırmaya hayatımızı adamıştık. Dıştan bakınca yalnızca doktorduk, ama bu görüntünün altında çok daha büyük ve korkunç emeller yatıyordu – çünkü Herbert West'in en büyük tutkusu, bilinmeyenin karanlık ve

yasak âlemlerini araştırmaktı; hayatın sırrını orada bulup, mezarlıktaki soğuk cesetleri ebediyen diriltmeyi umuyordu. Böyle bir araştırma, taze insan cesetleri de dahil olmak üzere tuhaf materyaller gerektirir; ve bu gerekli şeyleri düzenli olarak temin edebilmek için, gayriresmi bir mezarlığın civarında sessiz sedasız yaşamak şarttır.

West ile ben üniversitede tanışmıştık ve onun iğrenç deneylerini olumlu karşılayan tek kişi bendim. Zamanla, yanından ayrılmayan asistanı olmuştum ve üniversiteyi de bitirdiğimize göre, artık birlikte yaşamamız gerekiyordu. İki doktor için iyi bir yerde boş kadro bulmak zordur, ama sonunda üniversitenin de yardımıyla üniversitenin bulunduğu Arkham'ın civarındaki bir fabrika kasabası olan Bolton'da iş bulduk. Bolton Yün İplik Fabrikası, Miskatonic Vadisi'ndeki en büyük fabrikadır; yöredeki doktorlar, o fabrikada çalışan, türlü türlü dillerde konuşan işçilerden pek hazzetmez. Evimizi seçerken ince eleyip sık dokuduk ve nihayet Pond Sokağı'nın neredeyse sonundaki, oldukça harap bir kulübede karar kıldık; en yakın komşuyla arasında beş ev bulunan bu kulübeyle yerel yoksullar mezarlığının arasında sadece bir çayır uzanıyordu; kuzeydeki epey sık ormanın dar bir ucu bu çayırı ortadan kesiyordu. Aradaki mesafe istediğimizden fazlaydı, ama bu taraftaki en yakın ev buydu; daha yakını için, fabrika bölgesinin tamamen dışına çıkıp arazinin diğer tarafına geçmemiz gerekirdi. Yine de memnun sayılırdık, çünkü uğursuz numune kaynağımızla aramızda kimse yoktu. Yürüyüş biraz uzun sürüyordu, ama suskun numunelerimizi rahatsız edilmeden sürükleyebiliyorduk.

Mesleki hayatımız en başından beri, hiç beklemediğimiz kadar yoğundu – pek çok genç doktoru memnun edecek, başka şeylerle ilgilenen öğrenciler içinse sıkıntı kaynağı ve yük olacak kadar yoğundu. Fabrika işçileri kavgacı insanlardı; çeşitli doğal ihtiyaçlarının yanı sıra, sık sık dövüşüp birbirlerini bıçaklamaları da bize epey iş çıkarıyordu. Ama zihnimizi asıl meşgul eden şey, bodrumda kurduğumuz gizli laboratuvardı – çoğu sabahın erken saatlerinde, o

laboratuvarda, yoksullar mezarlığından sürükleye sürükleye getirdiğimiz cesetleri elektrik lambalarının altındaki uzun masaya yatırıp, damarlarına West'in hazırladığı çeşitli solüsyonları zerk ediyorduk. West ölüm diye adlandırdığımız şeyin insanlarda durdurduğu yaşamsal faaliyetleri tekrar başlatacak bir şey bulmak için deli gibi deney yapıyor ama en korkunç engellerle karşılaşıyordu. Solüsyonun farklı tipler için farklı bileşenlerden oluşması gerekiyordu – kobaylarda işe yarayan solüsyonun insanlarda etkisiz olması bir yana, farklı insan numunelerine göre de epey değişiklik yapmak şarttı.

Cesetler son derece taze olmak zorundaydı; beyin dokusunun çok az çürümesi bile kusursuz diriltimi olanaksız kılıyordu. Aslında en büyük mesele, yeterince taze ceset bulabilmekti – West üniversitedeyken, tazeliği şüpheli cesetler üstünde yaptığı gizli deneyler sırasında korkunç deneyimler yaşamıştı. Kısmi ya da kusurlu diriltimin sonuçları, mutlak başarısızlıktan çok daha kötüydü ve ikimiz de öyle şeylere ilişkin korkunç anılara sahiptik. Arkham'daki Meadow Tepesi'nde bulunan metruk çiftlikte yaptığımız şeytani deneyden sonra, giderek yoğunlaşan bir tehlike hissine kapılmıştık; sarışın ve mavi gözlü West, genellikle soğukkanlı ve robot gibi bir bilim insanı olmasına karşın, gizlice takip edildiği hissine kapılıp ürperdiğini birçok kez itiraf etti. Takip edildiğini sezer gibi oluyordu – açıkça rahatsız edici bir gerçeği, yani dirilttiğimiz numunelerden en az birinin –Sefton'daki bir hücrede tutulan o dehşet verici, etobur yaratığın– hâlâ sağ olduğunu bilmesi, kapıldığı bu psikolojik yanılsamayı iyice güçlendiriyordu. İlk numunemize tam olarak ne olduğunu da asla öğrenememiştik.

Bolton'da numuneler konusunda şansımız yaver gitti sayılır – Arkham'dakinden çok daha yaver gitti. Henüz yerleşeli bir hafta olmamışken, bir kaza kurbanını gömüldüğü günün gecesinde mezarından çıkardık ve solüsyonun etkisi geçmeden önce gözlerini açıp şaşılacak kadar bilinçli bir ifadeyle bakmasını sağladık. Bir kolunu yitirmişti – elimizde kusursuz bir ceset olsa, belki daha başarılı olur-

duk. Ocak ayına kadar üç deney daha yaptık; biri tamamen başarısızdı, birinde kaslarda hareket gördük, biriyse epey korkutucuydu – o yaratık kendiliğinden doğrulup bir ses çıkardı. Sonra şansımızın ters gittiği bir dönem geldi; definler azaldı, defnedilen numuneler de işimize yaramayacak kadar hastalıklı ya da sakattı. Bütün ölümleri ve sebeplerini sistematik olarak takip ediyorduk.

Ancak bir mart gecesi, beklenmedik bir şekilde, elimize yoksullar mezarlığından gelmeyen bir numune geçti. Bolton'da giderek baskın olan Püritenler boks sporunu yasaklamıştı – bu yasak her zamanki sonuca yol açmıştı. Fabrika işçileri arasında, kötü düzenlenen gizli maçlar yaygındı ve arada sırada dışarıdan az çok profesyonel yetenekler getirildiği oluyordu. O kış gecesinin geç saatlerinde böyle bir boks maçı yapılmıştı; iki Polonyalı'nın çekinerek gelip, çok gizli ve umutsuz bir vakayla ilgilenmemiz için alçak sesle yalvarmalarına bakılırsa sonuç felaket olmuştu. Onların peşinden metruk bir ahıra gittik; orada, korkmuş yabancılardan oluşan bir kalabalıktan geriye kalanlar, yerde hareketsiz yatan siyah bir silueti sessizce seyrediyordu.

Boks maçı Kid O'Brien –kanca burnuyla İrlandalı'ya hiç benzemeyen bu hantal genç şimdi tir tir titriyordu– ile Buck Robinson, namıdiğer "Harlem Dumanı" arasında gerçekleşmişti. Zenci nakavt olmuştu ve çabucak yapılan muayeneden sonra, bir daha ayağa kalkamayacağı anlaşılmıştı. İtici, goril gibi bir yaratıktı; kendimi tutamayıp ön bacak diyeceğim, anormal derecede uzun kollara ve insanın aklına ağza alınmaz Kongo sırlarını, tuhaf bir ayın altında çalınan tamtamları getiren bir surata sahipti. Sağlığında daha da berbat görünüyordu herhalde – ama dünya çirkinliklerle doludur. O zavallı kalabalık korku içindeydi, çünkü bu meselenin üstü örtülmezse kanunun onları nasıl cezalandıracağını bilmiyorlardı; dolayısıyla West ister istemez ürpermeme aldırmadan, cesedi sessizce ortadan kaldırmayı teklif edince minnettar kaldılar – ben ise onun niyetini çok iyi biliyordum.

Karsız arazi parlak ay ışığıyla aydınlansa da cesedi giydirip, tıpkı Arkham'da geçirdiğimiz o korkunç gecede yaptığımız gibi, ıssız sokaklarla çayırlardan eve taşıdık. Eve arkadaki araziden yaklaşıp, numuneyi arka kapıdan soktuk ve bodrum merdiveninden indirip, her zamanki deneye hazırladık. Mahallenin yegâne devriye polisiyle karşılaşmayacağımız bir vakitte gelmeye özen göstersek de, polisten gereğinden fazla korkuyorduk.

Sonuç ne yazık ki hayal kırıklığıydı. Ganimetimiz, korkunç görünüşüne karşın, siyah koluna zerk ettiğimiz hiçbir solüsyona en ufak tepki vermedi; bu solüsyonlar yalnızca beyaz numuneler üstünde çalışılarak hazırlanmıştı. Vakit şafağa tehlikeli ölçüde yaklaşınca, diğerlerine yaptığımızı yaptık – yaratığı çayırda sürükleye sürükleye, yoksullar mezarlığının yakınındaki ağaçlığa götürdük ve donmuş toprağın elverdiği ölçüde gömdük. Mezar çok derin olmasa da, önceki numunenin, kendi kendine doğrulup ses çıkaran yaratığın mezarı kadar iyiydi. Hırsız fenerlerimizin ışığında, mezarı yapraklar ve ölü asmalarla, özenle örttük; böylesine loş ve sık bir ormanda polisin onu asla bulamayacağına emindik.

Ertesi gün, hastalarımdan biri dövüşte ölen biriyle ilgili söylentilerden bahsedince, polisten giderek daha fazla korkmaya başladım. West'in kaygılanması için bir sebep daha vardı, çünkü öğleden sonra bir vakaya çağrılmış ve gittiğinde ağır şekilde tehdit edilmişti. İtalyan bir kadın, çocuğu kaybolunca –beş yaşındaki oğlu sabah erkenden evden çıkmış ve akşam yemeğine gelmemişti– sinir krizi geçirmiş ve kalbinin hep zayıf olduğu göz önünde alındığında son derece kaygı verici olan semptomlar sergilemişti. Kadının sinir krizi geçirmesi çok aptalcaydı çünkü çocuk daha önce de birçok kez evden kaçmıştı; ama İtalyan köylüleri aşırı derecede batıl inançlıdır ve bu kadın da doğaüstü alametleri gerçeklerle aynı kefeye koyuyordu. Akşam yedi sularında ölmüştü ve deliye dönen kocası, karısının hayatını kurtarmamakla suçladığı West'i korkunç bir şekilde öldürmeye kalkmıştı. Kamasını çekince arkadaşları tarafından zapt edilmişti;

ama giden West'in arkasından insan sesine benzemeyen çığlıklar atmış, küfürler savurmuş ve intikam yeminleri etmişti. Bu son felaket, adama gece ilerledikçe hâlâ ortalıkta görünmeyen çocuğunu unutturmuş gibiydi. Ormanda arama yapmaktan bahsedenler olmuştu... Ama aile dostlarının hemen hepsi, ölmüş kadınla ve çığlıklar atan adamla meşguldü. Sonuçta West'in sinirleri epey gerilmiş olmalıydı. Polisle ve delirmiş İtalyanla ilgili kaygılar içini karartmıştı.

Saat on bir sularında yattık, ama pek iyi uyuduğum söylenemezdi. Bolton öylesine küçük bir kasabadan beklenmeyecek kadar nitelikli bir polis kuvvetine sahipti; izimizi bulurlarsa, dün gece yaptıklarımız ortaya çıkarsa kopacak kıyameti düşündükçe ister istemez korkuyordum. West ile ben bir daha o yörede çalışamazdık – hatta hapse bile girebilirdik. Ortalarda dolaşan dövüş söylentilerinden hoşlanmıyordum. Saat üçü çaldığında gözlerime ay ışığı vurdu, ama kalkıp panjuru indirmeden sırtımı döndüm. Sonra arka kapıdan tıkırtılar gelmeye başladı.

Hiç kımıldamadan, uyku sersemliğiyle öylece yattım; ama az sonra West'in kapımı çaldığını duydum. Robdöşambrlı ve terlikliydi; bir elinde altıpatlar, diğerinde de elektrikli lamba vardı. Altıpatları görünce, polislerin değil de o delirmiş İtalyan'ın geldiğini düşündüğünü anladım.

"En iyisi birlikte gidelim," diye fısıldadı. "Açmasak olmaz; hem belki bir hasta gelmiştir – o geri zekâlılardan birinin arka kapıdan girmeye çalışmasına hiç şaşırmam."

Böylece, parmak uçlarımıza basa basa merdiveni indik; kısmen makul olan, kısmense yalnızca sabahın o tuhaf, erken saatlerinin ruh halinden kaynaklanan bir korkuya kapılmıştık. Tıkırtılar giderek yükseliyordu. Kapıya vardığımızda, sürgüyü ihtiyatla çektim ve kapıyı ardına kadar açtım; ay ışığı karşımızdaki silueti gözler önüne sererken, West tuhaf bir şey yaptı. Dostum bariz bir tehlikeyi, dikkat çekme ve ödümüzü koparan polis soruşturmasını başımıza sarma tehlikesini hiçe sayarak –neyse ki kulübemizin göreceli olarak ıssız

bir yerde bulunması, bundan kurtulmamızı sağladı–, altıpatlarındaki altı kurşunu da gece gelen ziyaretçinin üstüne ansızın, kaygıyla ve gereksiz yere boşalttı.

Çünkü o ziyaretçi ne İtalyan ne de polisti. Hayaletimsi ayın altında duran o iğrenç, devasa, biçimsiz yaratık hayal bile edilemeyecek, ancak kâbuslarda görülecek türdendi – neredeyse dört ayak üstünde duran ve toprakla, yapraklarla, asma dalı parçalarıyla kaplı olan, kurumuş kan yüzünden pis kokan o donuk gözlü, mürekkep karası hortlağın parlak dişlerinin arasından çıkan, kar gibi bembeyaz, korkunç, silindir şeklinde nesnenin ucunda minik bir el vardı.

4. Ölülerin Çığlığı

Ölü bir adamın çığlığı bende Doktor Herbert West'e karşı daha da belirgin ve hissedilir bir korku uyandırdı, ki bu ileriki yıllarda dostluğumuzun yıpranmasına yol açtı. Ölü bir adamın çığlığının dehşet uyandırması doğaldır, çünkü şurası açık ki ne hoş ne de sıradan bir olaydır bu; ancak benzer deneyimlere alışkın olan ben bu kez yalnızca tek bir sebep yüzünden korkmuştum. Ve belirttiğim gibi, korktuğum kişi ölü adam değildi.

Dostu ve asistanı olduğum Herbert West sıradan bir köy doktorunun olağan rutinlerini oldukça aşan bilimsel ilgi alanlarına sahipti. Bolton'da çalışırken yoksullar mezarlığının yakınında, ıssız bir yerde ev tutmayı seçmesi de bu yüzdendi. Kısaca ve kabaca açıklamak gerekirse, West'in ilgi duyduğu tek şey iki fenomeni, yaşamı ve sona erişini gizlice incelemek ve bunun sonucunda ölüleri, onlara zerk edeceği bir eksitan solüsyonla diriltmekti. Bu korkunç deneyler için sürekli çok taze cesetler edinmesi gerekiyordu; çok taze olmalıydılar, çünkü en ufak çürüme bile beyin yapısına onulmaz zarar veriyordu... Ve insan olmalıydılar, çünkü solüsyonun değişik tipte organizmalar için değişik şekillerde hazırlanması gerektiğini anlamıştık. Onlarca tavşan ve kobay öldürüp solüsyon zerk etmiş, ama

bu yolun çıkmaz olduğunu görmüştük. West asla tamamen başarılı olamamıştı çünkü asla yeterince taze bir ceset edinememişti. Onun istediği, çok kısa bir süre önce ölmüş kişilerin cesetleriydi; her hücresi sağlam olan ve yaşam denen devinim moduna yönelmeyi sağlayacak içtepiyi yeniden edinme yetisine sahip cesetlerdi. Bu ikinci ve yapay yaşamın sürekli enjeksiyon yapmak suretiyle ebedi kılınabilmesini umuyorduk ama bildiğimiz doğal yaşamın bu eyleme tepki vermediğini öğrenmiştik. Yapay devinimi başlatmak için, doğal yaşamın tamamen ortadan kalkmış olması gerekiyordu – denekler son derece taze, ama tamamen ölü olmalıydı.

Bu tüyler ürpertici araştırma, West ile ben Arkham'daki Miskatonic Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrenciyken, yaşamın mekanik doğasının bilincine ilk kez tam anlamıyla vardığımız sıralarda başlamıştı. Bu yedi yıl önceydi, ama West şimdi bile bir gün dahi yaşlanmış görünmüyordu – ufak tefekti, sarışındı, hep tıraşlı gezerdi, yumuşak sesli ve gözlüklüydü; korkunç araştırmalarının baskısı altında giderek sertleşen ve fanatikleşen karakterini yalnızca soğuk mavi gözlerinde arada sırada beliren parıltı ele veriyordu. Deneyimlerimiz çoğu zaman son derece berbat olmuştu; mezarlıktaki kil yığınları yaşamsal solüsyondaki çeşitli değişiklikler sebebiyle kusurlu bir şekilde dirilerek tuhaf, anormal ve bilinçsiz hareketler sergilemişlerdi.

Yaratıklardan biri sinir bozucu bir çığlık atmıştı; bir diğeri yerinden fırlamış, bizi bayıltana dek dövmüş ve akıl hastanesine kapatılmadan önce birçok kişiyi afallatıcı bir şekilde öldürmüştü; bir başkası, Afrikalı iğrenç bir ucube, derin olmayan mezarından çıkarak korkunç bir şey yapmıştı – West onu vurmak zorunda kalmıştı. Diriltim sonrası bilinçten eser gösterecek kadar taze cesetler edinemediğimizden, istemeden de olsa isimsiz dehşetler yaratmıştık. Canavarlarımızdan birinin, hatta belki de ikisinin hâlâ sağ olduğunu düşünmek huzursuz ediciydi – bu düşünce bizi gölge gibi takip etti, ta ki sonunda West korkunç koşullar altında ortadan kaybolana dek. Ama Bolton'daki o ıssız yerde bulunan kulübenin bodrumun-

dan çığlıklar geldiği sırada, son derece taze deneklere duyduğumuz istek artık korkularımızı bastırmıştı. West benden daha hevesliydi; öyle ki, çok sağlıklı her bedene biraz açgözlülükle bakıyormuş gibi geliyordu bana.

Denekler konusunda şansımız 1910 Temmuzu'nda yaver gitmeye başladı. Illinois'daki akrabalarıma uzun bir ziyarette bulunmuştum ve döndüğümde West çok tuhaf, sevinçli bir ruh halindeydi. Tazelik sorununu, meseleye bütünüyle farklı bir açıdan yaklaşarak – yapay muhafaza yoluyla muhtemelen çözdüğünü heyecanla açıkladı. Yeni ve oldukça sıradışı bir tahnit bileşimi üstünde çalıştığından haberim vardı ve çalışmalarının başarıyla sonuçlanmasına şaşırmamıştım; ama numunelerin sakıncalı bayatlıkları temelde onları geç ele geçirmemize bağlı olduğundan, böyle bir bileşimin çalışmalarımıza ne gibi bir faydası olabileceğini West ayrıntıları açıklayana dek anlayamadım. Sonra West'in bu sorunu göz önünde bulundurduğunu anladım; tahnit bileşimini hemen olmasa bile ileride kullanmak için yaratmıştı ve kaderin bize, yıllar önce Boston'daki o boks maçında öldürülen zenci gibi, çok taze ve gömülmemiş bir ceset sunacağına inanmıştı. Kader sonunda insaflı davranmıştı; gizli bodrum laboratuvarında bu kez, henüz çürümeye başlamış olamayacak kadar taze bir ceset yatıyordu. West diriltimden sonra olabilecekleri ve zihinle aklı canlandırıp canlandıramayacağımızı kestirmeye cesaret edemiyordu. Bu deney çalışmalarımızda bir dönüm noktası olacaktı ve West sonuca birlikte tanık olalım diye, yeni cesedi ben dönene dek muhafaza etmişti.

West numuneyi nasıl edindiğini anlattı. Müteveffa sağlığında güçlü kuvvetli bir adamdı; Bolton Yün İplik Fabrikası'nda birtakım işlerini halletmek üzere trenden yeni inmiş şık bir yabancıydı. Kasaba içindeki yürüyüşü uzun sürmüştü ve fabrikanın yolunu sormak için kulübemize uğradığında kalbi teklemeye başlamıştı. Uyarıcı ilaç kullanmayı reddetmiş, hemen ardından da yere yığılıp ölmüştü. Tahmin edilebileceği gibi, adamın cesedi West'e cennetten bir

armağan gibi görünmüştü. Kısa konuşmaları sırasında yabancı kendisini Bolton'da kimsenin tanımadığını söylemişti; West sonradan onun ceplerini karıştırınca da, adamın görünüşe bakılırsa kayboluşuyla ilgili hemen soruşturma başlatacak bir ailesi olmayan, St. Louis'li, Robert Leavitt adında biri olduğunu öğrenmişti. Bu adam yaşama döndürülemezse, deneyimizden kimsenin haberi olmayacaktı. Cesetleri evle yoksullar mezarlığı arasındaki sık ormana gömüyorduk. Öte yandan, bu adamı diriltebilirsek parlak ve kalıcı bir şöhret kazanacaktık. Dolayısıyla West cesedi ben gelene dek taze tutacak bileşimi onun bileğine vakit geçirmeden zerk etmişti. Bana göre deneyimizi tehlikeye atan zayıf kalp sorunuysa West'i pek kaygılandırmıyor gibiydi. Asla başaramadığı şeyi nihayet başarmayı – bilincin geri kazanılışını ve belki de cesedin normal, canlı bir yaratığa dönüşmesini görmeyi umuyordu.

Böylece 18 Temmuz 1910 gecesi Herbert West ile ben bodrum laboratuvarında durup, göz kamaştırıcı ark lambasının altında yatan beyaz, sessiz bedeni seyrettik. Tahnit bileşimi şaşırtıcı ölçüde işe yaramıştı; iki hafta boyunca katılaşmadan yatmış o kaslı cesede hayretle bakarken, onun gerçekten ölü olup olmadığını West'e sorma ihtiyacı duydum. Beni hemen bu konuda temin etti; cesetlerin ölü olup olmadığını dikkatle test etmeden asla diriltim solüsyonu kullanmadığını anımsattı; ne de olsa ilk canlılıktan eser kalmışsa solüsyon işe yaramıyordu. West ön hazırlıkları yaparken, bu yeni deneyin karmaşıklığından etkilenmiştim; öyle karmaşıktı ki, West kendinden başka kimseye güvenemezdi. Cesede dokunmamı yasaklayarak önce bileğe, tahnit bileşimini zerk ettiği noktanın hemen yanına ilaç dolu bir şırınganın iğnesini soktu ve içini boşalttı. Söylediğine göre bu ilaç bileşimi etkisizleştirecek ve bünyeyi normal bir gevşeme haline getirerek, diriltim solüsyonunun zerk edildikten sonra kolayca etki etmesini sağlayacaktı. Az sonra, ölü kol ve bacaklarda bir değişim ve hafif bir titreme baş gösterdiğinde, West yastığa benzer bir şeyi cesedin titreyen yüzüne var gücüyle bastırdı

ve ceset diriltim girişimimiz için hazır hale gelmiş gibi görünene dek kaldırmadı. Solgun yüzlü araştırmacı bunun ardından, yaşamın tamamen ortadan kalktığına emin olmak için son birtakım testleri üstünkörü yaptıktan sonra, tatmin olmuş halde doğruldu ve nihayet yaşam iksirinin dikkatle ayarlanmış bir dozunu cesedin sol koluna zerk etti; o gün öğleden sonra, iksiri hazırlarken üniversite yıllarımızda, çalışmalarımıza yeni ve bilinçsizce başladığımız zamanlarda olduğundan bile daha titiz davranmıştı. İksirin ilk gerçekten taze deneğimiz üstündeki etkilerini görmeyi beklerken – deneğin ağzını açıp mantıklı bir şeyler söylemesi, belki de akıl sır ermez boşluğun ötesinde gördüklerini anlatması umuduyla beklerken kapıldığımız yoğun, nefes kesici gerginliği anlatamam.

West ruha inanmayan ve bilincin işleyişini tamamen bedensel fenomenlere yoran bir materyalistti; dolayısıyla da ölüm engelinin ötesinde yatan uçurumlarla mağaraların korkunç sırlarını öğrenmek gibi bir beklentisi yoktu. Ben teoride ona tamamen karşı değildim, ama atalarımın ilkel inancının içgüdüsel kalıntılarını belli belirsiz de olsa taşıyordum; o yüzden cesedi huşuyla ve korkunç bir hevesle seyretmekten kendimi alamıyordum. Ayrıca, Arkham'daki o terk edilmiş çiftlik evinde ilk deneyimizi gerçekleştirdiğimiz gece duyduğumuz o tüyler ürpertici, insanlıkdışı çığlığı hafızamdan bir türlü silip atamıyordum.

Girişimimizin tamamen başarısız olmayacağını çok kısa sürede anladım. Tebeşir beyazı yanaklarda beliren allık, şaşılacak kadar gür olan kum rengi sakalın altına yayıldı. Cesedin sol bileğinden nabız yoklayan West ansızın başını anlamlı bir şekilde salladı; neredeyse aynı anda, cesedin ağzının yukarısındaki ayna buğulandı. Birkaç spazmdan sonra nefes sesi duyuldu ve cesedin göğsü fark edilir bir şekilde inip kalkmaya başladı. İnik gözkapaklarına bakınca, titrediklerini görür gibi oldum. Sonra gözkapakları açıldı ve arkalarında yatan gri, sakin ve canlı, ama zekâdan ve hatta meraktan yoksun gözler ortaya çıktı.

Saçma bir hevese kapılarak, o kızaran kulaklara sorular fısıldadım; deneğin hâlâ hatırlıyor olabileceği başka dünyalara ilişkin sorular sordum. Daha sonra kapıldığım dehşet hepsini unuttursa da, tekrar tekrar sorduğum son soru şuydu sanırım: "Neredeydin?" Yanıt alıp almadığımı hâlâ bilmiyorum çünkü o biçimli ağızdan ses çıkmadı; ince dudakların tam o anda sessizce kımıldadığına, "sadece şimdi" dediğine eminim diyesim geliyor... Ama o sözün bir anlamı, soruyla alakası yok. Söylediğim gibi, o sırada çok yüce bir gayeye ulaşıldığına ve diriltilmiş bir cesedin ilk kez mantıklı konuştuğuna inanmanın coşkusuna kapılmıştım. Bir an sonra, başarımız konusunda şüpheye yer kalmadı; solüsyonun ölülerin tekrar mantıklı düşünebilmelerini, hatta konuşabilmelerini en azından bir süreliğine sağladığı konusunda şüpheye yer kalmadı. Ama o zafer anında en büyük dehşeti yaşadım – konuşan yaratığın değil, tanık olduğum olayın ve mesleki hayatımı birleştirdiğim adamın yol açtığı bir dehşetti bu.

Çünkü en sonunda gözleri dünyada yaşadığı son deneyimin anısıyla fal taşı gibi açılan ve korkutucu bir bilince kavuşan o çok taze ceset kollarını çılgınca, ölüm kalım mücadelesi verircesine sallamaya başladı; ve ansızın yığılıp da geri dönüşü olmayan, ikinci ve nihai ölüme yenik düşmeden önce, acı çeken beynimde sonsuza dek yankılanacak şu sözleri haykırdı:

"İmdat! Uzak dursana lanet cüce, sarı kafalı iblis – şu kahrolası iğneyi uzak tut benden!"

5. Gölgelerden Gelen Dehşet

1. Dünya Savaşı sırasında savaş meydanlarında yaşanan ve kitaplara geçmeyen korkunç olaylardan birçok kişi bahsetti. Bu olaylardan bazıları başımı döndürdü, bazıları midemi ağzıma getirdi, bazılarıysa titrememe ve karanlıkta arkama bakmama yol açtı; ama tüm bunlara karşın, en korkunç öyküyü anlatabilecek kişinin ben oldu-

ğuma inanıyorum – gölgelerden gelen afallatıcı, anormal, inanılmaz dehşetten bahsediyorum.

1915'de Flanders'ta, bir Kanada alayında üsteğmen rütbesiyle doktorluk yapıyordum; büyük savaşa katılmak için hükümetten önce davranan birçok Amerikalı'dan biriydim. Orduya kendi isteğimle değil, vazgeçilmez asistanı olduğum kişinin, Boston'lı ünlü uzman cerrah Doktor Herbert West'in gönüllü olarak askere yazılmasının doğal bir sonucu olarak katılmıştım. Büyük bir savaşta cerrahlık yapmak için fırsat kollayan Doktor West bu şansı yakalayınca beni neredeyse zorla peşinden sürüklemişti. Aslında savaşın bizi ayırmasına izin vermem için sebepler vardı; tıbbı da, West'i de giderek daha sinir bozucu bulmama yol açan sebeplerdi bunlar; ama West, Ottawa'ya gidip bir meslektaşının yardımıyla bir tıp heyetinde binbaşı rütbesiyle çalışmaya başladıktan sonra gelip de ona her zamanki gibi yardım etmemde ısrar edince hayır diyemedim.

Doktor West'in savaşta cerrahlık yapmaya can attığını söylerken, savaşma dürtüsü duyduğunu veya uygarlığın güvenliği için kaygılandığını kastetmiyorum. Hep buz gibi, entelektüel bir makineydi o; zayıf, sarışın, mavi gözlü ve gözlüklüydü; arada sırada açığa vurduğum savaş şevkimi de, pasifçe tarafsızlığı kınayışımı da içten içe hor görüyordu sanırım. Ama savaşa hazır Flanders'ta istediği bir şey vardı; ve onu elde etmek için askeri bir kimliğe bürünmesi gerekiyordu. Onun istediği, pek az insanın arzuladığı bir şeydi; üstünde bir büyük gizlilikle uğraştığı ve son derece şaşırtıcı, arada sırada da korkutucu sonuçlar elde ettiği bir tıp dalına ilişkindi. Aslında onun istediği, az ya da çok hasar görmüş taze cesetleri rahatça edinebilmekti sadece.

Herbert West'in taze cesetlere ihtiyacı vardı çünkü hayatını ölüleri diriltmeye adamıştı. Boston'a taşınmasından sonra kendisini kısa sürede ünlü yapan müşterileri onun bu uğraşından habersizdi; ama Arkham'daki Miskatonic Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde geçirdiğimiz yıllardan beri en yakın dostu ve tek asistanı olan ben durumun gayet farkındaydım.

Korkunç deneylerine o üniversite yıllarında başlamıştı; önce ufak hayvanlar, sonra da afallatıcı yollarla elde ettiği insan cesetleri üstünde deney yapmıştı. Ölülerin damarlarına zerk ettiği bir solüsyon vardı ve yeterince tazelerse tuhaf şekillerde tepki gösteriyorlardı. West uygun formülü keşfetmekte epey zorlanmıştı çünkü her organizma tipi için ayrı ayrı diriltici madde hazırlanması gerekiyordu. Kısmi başarısızlıklarını düşündükçe dehşete kapılıyordu; o isimsiz yaratıklar kusurlu solüsyonların veya yeterince taze olmayan cesetlerin ürünüydü. Bu başarısızlıklardan bir kısmı sağ kalmıştı –biri akıl hastanesindeydi, diğerleriyse sırra kadem basmıştı–; West hayal edilebilir ama gerçekleşmesi olanaksız ihtimalleri düşündükçe, soğukkanlı görünse de sık sık ürperiyordu.

Deneklerin uygunluğu için temel şartın mutlak tazelik olduğunu kısa sürede anlayan West tuhaf ve anormal bir şekilde ceset hırsızlığına başlamıştı. Üniversitede ve fabrika kasabası Bolton'da geçirdiğimiz ilk doktorluk yıllarımızda kendisine karşı hayranlıkla karışık bir saygı beslemiştim; ama West yöntemlerinde gemi azıya aldıkça, içimde giderek artan bir korku belirdi. Sağlıklı, canlı bedenlere bakış tarzını hiç beğenmiyordum; sonra bodrum laboratuvarında yaptığımız kâbus gibi bir deneyde kullandığımız deneğin ele geçirildiğinde canlı olduğunu öğrendim. İlk kez o zaman bir cesette bilinçli düşünce niteliğini uyandırabilen West'in korkunç bir bedel karşılığında elde ettiği bu başarı, iyice acımasızlaşmasına yol açtı.

Daha sonraki beş yıl içinde kullandığı yöntemlerden bahsetmeye cesaretim yok. Sırf korktuğum için ondan ayrılamıyordum ve anlatılamayacak kadar korkunç şeylere tanık oldum. Herbert West'in kendisini, yaptığı her şeyden daha korkutucu bulmaya başladım giderek – işte o zaman, bir zamanlar duyduğu, insan ömrünü uzatmaya yönelik, gayet normal bilimsel şevkin giderek hastalıklı, canavarca bir meraka dönüştüğünü ve ölümü sapkınca bir şekilde, içten içe güzel bulmaya başladığını fark ettim. İtici ve iblisçe olan anormal şeylere duyduğu ilgi şeytani ve sapıkça bir bağımlılığa dönüştü;

çoğu sağlıklı insanın korku ve tiksintiden düşüp ölmesine yol açacak yapay ucubelerle soğukkanlılıkla övünüyordu; donuk entelektüelliğinin ardında, fiziksel deneylerin müşkülpesent Baudelaire'i – mezarların kayıtsız Elagabalus'u* olmuştu.

Tehlikelerle gözünü kırpmadan mücadele ediyordu; soğukkanlılıkla suç işliyordu. Bilinçli yaşamın yeniden canlandırılabileceğini kanıtladığında ve hedef büyütüp, farklı farklı cesetlerin parçalarını birleştirerek diriltme deneylerine giriştiğinde, olaylar doruk noktasına ulaştı sanırım. Doğal fizyolojik sistemlerinden ayrılan organik hücrelerle sinir dokularının bağımsız yaşamsal niteliklerine ilişkin çılgınca ve orijinal fikirleri vardı; ve tarifsiz bir tropik sürüngenin çatlamaya az kalmış yumurtalarından edindiği, asla ölmeyen, yapay yollarla beslenen doku üstünde yaptığı ilk deneylerde tüyler ürpertici sonuçlar elde etti. İki biyolojik meseleyi açıklığa kavuşturmayı özellikle istiyordu – bunlardan biri, beyin olmadan, sadece omurilik ve çeşitli sinir merkezleri vasıtasıyla bilinçli ve mantıklı eylemde bulunulup bulunulamayacağıydı; diğeriyse tek bir canlı organizmaya aitken cerrahi yöntemlerle ayrılan parçalar arasında, maddesel hücreler dışında herhangi bir ruhsal, gayricismani bağ olup olmadığıydı. Bütün bunların araştırılması çok büyük sayıda taze insan cesedi gerektiriyordu – Herbert West'in 1. Dünya Savaşı'na katılmasının sebebi de buydu.

O kâbus gibi, ağza alınamayacak olay 1915 Martı'nda, cephe hattının gerisindeki St. Eloi'da bulunan bir askeri hastanede, bir gece yarısı gerçekleşti. Hezeyandan kaynaklanan korkunç bir rüyadan ibaret olup olmadığına şimdi bile emin değilim. West umutsuz sakatlanma vakaları üzerine yeni ve radikal tedavi yöntemleri geliştirmek için hususi laboratuvar istemiş ve kendisine ahıra benzeyen geçici hastane binasının doğu tarafındaki bir oda verilmişti. Orada, kanlı malzemelerinin ortasında kasap gibi çalışıyordu – bazı şeyleri gayriciddi ele almasına ve sınıflandırmasına bir türlü alışamamış-

* Roma İmparatoru Marcus Aurelius Antoninus Augustus (203-222) –*çn*

tım. Askerler için cerrahi mucizeler sergilediği oluyordu; ama daha az bilinen ve daha az hayırsever bir niteliğe sahip asıl uğraşları, o lanetliler karmaşasında bile tuhaf kaçan seslerin açıklanmasını gerektiriyordu. Bunlara sık sık duyulan tabanca sesleri de dahildi – savaş meydanında elbette ki tuhaf kaçmayacak bu sesler hastanede oldukça dikkat çekiyordu. Doktor West dirilttiği deneklerinin uzun süre yaşamasını da, çok kişi tarafından görülmesini de istemiyordu. İnsan dokusunun yanı sıra, sayesinde büyük başarılar kazandığı sürüngen embriyosu dokusunu da sık sık kullanıyordu. O doku organsız parçaları canlandırmakta insan materyalinden daha iyiydi, ki şimdi dostumun üzerinde en çok uğraştığı şey buydu. Laboratuvarın karanlık bir köşesinde, tuhaf bir kuluçka makinesinin üstünde duran büyük, kapalı varilin içi bu sürüngen hücresi maddesiyle doluydu; bu madde iğrenç bir şekilde kabarıp çoğalıyordu.

Söz konusu gece, yeni ve mükemmel bir deneğe sahiptik – hem fiziksel olarak güçlü hem de zeki bir adama (zekâsı sinir sisteminin hassaslığının kanıtıydı). Durum oldukça ironikti; bu subay, West'in şimdiki işini bulmasına yardım etmişti ve normalde çalışma arkadaşımız olacaktı. Dahası, geçmişte West ile birlikte diriltim teorisi üstünde bir noktaya dek, gizlice çalışmıştı. Üstün hizmet madalyalı Binbaşı Sör Eric Moreland Clapham-Lee bölüğümüzdeki en iyi cerrahtı ve şiddetli çarpışmaların haberi karargâha ulaşınca apar topar St. Eloi bölgesine atanmıştı. Gözü pek teğmen Ronald Hill'in pilotluğunu yaptığı bir uçakla gelmişti, ancak uçak tam geldiği sırada vurulmuştu. Uçağın düşmesi olağanüstü ve korkunç bir görüntüydü; sonrasında Hill tanınmaz hale gelmişti; enkazdan çıkarılan büyük cerrahınsa başı neredeyse kopmuş haldeydi, ama vücudu bunun dışında pek hasar görmemişti. West bir zamanlar dostu ve çalışma arkadaşı olan bu cansız yaratığı açgözlülükle kapmıştı; başı kesmeyi bitirdiğinde ve ileriki deneylerde kullanmak üzere muhafaza etmek için o cehennemi, peltemsi sürüngen dokusuyla dolu varile koyduğunda, ardından da ameliyat masasındaki başsız cesetle ilgilenmeye

başladığında tüylerim ürperdi. Yeni kan zerk etti ve başsız boyundaki bazı damarları, atardamarları ve sinirleri bağladı; üstünde subay üniformasıyla getirilmiş, kimliği belirsiz bir cesetten aldığı deri parçasıyla da boynun o iğrenç, kesik kısmını kapadı. Ne istediğini biliyordum – yüksek niteliklere sahip bu bedenin, başı olmadan, Sör Eric Moreland Clapham-Lee'ye özgü zihne dair herhangi bir belirti sergileyip sergilemeyeceğini görmek istiyordu. Bir zamanlar diriltim üstünde çalışan bu dilsiz beden, şimdi bu çalışmalardaki bir deneğe tüyler ürpertici bir biçimde dönüşmüştü.

Herbert West'in o ürkünç elektrik lambasının altında o başsız cesedin koluna diriltim solüsyonunu zerk ederkenki halini hâlâ hayalimde canlandırabiliyorum. O sahneyi tasvir edemem – bunu yapmaya kalksam bayılırdım; çünkü sınıflandırılmış ölülerle dolu o odada, kaygan döşeme üstünde kanın ve insan kalıntılarının neredeyse ayak bileğine dek yükseldiği ve kara gölgelerle kaplı uzak bir köşede, hayalet gibi titreşen kısık bir mavimsi yeşil ateşin üstünde iğrenç, anormal sürüngen maddelerinin çoğaldığı, fokurdadığı ve kaynadığı o odada delilik kol geziyordu.

Denek, West'in defalarca belirttiği gibi, mükemmel bir sinir sistemine sahipti. West ondan çok şey bekliyordu; ve ilk kasılmalar belirdiğinde, West'in yüzündeki heyecanı ve merakı görebiliyordum. Bilincin, mantığın ve kişiliğin beyinden bağımsız var olabileceği – insanın merkezi bağlantı sağlayan bir ruhunun olmadığı ve her kısmı kendi içinde az çok bütün olan sinirsel yapılardan ibaret bir makine olduğu yönündeki, giderek güçlenen kanısının kanıtını görmeye hazırdı sanırım. Deneyi başarılı olursa, hayatın sırrını mit kategorisine indirgeyecekti. Ceset şimdi daha şiddetli kasılıyordu ve meraklı bakışlarımız altında korkutucu bir biçimde sarsılmaya başladı. Kollarını huzursuzca kımıldattı, dizlerini kaldırdı ve çeşitli kasları kasıldıkça iğrenç bir şekilde kıvranmaya başladı. Sonra o başsız yaratık kesinlikle acizce kollarını uzattı – umutsuzca yapılan bu bilinçli hareket, Herbert West'in tüm teorilerini kanıtlamaya ye-

terdi. Sinirlerin, adamın sağlığındaki son eylemini, düşen uçaktan kurtulma mücadelesini anımsadığı açıktı.

Daha sonra neler olduğunu asla tamamen bilemeyeceğim. Tanık olduğum şey, binanın o sırada ani bir Alman bombardımanıyla yerle bir olmasının şokunun yol açtığı bir halüsinasyon olabilir – sadece West ile ben sağ kaldığımıza göre, buna kim itiraz edebilir ki? West yakın zamanda sırra kadem basmadan önce böyle düşünmekten hoşlanıyordu, ama bazen bunu başaramadığı oluyordu; çünkü ikimizin de aynı halüsinasyonu görmesi çok garipti. O korkunç olay aslında çok basitti ve yalnızca işaret ettiği şeyler onu önemli kılıyordu.

Masadaki beden körlemesine, korkunç bir şekilde etrafı yoklayarak doğrulmuştu ve bir ses duymuştuk. İnsan sesiydi diyemiyorum, çünkü çok ürkütücüydü. Yine de en ürkütücü tarafı tınısı değildi. Söyledikleri de değildi – çünkü "Atla Ronald, Tanrı aşkına atla!" diye haykırmıştı o kadar. Asıl ürkütücü olan, sesin geldiği yerdi.

Çünkü o ses, sürünen kara gölgelerle dolu korkunç köşedeki büyük, kapalı varilin içinden gelmişti.

6. Mezar Lejyonları

Doktor Herbert West bir yıl önce ortadan kaybolduğunda, Boston polisi beni sıkı bir sorgudan geçirdi. Bir şeyler gizlediğimi düşünüyor, belki de ağır bir suç işlediğimden şüpheleniyorlardı; ama onlara gerçeği anlatamazdım çünkü inanmazlardı. West'in sıradan insanların ilgi alanlarının çok ötesinde şeylerle uğraştığını biliyorlardı; çünkü ölüleri diriltmeye yönelik iğrenç deneyleri tamamen gizlenemeyecek kadar geniş bir boyut kazanmıştı epeydir; ama ruhumu parçalayan o son felaket şeytani bir hayalin unsurlarına öylesine sahipti ki, benim bile gördüklerimin gerçekliğinden şüphe etmeme yol açtı.

West'in en yakın arkadaşı ve güvendiği tek asistanıydım. Yıllar önce Tıp Fakültesi'nde tanışmıştık ve korkunç araştırmalarına en başından beri katılmıştım. Yeni ölmüş birinin damarlarına zerk edildiğinde onu diriltecek bir solüsyonu kusursuzlaştırmak için uzun süre uğraşmıştı; çok sayıda taze ceset gerektiren, dolayısıyla da son derece anormal eylemler içeren bir çalışmaydı bu. Daha da afallatıcı olansa bazı deneylerin sonuçlarıydı – West o tüyler ürpertici, ölü et yığınlarını canlandırmıştı... Ama uyandıklarında kör, beyinsiz ve mide bulandırıcıydılar. Bunlar olağan sonuçlardı; çünkü zihni uyandırmak için, hassas beyin hücreleri henüz çürümemiş, çok taze denekler bulmak gerekiyordu.

Çok taze cesetlere duyulan bu ihtiyaç West'in ahlaki çöküntüsüne sebep olmuştu. Öyle cesetler bulmak zordu; West bir gün korkunç bir şekilde, bir deneği henüz canlı ve bilinci yerindeyken ele geçirmişti. Boğuşma, iğne ve güçlü bir alkaloid sayesinde o adam çok taze bir cesede dönüşmüştü ve deney bir anlığına, unutulmaz bir şekilde başarılı olmuştu; ama bunun sonucunda West'in ruhu nasırlaşmış ve körelmiş, sertleşen bakışları da özellikle hassas bir beyne ve sağlıklı bir vücuda sahip kişileri iğrenç ve hesaplayıcı bir şekilde süzer olmuştu. Sonlara doğru West'ten ödüm kopmaya başladı çünkü artık bana da öyle bakıyordu. İnsanlar onun bakışlarını fark etmeseler de korktuğumu fark ediyorlardı; West'in ortadan kaybolmasından sonra da bunu saçma sapan şüpheler için bir temel olarak kullandılar.

Aslında West benden de fazla korkuyordu; çünkü iğrenç uğraşları gizli kapaklı yaşamasına ve her gölgeden ürkmesine yol açıyordu. Polisten de korkuyordu; ama bazen huzursuzluğunun daha derin ve muğlak bir sebebi oluyordu: Enjeksiyonlarıyla hastalıklı bir yaşama uyandırdığı bazı tanımlanamaz yaratıkların öldüklerini görmemişti. Deneylerini genellikle bir altıpatlarla sonlandırıyordu ama birkaç kez yeterince çabuk davranamamıştı. Bir kere, soyulmuş mezarında sonradan tırmalama izleri görülen o ilk denek vardı. Ayrıca yakalan-

madan önce yamyamlık yapan ve kimliği saptanamayıp Sefton'daki bir tımarhane hücresine tıkılan, on altı yıl boyunca duvarlara vuran o Arkhamlı profesörün bedeni de vardı. Kurtulmayı başarmış diğer deney ürünleriyse anlatılması daha zor şeylerdi – çünkü son yıllarda bilim şevki yozlaşıp sağlıksız ve acayip bir saplantıya dönüşen West becerisini cesetlerin tamamını değil bazı kısımlarını ya da insana ait olmayan organik maddelerle birleştirilmiş parçaları canlandırmaya adamıştı. Ortadan kaybolduğu sırada, bu uğraşı canavarca ve iğrenç bir hal almıştı; deneylerinin çoğunu bu satırlarda ima bile edemem. 1. Dünya Savaşı, ki o sırada ikimiz de orduda cerrah olarak hizmet veriyorduk, West'in bu yönünü güçlendirmişti.

West'in deneklerine karşı duyduğu korkunun muğlak olduğunu söylerken, bu korkunun karmaşıklığını kastediyorum. Korkusu kısmen sırf öyle isimsiz canavarların varlığını bilmekten, kısmen de bazı koşullar altında kendisine fiziksel zarar verebileceklerinin farkında olmasından kaynaklanıyordu. Ortadan kaybolmuş olmaları durumu iyice korkunçlaştırıyordu – West yalnızca birinin, akıl hastanesindeki o zavallı yaratığın yerini biliyordu. Daha derinlerde yatan bir korkusu da vardı – 1915'te, Kanada ordusundayken yaptığı tuhaf bir deneyden kaynaklanan, son derece ilginç bir korkuydu bu. West şiddetli bir çarpışmanın ortasında, kendisi gibi doktor olan ve onun yaptığı deneyleri bilen, zamanında bu deneylere katılmış, üstün hizmet madalyalı Binbaşı Sör Eric Moreland Clapham-Lee'yi diriltmişti. Gövdede yarı bilinçli yaşam olup olmadığını anlamak için cesedin başını kesmişti. Binanın bir Alman güllesi tarafından yerle bir edilmesinden hemen önce, deney başarılı olmuştu. Gövde bilinçli bir şekilde hareket etmişti; ve anlatırken inanılmaz gelse de, laboratuvarın gölgeli bir köşesinde duran kesik kafanın konuştuğuna iç bulandırıcı bir şekilde emindik. Güllenin düşmesi bir bakıma iyi olmuştu – ama West yalnızca ikimizin kurtulduğuna asla istediği kadar emin olamadı. Ölüleri diriltme yetisine sahip, başsız bir doktorun yapabilecekleri üstüne tüyler ürpertici tahminlerde bulunup durdu.

West'in oturduğu son mesken, Boston'daki en eski mezarlıklardan birinin karşısındaki son derece güzel ve lüks bir evdi. Orayı sırf sembolik nedenler ve fantastik estetik anlayışı sebebiyle seçmişti; ne de olsa o mezarlıkta gömülü cesetlerin çoğu kolonyal dönemden kalmaydı ve çok taze cesetler arayan bir bilim insanının pek işine yaramazlardı. Dışarıdan getirtilen işçiler tarafından inşa edilmiş gizli mahzende bulunan laboratuvarda, ev sahibinin dehşet verici deneyleriyle habis eğlencelerinden artakalan cesetlerin, ceset parçalarının ve yapay ucubelerin sessizce ve iz bırakmadan ortadan kaldırılmasına yarayan dev bir yakma fırını vardı. Bu mahzenin inşası için kazı yapılırken, işçiler çok eski bir tünele rast gelmişlerdi; bu tünel, her ne kadar eski mezarlıkla hiç kuşkusuz bağlantılı olsa da, oradaki bilinen mezarlardan birine açılıyor olamayacak kadar derindeydi. West birtakım hesaplamalardan sonra, tünelin Averilllerin aile mezarlığının altındaki gizli bir odaya açıldığına karar verdi; o mezarlıkta en son 1768'de defin yapılmıştı. İşçilerin kazma küreklerle ortaya çıkardığı, güherçile kaplı, rutubetli duvarları incelediğinde West'in yanındaydım ve asırlık mezar sırlarını keşfederken duyacağım korkuyla karışık heyecana hazırdım; ancak son zamanlardaki ürkekliği ilk kez doğal merak duygusuna galip gelen West yozlaşmış karakterine aykırı davranarak, tünelin olduğu gibi bırakılmasını ve girişine duvar örülmesini emretti. Tünel o nihai, cehennemi geceye dek kapalı kaldı; girişine örülen duvar, gizli laboratuvarın diğer duvarlarından farksız görünüyordu. West'in yozlaşmasından bahsedip duruyorum, ama bunun tamamen zihinsel ve içsel bir yozlaşma olduğunu belirtmeliyim. Dış görünüş itibarıyla sonuna dek aynı kaldı – sakin, soğuk, zayıf, sarı saçlı, gözlüklü ve mavi gözlüydü; genel genç görünüşünü ne geçip giden yıllar ne de korkular değiştirebildi. Kazınmış mezarı düşünerek omzunun üstünden geriye bakarken ve hatta Sefton'daki, demir parmaklıkları kemiren ve çekiştiren etobur yaratığı düşünürken bile sakin görünürdü.

Herbert West'in sonu, bir akşam müşterek çalışma odamızda

otururken başladı; kâh bana kâh elindeki gazeteye meraklı gözlerle bakıp duruyordu. Buruşmuş sayfalardan birindeki tuhaf bir haber başlığı dikkatini çekmişti; isimsiz, dev bir pençe on altı yıl öncesinden ona uzanmıştı sanki. Seksen kilometre ötedeki Sefton Akıl Hastanesi'nde yaşanan korkunç ve inanılmaz bir olay mahalleliyi afallatmış, polisi de şaşkına çevirmişti. Sabaha karşı, bir grup adam bahçeye sessizce girmişlerdi ve liderleri görevlileri uyandırmıştı. Liderleri vantrilok gibi konuşan, konuşurken dudaklarını oynatmayan ve sesi sanki yanında taşıdığı büyük siyah kutunun içinden gelen, asker kıyafetli, ürkütücü bir adamdı. İfadesiz yüzü, sanki nur saçacak kadar güzel olmasına karşın, holün ışığıyla aydınlandığında hademeyi şoke etmişti – çünkü aslında balmumundan yapılmış bir yüzdü, gözleri de boyalı camdandı. Adam ne olduğu bilinmeyen bir kazanın kurbanıydı. Daha iri bir adam ona rehberlik ediyordu; sevimsiz görünüşlü bu devin mavimsi yüzünün yarısı, ne idüğü belirsiz bir hastalık yüzünden deforme olmuştu.

Vantrilok gibi konuşan adam, on altı yıl önce Arkham'dan getirilen yamyam canavarın kendisine teslim edilmesini istemişti; reddedilince de bir işaret vermişti ve ortalık karışmıştı. O iblisler kaçmayan bütün görevlileri dövmüş, ayaklar altında çiğnemiş ve ısırmışlardı; dört kişiyi öldürdükten sonra da canavarı serbest kılmayı başarmışlardı. Olayı histeri krizine girmeden anımsayabilen kurbanlar o yaratıkların insandan çok, balmumu yüzlü liderlerinin emrindeki bilinçsiz robotlar gibi hareket ettiklerine yemin ediyorlardı. Yardım gelene kadar, adamlar akıl hastasıyla birlikte ortadan kaybolmuştu.

West bu haberi okuduktan sonra gece yarısına dek, felç olmuşçasına öylece oturdu. Gece yarısı kapı çalınınca korkuyla yerinden sıçradı. Bütün hizmetçiler tavan arasında uyuduğundan kapıyı ben açtım. Polise de söylediğim gibi, sokakta yük arabası yoktu; tuhaf görünüşlü bir grup adam vardı sadece ve içlerinden biri çok garip, kalın bir sesle "Ekspres – parası ödendi," deyince, küp şeklindeki

büyük bir kutuyu hole bıraktılar. Sıra halinde, sarsıla sarsıla yürüyerek evden çıktılar; gitmelerini seyrederken, evin arkasındaki eski mezarlığa gittiklerini düşündüm tuhaf bir şekilde. Kapıyı arkalarından kapamamdan sonra West aşağı inip kutuya baktı. Yaklaşık çeyrek metrekarelik kutunun üstünde West'in ismiyle o zamanki adresi yazılıydı. Ayrıca "Eric Moreland Clapham-Lee'den, St. Eloi, Flanders" diye not düşülmüştü. Altı yıl önce Flanders'ta, top ateşine tutulan bir hastane Doktor Clapham-Lee'nin diriltilmiş, başsız gövdesinin ve –belki de– bilinçli sesler çıkaran kesik başının üstüne yıkılmıştı.

West şimdi bile heyecanlanmamıştı. Benzi iyice solmuştu. "Bu son – ama bunu – yakalım," dedi. Kutuyu aşağıdaki laboratuvara taşırken – içine kulak kabarttık. Ayrıntıları pek anımsamıyorum –ruh halimi tahmin edersiniz–, ama fırının içine Herbert West'in cesedini koyduğum iddiası pis bir yalan. Ahşap kutuyu açmadan fırına sokup kapağı kapadık ve düğmeye bastık. Kutudan ses gelmedi.

Duvardaki, eski mezarlığa açılan tünelin girişinin örüldüğü kısmın sıvasının dökülmekte olduğunu ilk fark eden West oldu. Kaçmaya davrandım ama beni durdurdu. Sonra küçük ve karanlık bir delik gördüm, mezarlıktan gelen buz gibi bir esinti hissettim ve oranın çürümüş toprağının derinliklerinin kokusunu aldım. Çıt çıkmıyordu, ama tam o sırada elektrik gidince ışıklar söndü ve yeraltı dünyasının fosfor ışığının ortasında, ancak bir delinin –veya daha kötüsünün– yaratabileceği, sessizce hareket eden yaratıklardan oluşan bir ordu gördüm. O grotesk ordu dış görünüş itibarıyla heterojendi – içlerinde insan, yarı insan, kısmen insan ve insanla tamamen alakasız olanlar vardı. Asırlık duvarın taşlarını birer birer, sessizce indiriyorlardı. Sonra, gedik yeterince büyüyünce, balmumundan yapılma güzel bir başa sahip olan ve kukla gibi hareket eden bir yaratığın peşinden laboratuvara birer birer girdiler. Liderlerinin arkasındaki çılgın bakışlı ucube, Herbert West'i kavradı. West ne direndi ne de ses çıkardı. Sonra hepsi birden üstüne atılıp

onu gözümün önünde paramparça ettiler ve parçalarını o korkunç, muazzam yeraltı tüneline götürdüler. Kanada subayı üniforması giymiş, balmumu başlı liderleri West'in kafasını götürdü. West'in kafası gözden kaybolurken, gözlüğünün ardındaki mavi gözlerinin ilk kez çılgınca, belirgin bir duyguyla, korkunç bir şekilde parladığını gördüm.

Hizmetçiler beni sabahleyin baygın vaziyette buldular. West gitmişti. Fırında kime ait olduğu belirsiz küller vardı, o kadar. Dedektifler beni sorguya çekti ama ne söyleyebilirim ki? Sefton'da yaşanan trajediyle West arasında bağlantı kurmayı reddediyorlar; kutuyu taşıyan adamların varlığını da kabullenmiyorlar. Onlara tünelden bahsettiğimde, sıvası dökülmemiş duvarı gösterip güldüler. Bu yüzden onlara daha fazlasını anlatmadım. Ya deli ya da katil olduğumu düşünüyorlar – herhalde deliyim. Ama o kahrolası mezar lejyonları o kadar sessiz olmasa delirmeyebilirdim.

Duvarlardaki Fareler

16 Temmuz 1923'te, son işçinin de işlerini tamamlamasının ardından Exham Manastırı'na taşındım. O metruk bina artık yalnızca iskeleti kalmış bir harabe olduğundan, restorasyonu epey sorun çıkarmıştı; ama bir zamanlar atalarım orada oturduğundan, hiçbir masraftan kaçınmadım. Binada Birinci James döneminden beri kimse yaşamamıştı; o sırada yaşanan son derece korkunç ama bir o kadar da gizemli bir trajedi sonucunda ev sahibi, çocuklarından beşi ve birkaç hizmetçi ölmüştü; nefret edilen soyumuzdan sağ kalan tek kişi olan üçüncü oğlan, yani dedem, kendisine karşı duyulan şüphe ve korku yüzünden kaçmak zorunda kalmıştı.

Yegâne mirasçının katil ilan edilmesinden sonra bina krallığa devredilmiş, suçlanan adam da kendini temize çıkarmaya veya mülkünü geri almaya çalışmamıştı. Mantığın ve kanunun çok ötesinde bir dehşetle sarsılan, tek arzusunun o eski binayı bir daha asla görmemek ve hatırlamamak olduğunu korkuyla söyleyen on birinci Exham Baronu Walter de la Poer, Virginia'ya kaçmış ve sonraki yüzyılda Delapore soyadıyla tanınan aileyi kurmuştu.

Exham Manastarı'na kimse yerleşmese de, orası sonradan Norrys ailesine verilmiş ve tuhaf, karmaşık mimarisi pek çok kişi tarafından incelenmişti; gotik kuleleri Sakson ya da Roma tarzı bir altyapının üstünde kuruluydu ve bu altyapının daha da eski olan temeli çeşitli tarzların – efsanelere bakılırsa Roma, hatta Druid veya yerel Gal tarzlarının bir karışımıydı. Bir yanı uçurumun sert kireçtaşı cephesiyle kaynaşmış bu temel eşsizdi ve uçurumun tepesindeki manastır,

Anchester Köyü'nün yaklaşık beş kilometre batısındaki ıssız vadiye bakıyordu. Mimarlar ve tarihçiler unutulmuş yüzyıllara ait bu tuhaf kalıntıyı incelemeye bayılsalar da, köylüler oradan nefret ediyordu. Yüzyıllar önce, atalarım orada yaşarken de nefret etmişlerdi ve şimdi de o yosun ve küf kaplı, metruk yapıdan nefret ediyorlardı. Daha Anchester'a varalı bir gün olmadan, lanetli bir eve geldiğimi biliyordum. Bu haftaysa, işçiler Exham Manastırı'nı dinamitle yıktılar ve şu an temelinin kalıntılarını ortadan kaldırmakla meşguller.

Soyum hakkında ancak temel bilgilere sahiptim; ilk Amerikalı atamın kolonilere tuhaf bir olay yüzünden geldiğini biliyordum. Ama Delapore'ların her zamanki ketum tavırları yüzünden ayrıntıları asla öğrenememiştim. Büyük çiftlik sahibi komşularımızın tersine, Haçlı seferlerine çıkmış atalarımızla ya da başka ortaçağ ve Rönesans kahramanlarıyla övündüğümüz enderdi; İç Savaş sırasında her toprak sahibinin ölümünden sonra açılmak üzere oğluna bıraktığı türden, mühürlü bir zarftaki mektuba yazılmış olabilecekler dışında herhangi bir geleneğimiz de yoktu. Üstüne titrediğimiz şanımızı göçten sonra edinmiştik; gururlu ve onurlu, belki biraz soğuk ve asosyal bir Virginia ailesinin şanıydı bu.

Savaş sırasında servetimiz eridi ve James Nehri kıyısındaki evimiz Carfax'ın yakılması tüm hayatımızı değiştirdi. Epey yaşlı olan dedem kundakçıların saldırısı sırasında ölmüştü ve hepimizi geçmişe bağlayan zarf onunla birlikte yanmıştı. Yedi yaşındayken gördüğüm o yangını hâlâ çok net hatırlıyorum; Kuzey askerleri bağırıyordu, kadınlar çığlık atıyordu, zenciler de haykırıyor ve dua ediyordu. Babam Richmond'ı savunan orduda görev yapıyordu; birçok formaliteden sonra, annemle benim cephe hatlarından geçerek onun yanına gitmemize izin verildi.

Savaş sona erince hep birlikte kuzeye, annemin memleketine taşındık; orada büyüdüm ve orta yaşa geldiğimde artık zengin ve vurdumduymaz bir Yanki'ydim. Babam da ben de o zarfın içinde ne olduğunu asla öğrenemedik; Massachusetts'teki iş hayatımın tekdü-

zeliğine kapıldıkça, soyağacımın epey derinlerinde yattığı belli olan sırlara karşı ilgimi tamamen yitirdim. O sırların içyüzünü bilsem Exham Manastırı'nı yosunlara, yarasalara ve örümcek ağlarına seve seve terk ederdim!

Babam 1904'te öldü; ama ne bana ne de tek çocuğum olan, on yaşındaki, annesiz oğlum Alfred'a bir mesaj bırakmıştı. Ailedeki bilgi aktarımı düzenini tersine döndüren Alfred oldu; ben kendisine yalnızca geçmişle ilgili şaka yollu tahminlerimden bahsetmişken o 1917'de, savaş sırasında hava subayı olarak gönderildiği İngiltere'de öğrendiği, ailemizle ilgili birtakım çok ilginç efsaneleri mektuplarında anlattı. Delapore'ların oldukça renkli ve belki de karanlık bir geçmişe sahip oldukları anlaşılıyordu, çünkü bir dostumun oğlu olan ve Anchester'daki aile konağının yakınında yaşayan, Kraliyet Hava Kolordusu'ndan Yüzbaşı Edward Norrys köylülerin değme romancılara taş çıkartan, çılgınca ve inanılmaz batıl inançlarından bahsetmişti. Norrys bu batıl inançları ciddiye almıyordu elbette; ama oğluma ilginç geliyorlardı ve mektuplarında yazacak konu çıkmış oluyordu. Atlantik'in ötesindeki mirasa, Norrys'in Alfred'a gösterdiği pitoresk ve metruk aile konağına odaklanmama ve orayı satın alıp restore etmeye karar vermeme yol açan da bu efsanelerdi; Norrys, Alfred'ın orayı şaşılacak kadar ucuza satın almasını sağlayabileceğini, çünkü konağın şimdiki sahibinin amcası olduğunu söylemişti.

Exham Manastırı'nı 1918'de satın aldım, ancak bunun neredeyse hemen ardından oğlumun savaştan sakat olarak dönmesi restorasyon planlarımı ertelememe yol açtı. Oğlumun yaşadığı iki sene boyunca onunla ilgilenmekten başka bir şey düşünmedim; işimi bile ortaklarımın idaresine bıraktım.

1921'de oğlumu kaybettiğimde, artık genç olmayan, amaçsız, yas tutan, emekli bir fabrikatör olarak, kalan yıllarımda yeni mülkümle ilgilenmeye karar verdim. Aralıkta Anchester'a gittim ve tombul, cana yakın Yüzbaşı Norrys bana yardımcı oldu; oğlumu çok seven bu genç adamın yardımıyla, restorasyon için gerekli tarihsel

bilgileri toplayıp planları hazırladım. Uçurum kenarına tehlikeli bir şekilde inşa edilmiş, kulelerinin taş duvarları dışında herhangi bir iç mekândan ve katlardan yoksun, liken kaplı ve deliklerine ekin kargaları yuva yapmış Exham Manastırı'ysa karmakarışık bir ortaçağ harabesi olarak bende bir his uyandırmıyordu.

O büyük yapının üç yüz yıl önceki, atam tarafından terk edildiği zamanki hali gözümde yavaş yavaş canlandıkça, oranın yeniden inşası için işçiler tutmaya başladım. Her seferinde epey uzaklara gitmem gerekiyordu, çünkü Anchester köylüleri o binadan inanılmayacak kadar korkuyor ve nefret ediyordu. Bu hisleri öyle yoğundu ki, bazen dışarıdan gelen işçilere de bulaşıyor ve birçoğunun kaçıp gitmesine sebep oluyordu; üstelik yalnızca manastırla değil, eski sahipleriyle de ilgiliydi.

Oğlum ziyaretleri sırasında bir de la Poer olarak kendisinden uzak durulduğunu söylemişti; ben de, köylüleri atalarım hakkında çok az şey bildiğime inandırmadan önce, benzer bir sebepten dolayı alttan alta dışlandığımı gördüm. Daha sonra bile beni sevmeyip hep surat astılar, dolayısıyla da köy gelenekleriyle ilgili pek çok bilgiyi Norrys'den öğrenmek zorunda kaldım. Belki de o insanların bağışlayamadığı şey, onlarda öylesine yoğun bir tiksinti uyandıran bir sembolü restore etmeye gelmiş olmamdı; çünkü, mantığa sığsın ya da sığmasın, Exham Manastırı'nı iblislerin ve kurtadamların cirit attığı bir yer olarak görüyorlardı.

Norrys'in benim için araştırdığı efsaneleri toparlayarak ve kalıntıları incelemiş birkaç uzmanın anlattıklarını göz önünde bulundurarak, Exham Manastırı'nın inşa edildiği yerde bir zamanlar bir tapınağın olduğu sonucuna vardım; bu tapınak Stonehenge ile aşağı yukarı aynı dönemde, Druidler zamanında veya onlardan önce inşa edilmiş olmalıydı. Orada anlatılmaz ayinler düzenlendiğinden pek az kişi şüphe ediyordu ve bu ayinlerin Romalıların getirdiği Kibele* ibadetiyle kaynaştığı yönünde, rahatsız edici söylentiler vardı.

---

* Antik Anadolu'da bereket tanrıçası. —*çn*

Alt mahzende hâlâ görülebilen yazıtlar, bir zamanlar Roma vatandaşlarına boş yere yasaklanmış olan karanlık Magna Mater ibadetine ilişkin "DIV... OPS... MAGNA. MAT..." gibi kelimeleri şüphe götürmez bir şekilde içeriyordu. Birçok kalıntının kanıtladığı gibi, Anchester bir zamanlar üçüncü Augusta Lejyonu'nun kamp yeriydi ve görkemli Kibele Tapınağı'nın Frigyalı bir rahibin emriyle isimsiz ayinler düzenleyen ibadetçilerle dolduğu söyleniyordu. Anlatılan öykülerde, o eski dinin çöküşünün tapınakta düzenlenen orjilere son vermediği, rahiplerin gerçekte değişmeden yeni dine uyum sağladıkları ekleniyordu. Ayinlerin Roma'nın çöküşüyle birlikte de son bulmadığı, bazı Saksonların tapınağın kalıntılarına ekleme yapıp oraya şimdiki görünüşünü genel hatlarıyla verdikleri ve tapınağı heptarkinin* yarısına korku salan bir tarikatın merkezi haline getirdikleri de söylenenler arasındaydı. M.S. 1000 civarına ait bir tarihi kayıtta orası tuhaf ve güçlü bir keşiş tarikatını barındıran, geniş bahçelerle çevrili, korkmuş halkı uzak tutmak için duvarlara ihtiyaç duymayan, sağlam bir taş manastır olarak tasvir edilir. Tarikat, Danimarkalılar tarafından asla tamamen yok edilmese de, Norman İstilası'ndan sonra epey zayıflamış olmalı; ne de olsa, Üçüncü Henry 1261'de binayı Birinci Exham Baronu olan atam Gilbert de la Poer'e bağışladığında hiç sorun çıkmamıştı.

Aileme dair, bu tarihten öncesine ilişkin herhangi bir kötü söylenti yok; ama o tarihte tuhaf bir şey olmuştu herhalde. 1307'de yazılmış bir tarihi kayıtta bir de la Poer'den "Tanrı'nın lanetlediği" şeklinde bahsedilir; köy efsanelerinde de eski tapınağın ve manastırın temelleri üstüne kurulan şatoyla ilgili olarak, sadece kötü ve korkutucu şeyler söyleniyordu. Anlatılan kamp ateşi hikâyeleri son derece ürkütücüydü; korkuyla ve gönülsüzce, üstü kapalı anlatılmaları onları iyice dehşet verici kılıyordu. Bu hikâyelerde atalarım, Gilles de Retz'i ve Marquis de Sade'ı solda sıfır bırakan iblis soyları olarak tasvir ediliyordu; nesiller boyunca köylülerin ortadan kaybolmasından onların sorumlu olduğu fısıltıyla ima ediliyordu.

---

* Anglosakson İngiltere'deki yedi krallık. —*çn*

En kötü karakterler baronlar ve birinci dereceden mirasçılarıydı anlaşılan; en azından en çok bu kişiler hakkında söylentiler fısıldanıyordu. Bir mirasçı daha sağlıklı eğilimlere sahipse, yerine daha tipik bir aile ferdinin geçmesi için, genç yaşta ve gizemli bir şekilde öldüğü söyleniyordu. Ailede, başkanlığını evin reisinin yaptığı ve bazen birkaç üye dışında herkese kapalı olan gizli bir tarikat var gibi görünüyordu. Bu tarikatın temelini kan bağından çok mizacın teşkil ettiği belliydi, çünkü üyeleri arasında aileye evlilik yoluyla katılmış kişiler de vardı. Beşinci baronun ikinci oğlu Godfrey'nin eşi Leydi Margaret Trevor tüm yöredeki çocukların favori umacısı haline gelmiş ve Gal sınırında hâlâ unutulmayan, son derece korkunç, eski bir baladın iblis kahramanı olmuştu. Shrewsfield Kontu'yla evlendikten kısa süre sonra kont ve annesi tarafından öldürülen (iki katil de dünyaya anlatmaya cesaret edemedikleri şeyleri itiraf ettikleri rahip tarafından affedilip kutsanmışlardı) Leydi Mary de la Poer'in tüyler ürpertici öyküsü de balatlarla korunmuştur, her ne kadar bunlar aynı kıssadan hisseye sahip olmasa da.

Bu efsaneler ve balatlar, cahilce batıl inançların tipik örnekleri olduklarından bana epey itici geliyordu. Günümüze kadar gelmiş olmaları ve çok eski atalarımdan bile bahsetmeleri özellikle sinir bozucuydu; canavarca alışkanlıklara ilişkin suçlamalar da daha yakın zamanlarda yaşamış akrabalarımla ilgili yegâne skandalı – Meksika Savaşı'ndan döndükten sonra zencilerin arasında yaşayıp vudu rahibi olan, Carfaxlı genç kuzenim Randolph Delapore'u can sıkıcı bir şekilde hatırlatıyordu.

Kireçtaşından uçurumun altında uzanan çorak, rüzgârlı vadiden gelen inilti ve ulumalardan; bahar yağmurlarından sonra yayılan mezar kokularından; bir gece, ıssız bir tarlada Sör John Clave'in atının ezdiği, çırpınarak çığlık atan beyaz yaratıktan; ve manastırda güpegündüz gördüğü bir şey yüzünden deliren hizmetçiden bahseden, daha muğlak öykülerse beni çok daha az rahatsız ediyordu. Bunlar hayaletlerle ilgili, sıradan halk efsaneleriydi... Ben de o za-

manlar tam bir kuşkucuydum. Kayıp köylüler hakkında söylenenleri ciddiye almamaksa daha zordu, her ne kadar ortaçağ âdetleri göz önüne alındığında çok önemli gelmeseler de. Fazla meraklı olmak ölmek demekti ve Exham Manastırı civarındaki –artık yıkık– tabyalarda birden fazla kesik kafa halka sergilenmişti.

Bazı öyküler son derece ilginçti ve gençliğimde karşılaştırmalı mitolojiyi keşke daha çok öğrenseydim dedirtiyordu. Örneğin her gece manastırda bir yarasa kanatlı şeytanlar ordusunun cadı ayini düzenlediğine inanılıyordu – engin bahçelerde o kadar çok miktarda iri sebzenin yetiştirilip hasat edilmesinin sebebi bu orduyu doyurmak olabilirdi. En etkileyici öykü de farelerin – terk edilmesine yol açan trajediden üç ay sonra kaleden koşuşturarak boşanan o iğrenç kemirgenler ordusunun – öfkesi dinmeden önce yoluna çıkan her şeyi silip süpüren ve kümes hayvanlarını, kedileri, köpekleri, domuzları, koyunları, hatta iki bahtsız insanı bile mideye indiren o zayıf, kirli, açlıktan gözü dönmüş fareler ordusunun dramatik destanıydı. O unutulmaz kemirgenler ordusu hakkında apayrı efsaneler anlatılır, çünkü köy evlerinin arasında dağılmış ve beraberinde lanetlerin yanı sıra başka korkunç şeyler de getirmişti.

Atalarımdan kalan evin restorasyonunu yaşlılığın verdiği dikkafalılıkla sürdürürken şevkimi kıran halk efsaneleri işte böyleydi. O ortamda psikolojimi yalnızca bu öykülerin etkilediği bir an bile düşünülmemelidir. Bir yandan da, etrafımı saran ve bana yardım eden Yüzbaşı Norrys ile tarihçiler tarafından sürekli övülüyor ve teşvik ediliyordum. Başlangıcından iki yıl sonra iş tamamlandığında, büyük odaları, lambri kaplamalı duvarları, kubbeli tavanları, bölmeli pencereleri ve geniş merdivenleri, restorasyon için yaptığım büyük masrafların hakkını tam olarak veren bir gururla inceledim.

Ortaçağın her özelliği ustaca geri getirilmişti, yeni kısımlar da eski duvar ve temellerle mükemmel bir şekilde kaynaştırılmıştı. Atalarımın konağı tamamlanmıştı ve yöre halkı arasında kötü şöhret edinmiş soyumu nihayet temize çıkarmak için sabırsızlanıyordum.

Buraya yerleşecek ve bir de la Poer'in (soyadımın özgün halini tekrar benimsemiştim) illa iblis olması gerekmediğini kanıtlayacaktım. Exham Manastırı'nın ortaçağdaki halinin restore edilmesine karşın içinin tamamen yenilenmiş ve eski haşaratla hayaletlerden arındırılmış olması da keyfimi iyice artırıyordu belki.

Dediğim gibi, oraya 16 Temmuz 1923'te taşındım. Hane halkım yedi hizmetkâr ile dokuz kediden ibaretti, ki kedilere bayılırım. En yaşlı kedim "Nigger-Man"* yedi yaşındaydı ve Massachusetts'te bulunan Bolton'daki evimden, benimle birlikte gelmişti; diğerlerini de manastırın restorasyonu sırasında Kaptan Norrys'in ailesiyle kalırken beslemeye başlamıştım.

Beş gün boyunca, oldukça rutin ve sakin bir hayat sürdük; tüm zamanımı, aileme dair eski bilgileri düzene koymaya ayırıyordum. Şimdi en son trajediye ve Walter de la Poer'in kaçışına ilişkin, ikinci elden anlatılar elime geçmişti ve içeriklerinin ailemden kalan, Carfax'taki yangında yitirilen mektupta yer almış olabileceğini düşünüyordum. Görünüşe bakılırsa, o atamın kendisine yardım eden dört hizmetçisi hariç tüm ev halkını uykularında öldürmekle suçlanması boşuna değildi ve bu cinayetlerden iki hafta kadar önce, hal hareketlerini tamamen değiştiren, ama belki ona yardımcı olan ve sonrasında uzaklara kaçan dört hizmetçisi dışında kimseye imalarda bulunmanın ötesinde sözünü etmediği, afallatıcı bir şey keşfetmişti.

Kurbanları arasında bir babanın, üç erkek kardeşin ve iki kız kardeşin de yer aldığı bu bilinçli katliam köylülerin çoğu tarafından onaylanmıştı... Kanunlar da öyle gevşek uygulanmıştı ki fail onuruna ve şahsına zarar gelmeden, kılık bile değiştirmeden Virginia'ya kaçmıştı; fısıldanan genel kanı, o adamın yöreyi çok eski bir lanetten arındırdığıydı. Böylesine korkunç bir eyleme nasıl bir keşfin yol açtığı konusunda tahmin yürütmekte bile zorlanıyordum. Walter de la Poer ailesiyle ilgili kötü söylentileri yıllardır duyuyor olmalıydı, yani bunlar onu harekete geçirmiş olamazdı. Manastırda veya

* Zenci Adam. —ç*n*

civarında, afallatıcı bir kadim ayine ya da korkunç ve ifşa edici bir sembole mi rast gelmişti? İngiltere'de utangaç, kibar bir genç olarak tanınıyordu. Virginia'daysa sert ya da hınçlı birinden çok, yılgın ve endişeli biri olarak görülüyordu. Bir başka maceracı centilmenin, Bellview'lu Francis Harley'nin günlüğünde ondan, eşsiz ölçüde adil, onurlu ve kibar bir adam olarak bahsediliyordu.

İlk hadise 22 Temmuz'da meydana geldi ve o sırada ciddiye alınmasa da, sonraki olaylarla bağlantısı anormalliğini ortaya koydu. Neredeyse önemsiz denebilecek kadar basitti ve o koşullar altında dikkat çekmesi olanaksızdı; ne de olsa şunu unutmamak gerekir ki duvarlar hariç yepyeni bir binada oturuyordum ve bulunduğum yöreye karşın, özenle seçtiğim hizmetkârlarla çevrili olduğumdan, endişe duymam saçma olurdu.

Daha sonra hatırladığım tek şey şu – huyunu suyunu çok iyi bildiğim yaşlı kara kedim mizacına tamamen ters bir şekilde tetikte ve kaygılıydı. Huzursuz ve tedirgin bir halde odadan odaya gezinerek, eski Gotik yapıdan kalma duvarları koklayıp duruyordu. Bunun ne kadar basmakalıp geldiğinin farkındayım –hayalet öykülerinden hiç eksik olmayan, sahibi çarşaflı silueti görmeden önce mutlaka hırıldayan köpek gibi tıpkı– ama her zaman göz ardı edemiyorum.

Ertesi gün bir hizmetçi, evdeki bütün kedilerin huzursuzluğundan yakındı. İkinci kattaki, batıya bakan, üç gotik pencereli, kireçtaşı uçurum ve ıssız vadi manzaralı, çapraz kemerli, siyah meşe kaplamalı çalışma odama geldi; ve o konuşurken, Nigger-Man'in kapkara siluetinin batı duvarı boyunca sürünerek, eski taşları örten yeni panelleri tırmaladığını gördüm.

O adama, eski taş duvarların herhalde tuhaf bir koku gibi bir şey yaydığını ve bunun insan duyuları tarafından algılanamasa da, kedilerin hassas organlarını yeni ahşap kaplamaların ardından bile etkilediğini söyledim. Buna gerçekten inanıyordum ve uşak evde fare ya da sıçan olabileceğini söyleyince, burada üç yıldır sıçan olmadığından ve yöredeki tarla farelerine bile bu yüksek duvarların içinde

pek rastlanmayacağından, buraya gelmelerinin görülmemiş bir şey olduğundan bahsettim. O gün öğleden sonra Yüzbaşı Norrys'i ziyaret ettiğimde, tarla farelerinin manastırı öylesine ani ve emsalsiz bir şekilde işgal etmesinin kesinlikle inanılmaz bir durum olacağı konusunda beni temin etti.

O gece, oda hizmetkârımı işi bittikten sonra her zamanki gibi göndermemin ardından batı kulesindeki, yatak odası olarak seçtiğim odaya çekildim; buraya çalışma odasından geçip, taş bir merdiveni çıkıp, kısa bir galeriden geçerek ulaşılıyordu – merdiven kısmen eskiydi, galerininse tamamı restore edilmişti. Yuvarlak, oldukça yüksek tavanlı ve lambrisiz bu odada, Londra'da bizzat seçtiğim nakışlı duvar halıları asılıydı.

Nigger-Man'in yanımda olduğunu görünce, ağır gotik kapıyı kapadım ve muma ustaca benzetilmiş ampullerin aydınlığında uzandıktan sonra ışığı da kapayarak, oymalı ve sayvanlı, dört direkli yatağıma gömüldüm... Kedim de her zamanki yerine, ayaklarımın üstüne, yaşlılığın vakarıyla uzandı. Perdeleri kapamayıp, karşımdaki dar kuzey penceresinden dışarı baktım. Gökyüzünde hafif bir tan belirtisi vardı, pencerenin zarif ağörgülerinin silueti de hoştu.

Bir ara usulca uykuya dalmış olmalıyım, çünkü kedi hareketsiz yatarken birden sıçrayınca tuhaf rüyalardan ayrıldığımı yoğun bir şekilde hissettiğimi hatırlıyorum. Hafif tan ışığında, kedinin başını öne uzatmış ve arka bacaklarının gerilmiş olduğunu gördüm; ön patileri ayak bileklerimin üstündeydi. Pencerenin biraz batısındaki bir noktaya pür dikkat bakıyordu; orada bir şey göremesem de, ben de o noktaya tamamen odaklandım.

Bakarken, Nigger-Man'in boş yere heyecanlanmamış olduğunu anladım. Duvar halısının gerçekten hareket edip etmediğini bilmiyorum. Çok az hareket ediyormuş gibi geldi. Ama şuna yemin edebilirim ki, halının arkasında sıçan veya farelerin pıtır pıtır koşturduğunu açıkça duydum. Bir an sonra kedi duvar halısına atlayıp onu ağırlığıyla yere düşürünce, eski ve rutubetli taş duvar ortaya

çıktı; bazı kısımları restore edilmiş duvarda, kemirgenlere ait hiçbir iz yoktu.

Nigger-Man döşemede, duvarın bu kısmı boyunca koşturup durdu; düşmüş duvar halısını tırmalıyor, ara ara da sanki duvarla meşe zeminin arasına patisini sokmaya çalışıyordu. Bir şey bulamadı ve bir süre sonra yorulup ayaklarımın üstündeki yerine geri döndü. Ben kımıldamamıştım ama o gece tekrar uyuyamadım.

Sabahleyin bütün hizmetçileri sorguya çektim ve denizliğinde dinlenen bir kedinin yaptıklarını hatırlayan aşçı kadın hariç hiçbirinin sıradışı bir şey fark etmediğini öğrendim. Bu kedi gecenin bir vakti yüksek sesle miyavlayarak aşçıyı uyandırmıştı ve kadın onun açık kapıdan kararlılıkla fırlayıp merdiveni indiğini görmüştü. Öğle vaktini uyuklayarak geçirdim ve öğleden sonra tekrar Yüzbaşı Norrys'i ziyaret ettim; anlattıklarımı büyük bir ilgiyle dinledi. O tuhaf olaylar –önemsiz ama bir yandan da çok ilginçtiler– adamın kuvvetli hayal gücünü harekete geçirdi ve bazı yerel hayalet öykülerini anımsamasına yol açtı. Farelerin varlığı bizi gerçekten şaşırtmıştı; Norrys bana ödünç olarak kapanlar ve Paris Green marka zehir verdi... Evime dönünce, hizmetçilerin bunları stratejik noktalara koymasını sağladım.

Çok uykum olduğundan erken yattım ama son derece korkunç rüyalar beni rahat bırakmadı. Çok aşağılardaki, sanki alacakaranlıkla aydınlanan, diz boyu pislikle kaplı bir mağaraya bakıyordum ve oradaki beyaz sakallı, domuz çobanı iblisin asasıyla güttüğü, sarkık derili mantarsı yaratıklar sürüsü içimde tarifsiz bir tiksinti uyandırdı. Sonra, domuz çobanı durup başıyla onay verince, büyük bir fare sürüsü o pis kokulu uçuruma yağdı ve hem hayvanları hem de adamı yediler.

Her zamanki gibi ayaklarımın üstünde uyuyan Nigger-Man'in hareketleri, beni o tüyler ürpertici rüyadan ansızın uyandırdı. Kedinin hırıltılarıyla tıslamalarının ve canımı acıttığının farkında olmadan ayak bileklerime pençelerini geçirmesine yol açan korkusunun sebebini sorgulamama bu kez gerek yoktu; çünkü odanın her du-

varından mide bulandırıcı sesler – açlıktan gözü dönmüş dev farelerin, o zararlı hayvanların sürünme sesleri geliyordu. Şimdi duvar halılarının durumunu gösterecek tan aydınlığı da yoktu –düşen halı yerine asılmıştı– ama ışığı açamayacak kadar korkmuş değildim.

Ampuller yanınca, duvar örtüsünün her tarafının korkunç bir şekilde sarsıldığını ve zaten biraz tuhaf olan desenlerinin eşsiz bir ölüm dansı yaptığını gördüm. Bu hareket, seslerle birlikte neredeyse ânında kesildi. Yataktan fırlayıp, yanımdaki yatak ısıtıcısının uzun sapıyla duvar halısını dürtükledim ve altında ne yattığını görmek için bir kısmını kaldırdım. Orada yamalı taş duvar dışında bir şey yoktu ve kedinin anormal varlıkların farkında olmasından kaynaklanan gerginliği bile geçmişti. Odaya çember şeklinde yerleştirilmiş kapanlara baktığımda hepsinin de kapanmış olduğunu, ama yakalanıp sonra da kurtulmuş yaratıklardan geriye hiç iz kalmadığını gördüm.

Daha fazla uyumam söz konusu olmadığından mum yakıp kapıyı açtım ve çalışma odama gitmek üzere galeriye çıkıp merdivene doğru yürüdüm, Nigger-Man de peşimden geldi. Ama taş basamaklara varmamızdan önce kedi önüme fırladı ve eski merdiveni inerek gözden kayboldu. Ben de merdiveni inerken, birden aşağıdaki büyük odadan gelen sesleri fark ettim; bunların ne sesi olduğu konusunda yanılmak olanaksızdı.

Meşe kaplamalı duvarların içinde fareler kaçışıyordu, Nigger-Man de şaşkın bir avcının hiddetiyle koşturmaktaydı. Aşağı inince ışığı açtım; bu kez gürültü kesilmedi. Fareler velveleyi sürdürerek panikle kaçarken öyle çok ses çıkarıyordu ki, belirli bir yöne gittiklerini sonunda fark edebildim. Ardı arkası kesilmeyecekmiş gibi gelen bu yaratıklar akıl almaz yüksekliklerden, akıl alır ya da almaz derinliklere hayret verici bir şekilde göç etmekteydi.

Sonra koridordan gelen ayak sesleri duydum, hemen ardından da iki hizmetçi devasa kapıyı iterek açtılar. Tüm kedilerin panikle hırıldamasına ve birkaç kat merdiveni koşarak inip, alt mahzenin kapalı kapısının önünde miyavlayarak oturmalarına neyin yol aç-

tığını bulmak için evi araştırıyorlardı. Fare seslerini duyup duymadıklarını sordum ama olumsuz yanıt verdiler. Kaplamalardan gelen seslere dikkatlerini çekmek için döndüğümde de gürültünün kesilmiş olduğunu fark ettim.

İki adamla birlikte alt mahzenin kapısına indim ama kedilerin dağılmış olduğunu gördüm. Aşağıdaki mahzeni daha sonra araştırmaya karar vererek, şimdilik kapanları kontrol etmekle yetindim. Hepsi kapanmıştı ama hiçbirinde fare yoktu. Fareleri kedilerle benim dışımızda duyan olmadığına kanaat getirince, çalışma odamda sabaha kadar oturdum; derin düşüncelere daldım ve ikamet ettiğim binayla ilgili öğrendiğim bütün efsaneleri hatırladım.

Öğleye doğru, iç dekorasyonu ortaçağ tarzı yapma planıma karşın vazgeçemediğim tek eşya olan rahat kütüphane koltuğunda arkama yaslanarak biraz kestirdim. Sonra Yüzbaşı Norrys'e telefon ettim; gelip alt mahzeni araştırmama yardım etti.

Bu mahzenin Romalılar tarafından inşa edildiğini bilmenin heyecanını bastıramasak da, sıradışı bir şeye rastlamadık. Alçak kemerlerle dev sütunların hepsi Roma tarzıydı – beceriksiz Saksonların yoz Romanesk tarzına değil, Sezarlar çağının sade ve uyumlu klasisizmine göre yapılmışlardı; duvarlar da burayı defalarca araştırmış tarihçilerin iyi bildiği yazılarla – "P.GETAE. PROP... TEMP... DONA..." ve "L. PRAEC... VS... PONTIFI... ATYS..." gibi yazılarla kaplıydı.

Atys'ten bahsedilmesi ürpermeme yol açtı, çünkü Catullus'u* okumuştum ve dini Kibele'ninkiyle oldukça iç içe geçmiş o Doğu tanrısının korkunç ayinleri hakkında biraz bilgim vardı. Norrys ile ben, genel olarak sunak oldukları farz edilen, az çok dikdörtgen şeklindeki birtakım taş bloklarının üzerinde bulunan tuhaf, silinmeye yüz tutmuş desenleri fenerlerin ışığında yorumlamaya çalıştık. Bunlardan birinin, ışık saçan güneşi andıran bir desenin Romalılara ait olmadığı görüşünün araştırmacılar arasında kabul gördüğünü ve Romalı rahiplerin bu sunakları aynı yerde belki de daha önceki

* Romalı şair Gaius Valerius Catullus (M.Ö. 84-54). –*çn*

yerliler tarafından kurulmuş, daha eski bir tapınaktan devraldıklarının varsayıldığını hatırladık. Bu bloklardan birinin üzerindeki kahverengi lekeler merakımı uyandırdı. Odanın ortasında bulunan, en büyük blokun üst yüzeyi, ateşle bağlantılı olduğunu gösteren birtakım niteliklere sahipti – adakların yakıldığı yerdi herhalde.

Kapısının önünde kedilerin bağırdığı ve şimdi Norrys ile benim geceyi geçirmeye karar verdiğimiz mahzenin içindeki görüntüler işte böyleydi. Yukarıdan kanepeler getiren hizmetçilere, kedilerin o gece yapacağı şeylere karışmamaları tembih edildi; Nigger-Man'i de hem arkadaşlık etsin hem de yardımcı olsun diye yanımıza aldık. Büyük meşe kapıyı –havalandırma menfezi olan modern bir taklitti– sımsıkı kapalı tutmaya karar verdik; bu işi hallettikten sonra da hâlâ yanan fenerlerin ışığında uzanıp, olacakları beklemeye koyulduk.

Manastırın temellerinin oldukça derin bir kısmında bulunan mahzenin, çöl vadisine bakan kireçtaşı uçurumun öne çıkık tepesinin epey aşağısında olduğu belliydi. Varlıklarına açıklama getiremediğim o koşturan farelerin hedefinin orası olduğundan şüphe edemesem de, oraya gitmelerinin sebebini bilemiyordum. Biz beklenti içinde yatarken, tetikte olmama karşın arada sırada yarı oluşmuş rüyalar gördüğümü fark ettim... Her seferinde, ayaklarımın üstünde yatan kedinin huzursuz hareketleri beni uyandırıyordu.

Sağlıklı olmayan bu rüyalar, dün gece gördüğüm rüyaya korkunç bir şekilde benziyordu. Yine sanki alacakaranlıkla aydınlanan o mağarayı ve kelimelerle anlatılamaz mantarsı hayvanların başındaki domuz çobanını gördüm; onlara baktıkça yakınlaşıyor ve belirginleşiyorlardı sanki – sonunda öyle belirginleştiler ki, neredeyse yüzlerini inceleyebilecektim. Sonra içlerinden birinin sarkık yüzünü inceledim – ve öyle bir çığlık atarak uyandım ki Nigger-Man irkilerek doğruldu, uyumamış olan Yüzbaşı Norrys de katıla katıla güldü. Norrys bana çığlık attıran şeyi bilse daha çok –veya daha az– gülerdi belki. Ama ben de ancak sonradan anımsadım. Mutlak korku çoğu zaman hafızayı merhametli bir şekilde dumura uğratır.

Garip olay başladığında Norrys tarafından uyandırıldım. Beni hafifçe sarsması ve kedileri dinlememi söylemesiyle, aynı korkunç rüyadan uyandım. Sahiden de dinlenecek çok şey vardı, çünkü taş merdivenin tepesindeki kapının ardında kediler bu bir kâbusmuş gibi bağırarak kapıyı tırmalıyordu; Nigger-Man ise dışarıdaki hemcinslerine aldırmadan, dün gece beni rahatsız eden fare koşuşması seslerinin aynısının geldiği çıplak taş duvarların arasında heyecanla koşturmaktaydı.

Yoğun bir dehşete kapıldım, çünkü normal hiçbir şeyle açıklanamayacak tuhaflıklarla karşı karşıyaydım. Bu fareler yalnızca kedilerle paylaştığım bir deliliğin ürünü değillerse, sert kireçtaşı bloklarından yapıldığını sandığım bu Romalılardan kalma duvarların içini oymuş ve oralarda geziniyor olmalıydılar... Veya belki de on yedi yüzyıldan uzun süredir akan sular, kemirgenlerin geçebileceği kadar büyük, yılankavi tüneller açmıştı... Ama öyle bile olsa, durumun korkunçluğu azalmıyordu; çünkü bu zararlı hayvanlar gerçekten var iseler, iğrenç koşuşturmalarını neden Norrys duymuyordu? Neden Nigger-Man'i izlememi ve dışarıdaki kedileri dinlememi söylüyor, neden onları neyin heyecanlandırmış olabileceği konusunda muğlak tahminler yürütüyordu?

Duyduğumu sandığım şeyi Norrys'e elimden geldiğince mantıklı bir şekilde anlatmayı başardığımda, giderek hafifleyen koşturma sesleri kesildi; *daha da aşağıdan,* bu en alt mahzenin bile çok aşağısından gelmişlerdi... Öyle ki, sanki aşağıdaki uçurumun tamamı, arayış içindeki farelerle doluydu. Norrys beklediğim kadar şüpheci davranmadı, hatta oldukça sarsılmış gibiydi. Kedilerin fareleri yakalamaktan umudu kesmişçesine susmalarına dikkatimi çekmek için kapıyı gösterdi; bu arada Nigger-Man tekrar huzursuzlanmıştı ve odanın ortasında duran, Norrys'in kanepesine benimkinden daha yakın olan büyük taş sunağın dibini çılgınca eşeliyordu.

Bilinmeyene duyduğum korku, bu noktada epey büyüktü. Şaşırtıcı bir şeyler olmuştu ve benden daha genç, daha iriyarı ve muhtemelen daha materyalist mizaçlı biri olan Kaptan Norrys'in benim

kadar etkilendiğini gördüm – etkilenmesinin sebebi, yerel efsaneleri hayatı boyunca duymuş olması ve iyi bilmesiydi belki de. O an, yaşlı kara kediyi seyretmekten başka bir şey yapamadık; kedi sunağın dibini giderek azalan bir şevkle eşelerken arada sırada başını kaldırıp bana bakarak, onun için bir şey yapmamı istediğinde kullandığı ikna edici sesle miyavlıyordu.

Norrys bir feneri sunağa yaklaştırarak, Nigger-Man'in eşelediği yeri inceledi; sessizce diz çöküp, Roma öncesinden kalma o dev bloku mozaik zeminle birleştiren asırlık likenleri kazıdı. Bir şey bulamadı ve tam uğraşmaktan vazgeçecekken, ben zaten tahmin etmiş olmama karşın ürpermeme yol açan ufak bir ayrıntı fark ettim.

Norrys'e bundan bahsettiğimde, o neredeyse fark edilmez ayrıntıya, yaptığımız keşfin şaşkınlığıyla bakakaldık. Mesele şundan ibaretti – sunağın yanına bırakılan fenerin alevi hafifçe de olsa titreşmeye başlamıştı ve buna sebep olan esintinin, Norrys'in likenleri kazımasıyla zemin ile sunak arasında açılan yarıktan geldiği şüphesizdi.

Gecenin geri kalanını iyice aydınlatılan çalışma odasında, ne yapmamız gerektiğini huzursuzca konuşarak geçirdik. Bu lanetli taş yığınının altında, Romalıların bilinen en derin duvarlarının bile aşağısında – meraklı tarihçilerin gözünden üç yüz yıldır kaçmış bir mahzen keşfetmek – arka planda tekinsiz bir şeyler yatmasa bile bizi heyecanlandırmaya yeterdi. Şimdiki durumsa ilgi ve merakımızı iki misli artırmıştı; batıl inançlara kulak verip araştırmamızdan vazgeçerek manastırı sonsuza dek terk etmek ile bilinmeyen derinliklerde bizi bekliyor olabilecek korkunç şeylerle yüzleşmek pahasına macera hissimizi tatmin etmek arasında kararsız kalmıştık.

Sabah olduğunda artık uzlaşmış ve Londra'ya gidip, ortadaki gizeme ışık tutabilecek arkeologlar ve bilim insanlarından bir grup oluşturmaya karar vermiştik. Alt mahzenden ayrılmadan önce, yeni bir isimsiz dehşet çukuruna açıldığını artık bildiğimiz merkez sunağı kımıldatmaya çalışıp başaramadığımızı da söylemeliyim. O kapıyı hangi sırrın açacağını bulmak, bizden daha bilgili insanlara düşüyordu.

Londra'da geçirdiğimiz günlerde, Yüzbaşı Norrys ile ben elimizdeki gerçekleri, tahminlerimizi ve efsane anekdotlarını beş ünlü otoriteye sunduk; bu adamların hepsi de araştırmalar sırasında açığa çıkabilecek ailevi sırları gizli tutacağına inandığımız insanlardı. Hemen hepsinin alaycı davranmaktan çok, yoğun bir ilgi ve içten bir sempati sergilediğini gördük. Tümünün ismini vermek gereksiz, ama Biga Yarımadası'nda yaptığı kazılarla zamanında tüm dünyanın ilgisini çeken Sör William Brinton'ın aralarında bulunduğunu söyleyebilirim. Anchester trenine hep birlikte binerken, korkunç ifşaların eşiğinde olduğumu hissettim; dünyanın diğer tarafında birçok Amerikalının beklenmedik bir şekilde ölen başkanlarının yasını tutması, bu hissi simgeliyordu.

7 Ağustos akşamı Exham Manastırı'na vardığımızda, hizmetçiler olağandışı bir şey yaşanmadığını söyledi. Kediler, hatta yaşlı Nigger-Man bile gayet uslu durmuşlardı; ve evdeki kapanların bir teki bile kapanmamıştı. Araştırmaya ertesi gün başlayacaktık ve tüm misafirlerime iyi hazırlanmış odalar ayırmıştım.

Ben de kuledeki odama çekildim ve Nigger-Man ayaklarımın üstüne uzandı. Uyku çabuk geldi, ama korkunç rüyalar üstüme saldırdı. Trimalchio'nunkini* andıran bir şölen gördüm; örtülü bir servis tabağında tüyler ürpertici bir şey vardı. Sonra yine o lanet olası rüyayı, sanki alacakaranlıkla aydınlanan mağarayı, domuz çobanını ve pis sürüsünü gördüm. Ama uyandığımda vakit gündüzdü ve alt kattan normal sesler geliyordu. Fareler veya fare hayaletleri beni rahatsız etmemişti; Nigger-Man de sessizce uyuyordu. Aşağı indiğimde, her yerde aynı dinginliğin hüküm sürdüğünü gördüm; toplanan âlimlerden biri –kendini parapsikolojiye adamış, Thornton adlı bir adam– bu durumu bazı güçlerin görmemi istediği şeyi görmüş olmama yordu saçma bir şekilde.

Artık her şey hazırdı ve sabah on birde, yedi kişilik grup halinde, güçlü elektrikli ışıldaklar ve kazı aletleriyle alt mahzene inip kapıyı

* Petronius'un (27-66) Satyricon adlı eserinden bir karakter. –*çn*

arkamızdan sürgüledik. Nigger-Man de bizimleydi çünkü araştırmacıların onun heyecanlı hallerinden hazzetmemeleri için bir sebep yoktu ve etrafta kemirgenler gizliyse bizi haberdar edebileceğini düşünüyorlardı. Roma yazılarına ve anlamı bilinmeyen sunak desenlerine sadece göz atmakla yetindik çünkü âlimlerden üçü onları zaten görmüştü ve özelliklerini hepsi biliyordu. Asıl ilgi odağı, o büyük merkez sunaktı; Sör William Brinton bilinmeyen bir tür karşı ağırlıkla dengelenen sunağı geriye eğmeyi bir saat içinde başardı.

Şimdi hazırlıklı olmasak öylece kalakalmamıza yol açacak, tüyler ürpertici bir manzarayla karşı karşıyaydık. Karo zemindeki, az çok kare şeklinde açıklıktan inen taş merdivende (ortası öyle aşınmıştı ki çukurdu), ürkünç insan ya da yarı insan kemikleri saçılıydı. Hâlâ iskelet şeklini koruyanlar korku ve panik ifade eden pozisyonlardaydı, tüm kemiklerin üstünde de kemirgenlerin diş izleri vardı. Kafataslarının şekline bakılırsa, o kemiklerin sahipleri ya tamamen aptaldı, ya zekâ özürlüydü ya da ilkel yarı maymunlardı.

Üstünde kemikler saçılı o cehennemi basamakların yukarısından inen, kayaya oyulmuş gibi görünen dehlizden hava akımı geliyordu. Bu örneğin kapalı bir mahzenden bir anda çıkan zehirli havadan çok, taze denebilecek bir esintiydi. O zaman Sör William yontulmuş duvarları inceleyerek tuhaf bir gözlemde bulundu... Darbe izlerinin yönüne bakılırsa dehlizin *aşağıdan açılmış* olduğunu söyledi.

Şimdi kelimelerimi çok dikkatli ve iyi seçmeliyim.

Kemirilmiş kemikleri iterek birkaç basamak inince, ileride ışık gördük; mistik bir aydınlık değil, çöl vadisine bakan uçurumdaki bilinmeyen yarıklardan başka bir yerden gelmiş olamayacak, süzülmüş gün ışığıydı bu. Öyle yarıkların dışarıdan fark edilmemiş olması pek şaşırtıcı değildi, çünkü hem o vadide kimse yaşamaz hem de uçurum öyle yüksek ve çıkıntılıdır ki cephesinin ayrıntıları ancak bir hava aracından incelenebilir. Birkaç basamak daha inince gördüklerimiz karşısında kelimenin tam anlamıyla nefesimiz kesildi; öyle ki parapsikoloji araştırmacısı Thornton arkasında duran şaşkın

adamın kollarında bayıldı. Tombul yüzü bembeyaz kesilip sarkmış Norrys anlaşılmaz bir şeyler haykırdı sadece; bu arada ben de inleyerek veya tıslayarak gözlerimi örttüm sanırım.

Arkamdaki adam –gruptaki, benden yaşlı yegâne kişiydi– hayatımda duyduğum en çatlak sesle "Aman Tanrım!" dedi. Yedi okumuş adam arasında yalnızca Sör William soğukkanlılığını korudu; önden gittiğinden o manzarayı ilk gören kişi olması bunu iyice takdire şayan kılıyor.

Sanki alacakaranlıkla aydınlanan, tavanı oldukça yüksek bir mağara karşımızda göz alabildiğine uzanıyordu; sınırsız gizemler barındıran o yeraltı dünyası akla korkunç şeyler getiriyordu. Binalar ve başka mimari kalıntılar vardı –korkuyla bakarken, tuhaf bir şekilde dizilmiş höyükler, ilkel bir dikilitaş çemberi, alçak kubbeli bir Roma harabesi, büyük bir Sakson binasına ait kalıntılar ve eski İngiliz tarzı ahşap bir yapı gördüm–, ama zeminin genel yüzeyinin ürkünçlüğü bütün bunları gölgede bırakıyordu. Basamakların ötesinde, metreler boyunca, insanlara (en azından basamaklarda gördüklerimiz kadar insandılar) ait kemikler çılgınca bir karmaşa halinde uzanıyordu. Köpüklü bir deniz gibiydiler... Bazı iskeletler dağılmış olsa da, bazıları bütünlüğünü tamamen ya da kısmen korumuştu; bu sonuncuların hepsi de şeytani bir hiddeti ifade eden pozisyonlardaydı... Bazıları bir tehdide karşı savaşır gibi duruyordu, bazılarıysa yamyamlık niyetiyle başkalarına sarılmıştı.

Antropolog Doktor Trask kafataslarını sınıflandırmak için eğildiğinde, kendisini bütünüyle şaşırtan ilkel bir karışımla karşılaştı. Genel olarak evrim basamaklarında Piltdown Adamı'ndan* aşağıda, ama kesinlikle insandılar. Bazıları evrimin daha üst basamaklarındaydı, birkaç kafatası da oldukça üstün ve gelişkindi. Bütün kemikler kemirilmişti; çoğu fareler, ama bazıları da yarı insan kalabalık tarafından. Aralarına çok sayıda küçük fare kemiği karışmıştı – antik destanın sonunda bahsedilen ölümcül ordunun can vermiş fertleriydi bunlar.

---

* 1912 yılında İngiltere'de keşfedildiği ve Darwin'in evrim teorisini kanıtladığı iddia edilen, sahteliği 1953'te ispatlanan sözde kafatası fosili. –*çn*

O korkunç keşif günü boyunca aramızdan herhangi birinin yaşamayı ve aklını korumayı sürdürebilmiş olması beni şaşırtıyor. Yedimizin sanki alacakaranlıkla aydınlanan o mağarada sendeleyerek yürürken gördüğümüz çılgınca ve inanılmaz, delirtici ve itici, gotik ve grotesk manzarayı Hoffmann* ya da Huysmans** bile tahayyül edemezdi; her adımda yeni keşiflerle tökezliyor ve orada üç yüz, bin, iki bin veya on bin yıl önce gerçekleşmiş olayları şimdilik düşünmemeye çalışıyorduk. Orası cehennemin giriş salonuydu ve Trask o iskeletlerden bazılarının en az yirmi nesildir dörtayaklı olan yaratıklara ait olduğunu kendisine söylediğinde, zavallı Thornton tekrar bayıldı.

Mimari kalıntıları incelemeye başlayınca, birbirinden korkunç keşiflerde bulunduk. Dörtayaklı yaratıklar –bazıları ikiayaklılardan gelmeydi besbelli– taş ağıllarda tutulmuştu ve bunları ya açlık yüzünden ya da fare korkusuyla delirerek, son bir güçle yıkıp serbest kaldıkları ortadaydı. Ağıllara büyük sürüler halinde kapatılmış ve Roma'dan da eski, dev taş ambarların dibindeki zehirli kalıntılardan anlaşıldığı kadarıyla, sert sebzelerle beslenip semirtilmişlerdi. Atalarımın öylesine geniş bahçelere sahip olmasının sebebini artık biliyordum – Tanrı aşkına, keşke unutabilseydim! Sürülerin ne işe yaradığını sormama gerek yoktu.

Sör William elinde ışıldağıyla Roma harabelerinin ortasında durup, hayatımda duyduğum en afallatıcı ayin duasını tercüme ederek yüksek sesle okudu; ve Kibele rahiplerinin bulup aralarına aldığı, çok eski zamanlardan kalma bir tarikatın beslenme alışkanlıklarını anlattı. Norrys hendeklere alışkın olmasına karşın, İngiliz binasından çıktığında düz yürüyemiyordu. Orası kasap dükkânı ve mutfaktı –Norrys bunu tahmin etmişti– ama öyle bir yerde tanıdık İngiliz aletleri görmek ve bazıları 1610 gibi yakın bir tarihte yazılmış, tanıdık İngilizce duvar yazılarını okumak çok fazla gelmişti. O binaya

* Prusyalı gotik korku yazarı ve besteci Ernst Theodor Amadeus Hoffmann (1776-1822). *–çn*

** Fransız yazar Joris-Karl Huysmans (1848-1907). *–çn*

– şeytani faaliyetleri yalnızca atam Walter de la Poer'in hançeriyle durdurulan o binaya giremedim.

Girmeyi göze aldığım yer, meşe kapısı devrilmiş, alçak Sakson binasıydı ve orada yan yana dizili, paslı parmaklıklı, on tane korkunç taş hücre gördüm. Üçünün içinde, hepsi de evrimin üst basamaklarında yer alan iskeletler vardı ve bunlardan birinin kemikten ibaret işaret parmağında, sülalemin armasını taşıyan bir mühür yüzüğü buldum. Sör William, Roma şapelinin altında, çok daha eski hücreler bulunan bir mahzen keşfetti... Ama bu hücreler boştu. Bunların altında yer alan, alçak tavanlı yeraltı mezarındaki lahitlerde yatan, düzgünce yerleştirilmiş kemiklerden bazılarına Latince, Yunanca ve Frigyaca, korkunç yazılar ikişer satır halinde kazınmıştı.

Bu arada Doktor Task tarih öncesi höyüklerden birini kazarak, gorilden çok insanı andıran ve üzerlerinde tarifsiz oyma ideogramlar bulunan kafataslarını ışığa çıkarmıştı. Kedim bütün bu tüyler ürpertici şeylerin ortasında sakin sakin geziniyordu. Bir ara bir kemik dağının tepesine canavar gibi kurulduğunu görünce, sarı gözlerinin ardında yatıyor olabilecek sırları merak ettim.

Sanki alacakaranlıkla aydınlanan bu bölgenin –tekrarlanıp duran rüyamda dehşet verici bir şekilde önceden görmüş olduğum bu bölgenin– ürkünç gizemlerini az çok keşfettikten sonra, uçurumdan hiç ışık almadığından içi gece yarısı gibi karanlık olan, dipsiz görünen mağaraya yöneldik. Kat ettiğimiz kısa mesafenin ötesinde nasıl karanlık ve kasvetli dünyaların uzandığını asla bilemeyeceğiz çünkü insanoğlunun böyle sırları bilmesinin iyi olmadığına hükmedilmişti. Ama yakınımızda da bizi meşgul edecek epey şey vardı; fazla gitmemişken, ışıldakların ışığı, içinde farelerin ziyafet çektiği o lanetli, dipsiz çukurları ortaya serdi; durup dururken besinsiz kalınca açlıktan gözü dönen o kemirgen ordusu önce aç kalmış canlı sürülere saldırmış, ardından da manastırdan fırlamış ve köylülerin asla unutmayacağı o tarihi yıkım âlemini gerçekleştirmişti.

Tanrım! Parçalanıp kemirilmiş kemiklerle ve kırılmış kafatasla-

rıyla dolu, leşçil karası o çukurlar! Kötülük dolu sayısız yüzyıldan kalma insansı fosillerle, Keltlerle Romalıların ve İngilizlerin kemikleriyle dolu o kâbus uçurumları! Bazıları tamamen dolu olduğundan, bir zamanlar ne kadar derin olduklarını kimse söyleyemez. Diğerleriyse ışıldaklarımızın ışığında hâlâ dipsiz görünüyordu ve adlandırılamaz hayallerin meskeniydi. Bu ürkünç Tartarus'un* zifiri karanlığındaki arayışları sırasında böyle tuzaklara düşen talihsiz farelere ne olduğunu merak ettim.

Bir keresinde, geniş ve korkunç bir çukurun kenarında ayağım kayınca bir an esriklikle karışık korku yaşadım. Epeydir düşüncelere dalmış olmalıydım çünkü tombul Yüzbaşı Norrys hariç bizim gruptan kimseyi göremiyordum. Sonra o mürekkep karası hudutsuzluğun ilerisinden, tanıdık bulduğum bir ses geldi; ve yaşlı kara kedimin kanatlı bir Mısır tanrısı misali, ok gibi yanımdan geçerek bilinmeyenin o sınırsız uçurumuna dosdoğru daldığını gördüm. Ama çok geride değildim, çünkü bir an sonra şüphem kalmamıştı. O ses, iblisin doğurduğu, hep yeni korkunçluklar peşinde olan o farelerin koşuşturmasının tekinsiz sesiydi ve beni dünyanın merkezine, sanki sırıtan mağaralara, yüzü olmayan deli tanrı Nyarlathotep'in biçimsiz ve geri zekâlı iki flütçünün ezgileri eşliğinde körlemesine uluduğu yere götürmekte kararlıydılar.

Işıldağım sönmüştü ama hâlâ koşuyordum. İnsan sesleri, kedi çığlıkları ve yankılar duyuyordum... Ama o kâfirce, sinsice koşuşturma sesi yavaşça yükselerek hepsini bastırıyordu; giderek yükseldi, yükseldi... Tıpkı sonu gelmez oniks köprülerin altından akarak pis kokulu, siyah denize karışan yağlı bir nehirde yavaşça yükselerek yüzeye çıkan kaskatı, şişmiş bir ceset gibi.

Bir şey bana çarptı – yumuşak ve tombul bir şey. Fareler olmalıydı; ölülerle ve sağlarla beslenen o viskoz, peltemsi, kurt gibi aç ordu. Bir de la Poer yasak şeyler yediğine göre, fareler neden bir de la Poer'i yemesin ki?... Savaş oğlumu yedi, topuna lanet olsun... Yan-

* Yunan mitolojisinde, Hades'in altında yer alan hapishane. –*çn*

kiler de Carfax'ı alevlerle yediler, bir Delapore olan dedemi yaktılar ve gizli... Hayır, hayır, ben o sanki alacakaranlıkla aydınlanan mağaradaki iblis domuz çobanı *değilim* diyorum size! O sarkık derili, mantarsı yaratık da Edward Norrys'in tombul yüzüne sahip *değildi!* de la Poer olduğumu kim söylüyor? O yaşadı, ama oğlum öldü!... Bir de la Poer'in topraklarına bir Norrys mi sahip olacak?... Bu vudu diyorum size... O benekli yılan... Lanet olsun sana Thornton, sülalemin yaptıklarını görünce bayılmak neymiş göstereceğim sana!... Tanrı'nın kanı adına, sana fırtına koparmayı öğreteceğim, leş kokulu herif... Beni böyle mi kullanacaksın?... *Magna Mater* Magna Mater!... Atys... Dia ad aghaidh's ad aodann... Agus bas dunach ort! Dhonas's dholas ort, agus leat-sa!..**.Ungl... Ungl... Rrrlh... Chchch...*

Dediklerine göre beni üç saat sonra, karanlığın ortasında bulduklarında bunları söylüyormuşum; karanlıkta çömelmiş, Yüzbaşı Norrys'in yarısı yenmiş cesedinin üstüne eğilmiş haldeymişim ve kendi kedim sıçrayarak boğazıma saldırıyormuş. Şimdi Exham Manastırı'nı dinamitle yıktılar, Nigger-Man'imi elimden aldılar ve beni Hanwell'deki bu parmaklıklı odaya kapadılar; sülalemden ve deneyimlerimden korkuyla fısıldayarak bahsediyorlar. Thornton yan odada ama onunla konuşmamı engelliyorlar. Manastırla ilgili pek çok gerçeği de hasıraltı etmeye çalışıyorlar. Zavallı Norrys'ten bahsettiğimde, beni korkunç bir şey yapmakla suçluyorlar... Ama benim yapmadığımı biliyor olmalılar. Farelerin yaptığını biliyor olmalılar; o sürünen, koşuşturan, pıtır pıtır koşma sesleriyle bana asla uyku yüzü göstermeyecek olan farelerin; bu odanın kapitone duvarlarının ardında yarışan ve beni aşağılara, hayatımda hiç bilmediğim kadar korkunç şeylere çağıran o iblis farelerin; farelerin, duvarlardaki farelerin.

---

* "Yüce Ana", Kibele. *–çn*

** Lovecraft bu Gaelce cümleleri William Sharp'ın (1855-1905) Fiona Macleod mahlasıyla yayımlanan "Günah Yiyen" adlı öyküsünden alıntılamıştır: "Tanrı sana karşı, al sana... Ölümün feci olsun! Senin ve yakınlarının başından bela ve keder eksik olmasın." *–çn*

Pickman's Model —

H.P. Lovecraft — July 28, 1934.

Pickman'ın Modeli

Deli olduğumu düşünmene gerek yok Eliot – pek çok kişinin bundan daha tuhaf takıntıları var. Oliver'ın otomobile binmeyi reddeden dedesine neden gülmüyorsun? O lanet olası metroyu sevmiyorsam, bu beni ilgilendirir; hem taksiyle daha çabuk geldik. Metroyla gelsek Park Sokağı'ndan tepeye yürüyerek çıkmak zorunda kalacaktık.

Biliyorum, geçen sene beni gördüğün zamanki halimden daha huzursuzum... Ama bunun için doktor kesilmene gerek yok. Tanrı biliyor ya, böyle olmamın birçok sebebi var ve aklım başımda olduğu için şanslıyım sanırım. Hem bu ardı arkası kesilmeyen sorularının sebebi nedir? Eskiden bu kadar meraklı değildin.

Pekâlâ, illa duymak istiyorsan anlatmamak için bir sebep göremiyorum. Hem belki duyman gerek çünkü Sanat Kulübü'nden elimi ayağımı kesmeye ve Pickman'dan uzak durmaya karar verdiğimi duyunca sanki babammışsın da oğlunun haline üzülüyormuşsun gibi yazıp durdun bana. Artık Pickman ortadan kaybolduğundan, kulübe arada sırada uğradığım oluyor... Ama sinirlerim eskisi kadar sağlam değil.

Hayır, Pickman'a ne olduğunu bilmiyorum, tahmin etmek de istemiyorum. Onun hakkında gizli bir şeyler bildiğim için görüşmeyi kestiğim sonucuna varmış olabilirsin – zaten o yüzden onun nereye gittiğini düşünmek istemiyorum ya. Bırak polis ne bulacaksa bulsun – Pickman'ın Peters adıyla kiraladığı, North End'deki eski evi henüz

bilmediklerini göz önüne alarak, çok şey bulamayacaklarını söyleyebilirim. Ben bile orayı tekrar bulabileceğime emin değilim – gerçi buna gündüz vakti bile hayatta kalkışmamI Evet, Pickman'ın orayı kiralamasının sebebini biliyorum, korkarım ki biliyorum. Şimdi buna geliyorum. Polisle konuşmamamın sebebini de ben daha anlatacaklarımı bitirmeden anlayacaksın sanırım. Onları oraya götürmemi isterler ama yolu bilsem bile o eve geri dönemem. Orada bir şey vardı – ve artık ne metroyu kullanabiliyorum ne de bodrumlara inebiliyorum (buna da gülebilirsin).

Pickman ile selamı sabahı Doktor Reid, Joe Minot ve Bosworth gibi mızmız hanım evlatlarınınkiyle aynı aptalca sebeplerden dolayı kesmediğimi bildiğini tahmin ediyorum. Marazi sanat beni sarsmaz ve bir insan Pickman'ınki gibi bir dehaya sahipse, eserleri hangi doğrultuda olursa olsun onu tanımaktan onur duyarım. Boston, Richard Upton Pickman'dan daha büyük bir ressama sahip olmamıştır. Bunu başta da söylemiştim ve şimdi de söylüyorum; bana o "Hortlak Beslenmesi"ni gösterdiğinde bile fikrim hiç değişmedi. Hatırlarsan Minot o sıralar onunla selamı sabahı kesti.

Pickman'ınki gibi eserler ortaya koymak için büyük bir sanat yeteneği ve Doğa'yı derinlemesine görebilmek gerekir, bilirsin. Dergi kapakları çizen herhangi bir ressam bozuntusu tuvale gelişigüzel boya sıçratabilir ve ortaya çıkan şeyi kâbus, Cadı Ayini veya şeytanın portresi olarak adlandırabilir... Fakat ancak gerçek bir ressam öyle bir şeyi sahiden ürkütücü ve gerçekçi kılabilir. Çünkü ancak gerçek bir sanatçı, korkunç olanın asıl anatomisini ve korkunun fizyolojisini – gizil içgüdüleri ya da kalıtımsal korku anılarını uyandıracak çizgi ve orantıları, pasif tuhaflık hissini harekete geçirecek uygun renk kontrastlarını ve aydınlatma efektlerini tamı tamına bilir. Bir Fuseli* tablosu gerçekten insanın içini ürpertirken, ucuz hayalet öyküsü kitaplarının başındaki resimlerin sadece güldürmesinin sebebini sana açıklamama gerek yok. O insanların yakaladığı –hayatın ötesinde–

* İsviçreli ressam Henry Fuseli (1741-1825). –*çn*

bir şey var ve bir anlığına bizim de yakalamamızı sağlıyorlar. Doré* bu yetiye sahipti. Sime** da sahip. Chicagolu Angarola*** da sahip. Pickman ise daha önce hiç kimsede görülmemiş ve –Tanrı'dan umuyorum ki– asla görülmeyecek ölçüde sahipti.

Ne gördüklerini sorma bana. Alışılmış sanatta Doğa'ya veya modellere bakarak çizilen, hayat dolu, adeta nefes alan resimler ile çıplak bir stüdyoda üç kuruş para için çizilen ticari, yapay, değersiz resimler arasında dünya kadar fark vardır, bilirsin. Eh, şunu söylemeliyim ki gerçekten tuhaf bir sanatçı modeller üreten veya içinde yaşadığı hayalet dünyalardan sahneler çağıran bir çeşit görü yetisine sahiptir. Her halükârda, tıpkı yaşamı çizen bir ressamın eserlerinin mektupla öğrenim alan bir karikatüristin sağdan soldan esinlenilmiş çiziktirmelerinden farklı olması gibi, bu sanatçı da taklitçinin karma hayallerinden farklı eserler ortaya koymayı başarır. Pickman'ın gördüklerini görseydim – ama hayır! Al, daha derinlere inmeden birer içki içelim. Tanrım, o insanın –insan idiyse tabii– gördüklerini görsem, şu an sağ olmazdım!

Pickman'ın en çok yüz çizmekte başarılı olduğunu hatırlarsın. Goya'dan**** beri hiç kimsenin safî cehennemî, yüz hatları veya çarpık ifadelerle o kadar resmedebildiğine inanmıyorum. Goya öncesi için de ta hani şu ortaçağda Notre Dame ve Mont Saint-Michel'deki çörtenleri yapan kişilere gitmek gerekir. Onlar türlü türlü şeylere inanıyordu – belki türlü türlü şeyler görüyorlardı da, ne de olsa ortaçağın ilginç dönemleri olmuştur. Bir keresinde, gitmenden önceki sene Pickman'a böyle fikirlerle görüntüleri nereden bulduğunu bizzat sorduğunu hatırlıyorum. Nasıl da pis pis gülmüştü, değil mi? Reid'in onunla görüşmeyi kesmesinin sebeplerinden biri de o gü-

---

* Fransız ressam ve heykeltıraş Paul Gustave Louis Christophe Doré (1832-1883). *–çn*

** İngiliz yazar ve illüstrasyoncu Sidney Sime (1865-1941). *–çn*

*** Amerikalı ressam Anthony Angarola (1893-1929). *–çn*

**** İspanyol ressam ve gravür sanatçısı Francisco Goya (1746-1828). *–çn*

lüştü. Bilirsin, Reid karşılaştırmalı patoloji öğrenimine yeni başlamıştı ve zihinsel ya da fiziksel semptomların biyolojik veya evrimsel açıdan gösterdiği şeylerden "işin içinden biri" olarak bahsedip caka satmaya pek meraklıydı. Pickman'ı her geçen gün daha itici, hele sonlara doğru neredeyse korkutucu bulduğunu – onun yüz hatlarının ve ifadesinin yavaş yavaş, kendisinin hoşuna gitmeyen bir şekilde değişerek insanlıktan çıktığını söyledi. Beslenme alışkanlıklarından dem vurarak, Pickman'ın son derece anormal ve eksantrik olduğundan bahsetti. Reid ile mektuplaşıyorsanız, Pickman'ın tablolarının kendisinin sinirini bozmasına veya hayal gücünü olumsuz şekilde harekete geçirmesine izin verdiğini söylemişsindir. Ben şahsen ona – o zamanlar söylediğimi hatırlıyorum.

Ama unutma ki ben Pickman ile arkadaşlığı böyle bir sebepten dolayı kesmedim. Tersine, ona duyduğum hayranlık giderek arttı; çünkü şu "Hortlak Beslenmesi" olağanüstü başarılıydı. Bildiğin gibi kulüp o tabloyu sergilemeyi reddetti, Güzel Sanatlar Müzesi de hediye olarak verilmesini kabul etmedi; kimsenin satın almak istemediğini de ekleyeyim... Bu yüzden Pickman ortadan kaybolana dek o tabloyu evinde tuttu. Tablo şimdi onun Salem'deki babasının evinde – Pickman'ın köklü bir Salem ailesinden geldiğini ve atalarından birinin 1692'de, cadılık suçundan asıldığını biliyorsundur.

Özellikle tuhaf sanat üstüne monografi yazmak için not tutmaya başladığımda, Pickman'ı sık sık aramak bende alışkanlık halini aldı. Bu fikri aklıma sokan onun eserleriydi herhalde; her halükârda, karar verdikten sonra onun zengin bir bilgi ve tavsiye kaynağı olduğunu keşfettim. Elindeki tüm tablolarıyla çizimlerini bana gösterdi; aralarında dolmakalemle çizilmiş öyle taslaklar vardı ki, üyelerin çoğu onları görmüş olsa Pickman'ın kulüpten kovulacağına kesinlikle inanıyorum. Kısa sürede neredeyse onun hayranı olup çıkmıştım ve Danvers Tımarhanesi'ne tıkılmasına yetecek kadar uç noktada sanat teorilerini ve felsefi fikirlerini okul çocuğu gibi saatlerce dinliyordum. Ona kahramanmış gibi tapınmam, insanların ondan

giderek uzak durmasının da etkisiyle, bana iyice güvenmesine yol açtı; bir akşam, çenemi sıkı tutarsam ve midem hassas değilse, bana oldukça sıradışı bir şey – evindeki her şeyden biraz daha sarsıcı bir şey gösterebileceğini ima etti.

"Newbury Sokağı'na uygun olmayan – buraya yabancı olan ve her halükârda burada tasavvur edilemeyecek şeyler vardır, bilirsin," dedi. "Benim işim ruha hitap eden nüanslar yakalamak, ki bunları biçimlendirilmiş topraklarda sonradan türemiş yapay sokaklarda bulamazsın. Back Koyu, Boston değil – henüz hiçbir şey değil çünkü anılar biriktirecek ve yerel ruhları çekecek kadar zamanı olmadı henüz. Burada hayaletler varsa bile, tuz bataklığının ve sığ körfezin evcil hayaletleri bunlar; bense insan hayaletleri istiyorum – cehenneme bakıp gördüklerini anlayabilecek kadar organize varlıkların hayaletlerini.

"Bir sanatçının yaşaması gereken yer North End'dir. Herhangi bir estetikçi samimi olsaydı, bir araya gelmiş âdetler uğruna varoşlara katlanırdı. Tanrı aşkına! Öyle yerlerin *oluşturulmakla* kalmayıp kendiliğinden *büyüdüğünü* fark etmiyor musun? Oralarda nesiller boyu insanlar yaşamış, hissetmiş ve ölmüştür... Hem de insanların yaşamaktan, hissetmekten ve ölmekten korkmadığı zamanlarda. 1632'de Copp's Tepesi'nde bir değirmen olduğunu, şimdiki sokakların da yarısının 1650'den önce yapıldığını bilmiyor musun? İki yüz elli yıldan fazladır ayakta olan evler gösterebilirim sana; bunlar modern bir evi un ufak edecek şeyler görüp geçirmiştir. Günümüz insanları hayat ve ardında yatan güçler hakkında ne biliyor ki? Salem'de cadılıkla uğraşıldığı iddiasına yanılsama diyorsun ama bahse girerim ki dört kuşak önceki büyükninem bazı şeyler anlatabilirdi sana. Onu Gallows Tepesi'nde, dindarlık taslayan Cotton Mather'ın* gözü önünde astılar. O lanet olası Mather birilerinin bu kahrolası monotonluk kafesinden kurtulmayı başarmasından kor-

* Salem cadı duruşmalarına verdiği destekle tanınan Amerikalı Püriten rahip ve yazar (1663-1728)

kuyordu – keşke biri ona büyü yapsaydı veya gece vakti kanını emseydi!

"Onun yaşadığı evi ve bütün cesurca laflarına karşın girmeye korktuğu, bir başka evi gösterebilirim sana. O salak *Magnalia*'ya* ve çocuksu *Wonders of the Invisible World*'e** koymaya cesaret edemediği şeyler biliyordu. Baksana, eskiden North End'in tamamında, evlerle mezarlığın ve denizin arasında, birtakım insanların buralara gitmesini sağlayan bir dizi tünel olduğunu biliyor muydun? Bırak yerin üstündekiler soruşturma yapsın ve zulmetsin – ulaşamadıkları yerlerde her gün gizli kapaklı işler dönüyordu, geceleri de nereden geldiğini bilemedikleri kahkahalar duyuyorlardı!

"Aslına bakarsan, 1700'den önce inşa edilmiş ve hâlâ ayakta duran on evden sekizinin bodrumunda sana gösterecek tuhaf şeyler bulabileceğime bahse girerim dostum. Neredeyse ay geçmiyor ki işçiler yıkılan eski bir binada tuğlayla örülmüş, boşluğa açılan kemerler ve kuyular bulmamış olsun – geçen sene, demiryolu köprüsünden bakınca Henchman Sokağı'nın yakınında onlardan birini görebilirdin. Eskiden cadılar ve büyüyle çağırdıkları şeyler; korsanlar ve denizden getirdikleri; kaçakçılar; hükümet izniyle korsanlık yapanlar vardı – ve sana diyorum ki insanlar yaşamayı ve yaşamın sınırlarını genişletmeyi biliyordu! Cesur ve bilge bir insanın bilebileceği tek dünya burası değildi – pöh! Bir de günümüzü düşün: Artık insanlar öyle ödlek ki bir Beacon Street çay sehpasından daha fazla his uyandıran bir tablo bile sözde sanatçılardan oluşan bir kulübü ürpertip tir tir titretmeye yetiyor!

"Günümüzün tek iyi tarafı, milletin geçmişi fazla kurcalamayacak kadar aptal olması. Haritalar, kayıtlar ve turist rehberleri aslında North End hakkında ne anlatıyorlar ki? Pöh! Prince Sokağı'nın ku-

---

* Cotton Mather'ın 1702'de yayımlanan Magnalia Christi Americana –"İsa'nın Amerika'daki Şanlı İşleri"– adlı kitabı.

** "Görünmeyen Dünyanın Harikaları"; Cotton Mather'ın 1693'te yayımlanan kitabı.

zeyinde, oralara doluşmuş yabancıların dışında on sağ kişinin bile varlığını bilmediği, tahminimce otuz kırk ara sokağa ve sokak ağına seni götürmeyi garanti edebilirim. O aptal Dagolar* da oraların anlamı hakkında ne biliyor ki? Hayır, Thurber... Bu kadim yerler muhteşem rüyalar görüyor, mucizeler ve korkunçluklarla dolup taşıyor, sıradanlıktan kaçış yolu sunuyorlar; yine de onları anlayabilecek veya onlardan faydalanabilecek tek bir kişi bile yok. Daha doğrusu tek bir kişi var – ne de olsa geçmişi boşuna araştırmıyorum!

"Bak, sen böyle şeylerle ilgilenirsin. O yukarılarda da bir stüdyom var desem, orada antik dehşetin gece ruhunu yakalayabiliyor ve Newbury Sokağı'nda aklıma bile gelmeyecek şeylerin resmini yapabiliyorum desem ne dersin? Kulüpteki o lanet olası, yaşlı hanım evlatlarına bundan bahsetmiyorum doğal olarak – kahrolası Reid ters evrim geçiren bir çeşit canavar olduğumu fısıldayıp duruyor zaten. Evet, Thurber, tıpkı güzellik gibi dehşetin de yaşamdan resmedilmesi gerektiğine uzun süre önce kanaat getirdiğimden, dehşetin yaşadığını bildiğim yerlerde biraz araştırma yaptım.

"Hâlâ sağ olan üç İskandinav adamla benim dışımızda kimsenin görmediğine inandığım bir mekânım var. Mesafe olarak demiryolu köprüsüne çok uzak olmasa da ruh açısından asırlarca uzak. Orayı kiralamamın sebebi mahzenindeki tuhaf, eski tuğla kuyu – hani şu sana bahsettiklerimden. O döküntü ev neredeyse dokunsan yıkılacak halde olduğundan benden başka kimse orada oturmak istemiyor, ödediğim kira da öyle komik ki söylemeye utanıyorum. Pencerelere tahta çakılmış ama çalışırken gün ışığı istemediğimden bu işime geliyor. Bana en çok ilham gelen yer olan mahzende resim yapıyorum ama zemin kattaki odaları da dayayıp döşedim. Evin sahibi Sicilyalı; orayı Peters takma adıyla kiraladım.

"İstersen seni bu gece oraya götürebilirim. Resimler hoşuna gider bence çünkü dediğim gibi kendimi epey serbest bıraktım. Ev çok

* İtalyan, Portekiz veya İspanyol kökenli kişiler için kullanılan, aşağılayıcı bir terim. –*çn*

uzak sayılmaz – bazen yürüyerek gittiğim oluyor çünkü öyle bir yere taksiyle giderek dikkat çekmek istemiyorum. Güney İstasyonu'ndan Battery Sokağı'na giden metroya binebiliriz, sonrası da kısa bir yürüyüş mesafesi zaten."

Eh, bu coşkulu sözlerden sonra, görebildiğimiz ilk boş taksiye koşarak değil de yürüyerek gitmeye kendimi zorlamaktan başka yapacağım pek bir şey kalmamıştı Eliot. Güney İstasyonu'ndan metroya bindik ve on iki sıralarında Battery Sokağı'ndaki merdiveni inip eski liman mahallesinde yürüyerek Constitution Rıhtımı'nı geçtik. Sokak isimlerine dikkat etmedim ve hangisine saptığımızı bilmiyorum ama Greenough Sokağı olmadığına eminim.

Saptığımız ıssız ara sokağı çıktık; orası hayatımda gördüğüm en eski ve kirli sokaktı: Harap görünen kalkan duvarları, küçük kırık pencereleri ve ayla aydınlanan göğe doğru yükselen yarı yıkık, çok eski bacaları vardı. Görünürde Cotton Mather'ın zamanından kalma olmayan üç ev bile bulunduğunu sanmıyorum – şurası kesin ki üst kısmı çıkmalı en az iki ev gördüm... Bir keresinde de neredeyse unutulmuş, felemenk çatı öncesinden kalma bir üçgen çatı görür gibi oldum, oysa tarihçiler Boston'da artık böyle çatıların kalmadığını söyler.

Loş sokaktan sola saparak bir o kadar sessiz ve daha da dar, üstüne üstlük ışıksız bir sokağa girdik; bir dakika sonra da karanlıkta sağa, geniş açıyla saptık sanırım. Az sonra Pickman el feneri çıkardı ve kurtlar tarafından epey kemirilmiş, Nuh nebiden kalma, on panelli bir kapıyı aydınlattı. Kapının kilidini açtıktan sonra beni çıplak hole soktu; buranın koyu meşe panellerinin bir zamanlar görkemli olduğu belliydi – sadeydiler elbette ama Andros* ile Phipps'in** ve

* Kuzey Amerika'da görev yapan İngiliz koloni valisi Edmund Andros (1637-1714). –*çn*

** Salem cadı duruşmalarını yürüten mahkemeyi kurması ve feshetmesiyle tanınan denizci, hazine avcısı ve devlet adamı Sör William Phipps (1651-1695). –*çn*

büyücülüğün zamanlarını heyecan verici bir şekilde çağrıştırıyorlardı. Sonra Pickman beni soldaki bir kapıdan geçirdi, gaz lambası yaktı ve kendimi evimde gibi hissetmemi söyledi.

Bak Eliot... Ben sokaktaki adamın tabiriyle oldukça "görmüş geçirmiş" biri sayılırım ama o odanın duvarlarında gördüklerimden kötü etkilendiğimi itiraf ediyorum. Onlar Pickman'ın tablolarıydı, anlarsın ya –Newbury Sokağı'nda yapamadığı, hatta kimseye gösteremediği tablolardı– ve "kendini serbest bıraktığını" söylemekte haklıydı. Al –bir içki daha iç– benim zaten ihtiyacım var!

Sana onları tasvir etmeye çalışmam faydasız olur çünkü berbat ve kâfirce korkunçluklarıyla inanılmaz iğrençlikleri ve ahlaki yozlukları kelimelerle kesinlikle sınıflandırılamayacak basit dokunuşlardan kaynaklanıyordu. Onlarda Sidney Sime'da görülen egzotik teknikten de, Clark Ashton Smith'in* Satürn'ün ötesine ait manzaralarıyla ay mantarlarından da eser yoktu. Genellikle arka planda eski kilise mezarlıkları, engin ormanlar, deniz kıyısındaki uçurumlar, tuğla tüneller, çok eski panelli odalar veya basit tonozlar yer alıyordu. Copp's Tepesi Mezarlığı, ki bu eve çok uzak olamaz, gözde bir sahneydi.

Asıl çılgınca ve canavarca olan, ön plandaki figürlerdi – çünkü Pickman'ın tuhaf sanatı temelde iblis portrelerine odaklıydı. Bu figürlerin pek azı tamamen insandı ama çoğu az çok insana benziyordu. Hemen hepsine ikiayaklı denebilecek olsa da, öne eğik duruyor ve biraz köpeği andırıyorlardı. Çoğunun derisi sevimsiz bir şekilde lastiksi görünüyordu. Iyy! Onları şimdi hayalimde canlandırabiliyorum! Ne yaptıklarına gelince – eh, fazla ayrıntıya girmemi bekleme benden. Genel olarak besleniyorlardı – ne yediklerini söylemeyeceğim. Bazıları mezarlıklarda veya yeraltı geçitlerinde grup halinde resmedilmişti ve çoğu zaman avları – daha doğrusu hazineleri için birbirleriyle dövüşür gibiydiler. Pickman da bu görmeyen mezarlık ganimetlerinden bazılarının yüzüne öyle ifadeler vermişti ki! Bazı

* Amerikalı ressam, heykeltıraş, şair ve öykücü (1893-1961). –*çn*

tablolarda o yaratıklar gece vakti açık pencerelerden sıçrayarak geçiyor veya kurbanlarının göğsüne çökmüş, onların boğazını dişleriyle parçalıyorlardı. Bir tuvalde bir grup yaratığın Gallows Tepesi'nde, ölü yüzü onlarınkini andıran asılmış bir cadının etrafında halka olmuş uluduğu görülüyordu.

Ama beni fenalaştıran şeyin bütün bu tüyler ürpertici tema ve sahneler olduğunu düşünme sakın. Ben üç yaşında bir velet değilim ve bunlar gibisini daha önce de görmüştüm. Mesele o *yüzlerdi* Eliot... Canlıymış gibi tuvalden yan yan, salya akıtarak bakan o lanet olası *yüzlerdi!* Tanrı aşkına, onların canlı olduğuna *gerçekten* inanıyorum dostum! O iğrenç büyücü, cehennem ateşlerini boya maddeleriyle uyandırmıştı ve fırçası kâbuslar üreten bir asaydı. Şu içki sürahisini ver bana Eliot!

"Ders" diye bir tane vardı – Tanrı onu gördüğüm için bana merhamet eylesin! Dinle – bir kilise mezarlığında çember şeklinde dizilerek çömelmiş, isimsiz, köpeksi yaratıkların küçük bir çocuğa onlar gibi beslenmeyi öğretmesini hayalinde canlandırabilir misin? O çocuğun yerine kendi çocuklarından birini bırakmışlardı herhalde – hani şu eski efsaneyi, tuhaf yaratıkların çaldıkları insan bebeklerinin karşılığında beşiğe kendi çocuklarını bırakması efsanesini bilirsin. Pickman o çalıntı bebeklere ne olduğunu –nasıl büyüdüklerini– gösteriyordu; derken, insanlarla insan olmayan figürlerin yüzleri arasında iğrenç bir benzerlik görmeye başladım. Pickman insanların biyolojik açıdan yozlaşarak insanla alakası olmayan yaratıklara evrilmesinin tüm tuhaf evrelerini alaycı bir şekilde sergiliyordu. O köpeksi yaratıklar insandan gelmeydi!

Pickman'ın o yaratıkların çaldıkları bebeklerin yerine bıraktıkları yavrularını nasıl resmettiğini merak ettiğim anda, tam da bu sorumu yanıtlayan bir tablo gözüme ilişti. Tabloda eski bir Püritan evinin içi sergileniyordu – kalın kirişler, kafesli pencereler, ahşap bir kanepe ve on yedinci yüzyıla ait hantal mobilyalar bulunan o odada bir aile oturmaktaydı... Aile babası Kitab-ı Mukaddes'i okuyordu.

Odadakilerden biri hariç hepsinin yüzü soylu ve muhteremdi, o tek kişinin yüzüyse cehennem çukurunun alaycılığını yansıtıyordu. Genç bir adamdı ve o sofu babanın oğlu sanıldığını belliydi ama aslında kirli yaratıkların soydaşıydı. Onların oğluyla değiştirilmişti – ve Pickman ona gayit bariz bir şekilde kendi yüz hatlarını vermekle ironinin doruğuna ulaşmıştı.

Bu arada Pickman yan odada lamba yakmıştı ve kapıyı kibarca benim için açık tutuyordu; "modern çalışmalarını" görmek isteyip istemediğimi sordu. Ona düşüncelerimi söylemeye pek imkân bulamamıştım –korku ve tiksinti yüzünden dilim tutulmuştu– ama beni gayet iyi anladı ve koltukları epey kabardı sanırım. Şimdi seni şu konuda tekrar temin etmek istiyorum ki ben alışılmışın biraz dışında herhangi bir şey karşısında çığlığı basan muhallebi çocuklarından değilim, Eliot. Orta yaşlı ve çok şey görüp geçirmiş biriyim, kolay kolay sinmediğimi de Fransa'da geçirdiğimiz sürede anlamışsındır. Şunu da unutma ki kendimi henüz toplamış ve kolonyal New England'ı bir çeşit cehennem uzantısına çeviren o korkunç tablolara yeni yeni alışmaya başlamıştım. Eh, bütün bunlara karşın yan odada kendimi tutamayıp müthiş bir çığlık attım ve yere yığılmamak için kapı çerçevesine tutunmak zorunda kaldım. Diğer odada atalarımızın dünyasını istila eden hortlak ve cadı sürüleri sergileniyordu, bu odaysa dehşeti gündelik hayatımızın ortasına getiriyordu!

Tanrım, o adam resim yapmayı nasıl da biliyordu! "Metro Kazası" adlı bir çalışmada, o iğrenç yaratıklardan oluşan bir sürü, bilinmeyen bir yeraltı mezarlığından yukarı tırmanıp Boylston Sokağı metro istasyonunun zeminindeki bir yarıktan çıkarak platformdaki insanlara saldırıyordu. Bir başkasında, Copp's Tepesi'ndeki mezarların arasında yapılan bir dans günümüze ait bir arka planla sergileniyordu. Bodrum manzaraları da vardı; duvarlardaki gediklerle yarıklardan çıkan canavarlar sırıtarak fıçıların ve ocakların arkasına çömelip ilk kurbanlarının merdiveni inmesini bekliyorlardı.

İç bulandırıcı bir tuvalde, Beacon Tepesi'nin geniş bir kesiti ser-

gilenir gibiydi; o pis kokulu canavarlardan oluşan, karınca sürüsünü andıran ordular toprakta bal peteği gibi sıralanmış oyuklardan sıkışarak çıkıyordu. Modern mezarlıklarda yapılan danslar serbestçe resmedilmişti, bir başka konsept de nedense beni diğerlerinden daha çok afallattı – nerede olduğu belirsiz bir mahzende, o yaratıklardan onlarcası, elinde ünlü bir Boston rehberini tutan ve belli ki yüksek sesle okuyan birinin etrafında toplanmıştı. Hepsi de aynı geçide işaret ediyordu ve herbirinin yüzü attığı kahkahalarla, sara nöbeti geçirircesine öyle çarpılmıştı ki şeytani yankıları duyar gibi oldum. Bu tablonun adı "Holmes*, Lowell** ve Longfellow*** Mount Auburn'da**** Gömülü Yatıyorlar" idi.

Azar azar kendimi toplayarak bu ikinci şeytanlık ve tuhaflık odasına alışırken, duyduğum iç bulandırıcı tiksintinin bazı yönlerini analiz etmeye başladım. Birincisi, bu yaratıkların Pickman'ın mutlak insanlıkdışılığı ve katı yürekliliğini, zalimliğini sergiledikleri için tiksinç geldiğini söyledim kendime. O herif beyne ve vücuda işkence edilmesinden, insan bedeninin yozlaşmasından böylesine keyif alabildiğine göre tüm insanlığın amansız düşmanı olsa gerekti. İkincisi, o yaratıklar oldukça ustaca resmedildikleri için korkutuyordu. Onları ortaya koyan sanat ikna ediciydi – o resimleri görünce iblislerin ta kendisini görmüş gibi oluyor ve onlardan korkuyorduk. İşin tuhafı, Pickman'ın gücü seçiciliğe ya da tuhaflığa başvurmasından kaynaklanmıyordu kesinlikle. Hiçbir şey bulanık, çarpıtılmış ya da topluma uygun hale getirilmiş değildi; ana hatlar keskin ve canlıydı, ayrıntılara da neredeyse aşırıya kaçacak kadar özen gösterilmişti. Hele o yüzler!

Gördüğümüz şey bir sanatçının yorumundan ibaret değildi; yalın nesnellikle, çok net bir şekilde sergilenen cehennemin ta ken-

---

* Amerikalı şair ve doktor Oliver Wendell Holmes (1809-1894). –*çn*

** Amerikalı şair James Russell Lowell (1819-1891). –*çn*

*** Amerikalı şair Henry Wadsworth Longfellow (1807-1882). –*çn*

**** ABD'nin ilk park mezarlığı. –*çn*

disiydi. İşte buydu, Tanrı aşkına! O adam kesinlikle hayalci veya romantik değildi – bize rüyaların çalkantılı ve prizmatik geçiciliğini sunmaya bile çalışmadan, bütünüyle ve dâhice, olduğu şekilde ve şaşmazca gördüğü dengeli ve mekanik, köklü bir dehşet dünyasını soğuk bir alaycılıkla yansıtıyordu. O dünyanın neresi olabileceğini ve Pickman'ın oradan uzun adımlarla koşarak, hızla yürüyerek ve sürünerek gelen kâfirce siluetleri nerede gördüğünü Tanrı bilir; ama onun imgelerinin şaşırtıcı kaynağı ne olursa olsun, bir şey apaçıktı. Pickman kelimenin tam anlamıyla –hem teoride hem pratikte– titiz, ayrıntıcı ve neredeyse bilimsel çalışan bir *realistti*.

Misafiri olduğum kişi şimdi beni mahzene, asıl stüdyosuna indiriyordu; tamamlanmamış tuvallerde cehennemi manzaralar görmeye kendimi hazırladım. Rutubetli merdivenin dibine indiğimizde Pickman el fenerini geniş odanın bir köşesine çevirerek toprak zemindeki yuvarlak, tuğla bir kuyu ağzı bileziğini aydınlattı; orada büyük bir kuyu bulunduğu belliydi. Oraya yaklaştığımızda kuyunun çapının en az bir buçuk metre olduğunu gördüm, duvarları da otuz santim kalınlığında ve on beş santim yüksekliğindeydi – yanılmıyorsam on yedinci yüzyıldan kalma, sağlam inşa edilmiş bir kuyuydu. Pickman bunun bahsettiği şey – tepenin altındaki tünel ağının girişlerinden biri olduğunu söyledi. Boş boş bakınırken kuyu ağzının tuğlayla örülmemiş, kalın bir ahşap diskle kapatılmış olduğunu fark ettim. Pickman'ın çılgınca imaları boş laftan ibaret değilse bu kuyunun kim bilir nasıl şeylere açıldığını düşününce biraz ürperdim; sonra dönüp peşinden giderek bir basamağı çıktım ve dar bir kapıdan geçip ahşap zeminli, stüdyo olarak döşenmiş, genişçe bir odaya girdim. Bir asetilen lambası takımı, çalışmak için gerekli ışığı sağlıyordu.

Şövalelere oturtulmuş veya duvarlara dayalı halde duran o tamamlanmamış tablolar yukarıdaki tamamlanmışlar kadar ürkütücüydü ve ressamın titiz yöntemlerini sergiliyordu. Sahneler son derece özenli çizilmişti, kurşunkalemle çizilmiş ana hatlar da

Pickman'ın doğru perspektif ve orantıları elde etmek için en ufak ayrıntılara bile dikkat ettiğini gösteriyordu. O adam muhteşem bir ressamdı – bunu şimdi bile, tüm bildiklerime karşın söylüyorum. Masadaki büyük fotoğraf makinesi dikkatimi çekince, Pickman onu arka plan fotoğrafları çekmekte kullandığını ve manzara çizmek için alet edevatını yüklenip şehirde oradan oraya gitmek yerine bu fotoğraflara bakarak çizim yaptığını söyledi. Uzun süreli çalışmalarda fotoğraftan bakarak çizim yapmanın gerçek bir manzara ya da modele bakarak çizim yapmak kadar iyi sonuç verdiğini ve kendisinin fotoğrafları düzenli olarak kullandığını söyledi.

Odanın her tarafından yan yan bakan o mide bulandırıcı taslaklarda ve yarım kalmış ucubelerde çok tedirgin edici bir şeyler vardı; Pickman ışığa uzak taraftaki dev bir tuvalin örtüsünü ansızın indirince, kendimi tutamayıp çığlığı bastım – o gece attığım ikinci çığlıktı bu. Sesim o kadim, güherçileli mahzenin loş koridorlarında defalarca yankılandı ve üstüme akın eden, histerik bir kahkahayla sonuçlanabilecek tepki selini bastırmak zorunda kaldım. Merhametli Yaradan aşkına! Ama ne kadarı gerçekti, ne kadarı harekete geçmiş hayal gücümün ürünüydü bilmiyorum Eliot. Dünyanın öyle bir rüyayı barındırabilmesi mümkün gelmiyor!

Kutsal şeylere saygısızlık olan o parlak kırmızı gözlü, devasa ve isimsiz yaratık, kemikli pençelerinde tuttuğu, bir zamanlar bir adam olan şeyin kafasını çubuk şeker dişleyen çocuk misali kemiriyordu. Çömelmiş haldeydi denebilir; insan ona bakarken, o yaratık her an şimdiki avını bırakıp daha lezzetli bir yiyeceğin peşine düşebilirmiş gibi hissediyordu. Ama topuna lanet olsun... O tabloyu tüm paniğin ölümsüz kaynağı kılan şey, iblis temalı olması bile değildi – ne buydu ne de o yaratığın köpeksi yüzü, sivri kulakları, kan çanağı gözleri, basık burnu ve salyalar damlayan dudaklarıydı. O pullu pençeler, küfle kaplanmış vücut veya yarı toynaklı ayaklar da değildi – hiçbiri değildi, her ne kadar bunlardan herhangi biri kolay heyecanlanan bir insanı delirtebilecek olsa da.

Sebep teknikti, Eliot – o lanetli, kâfirce, doğadışı tekniktil Canlı bir insan olarak, gerçek yaşam soluğunun bir tuvalle öylesine bütünleştiğini başka hiçbir yerde görmedim. Canavar oradaydı –düşmanca bakarak kemiriyor, kemirirken düşmanca bakıyordu– ve bir insanın model kullanmadan – Şeytan'a satılmamış hiçbir faninin görmediği, aşağıdaki cehennemi bir anlığına da olsa görmeden öyle bir resim çizebilmesinin ancak Doğa kanunlarının kesintiye uğramasıyla mümkün olabileceğini biliyordum.

Tuvalin boş bir kısmına, epey kıvrılmış bir kâğıt parçası raptiyeyle tutturulmuştu – bunun herhalde Pickman'ın resmedeceği kâbusa zenginlik katacak, bir o kadar ürkünç arka plan için kullanacağı bir fotoğraf olduğunu düşündüm. Fotoğrafı düzeltip bakmak için elimi uzatırken, Pickman'ın vurulmuş gibi ansızın irkildiğini gördüm. Şokun etkisiyle attığım çığlığın karanlık mahzende alışılmadık yankılar uyandırmasından beri Pickman tuhaf bir dikkatle kulak kabartmaktaydı ve şimdi benimki kadar yoğun olmasa da ruhsaldan çok fiziksel bir korkuya kapılmış gibiydi. Bir altıpatlar çıkardı ve sessiz olmamı işaret ettikten sonra ana mahzene girip kapıyı ardından kapadı.

Bir an donakaldım sanırım. Pickman gibi kulak kabartınca, bir yerlerden hafif koşuşturma sesleri, tespit edemediğim bir yönden de bir dizi cıyaklama veya meleme sesi geldiğini duyar gibi oldum. Dev fareleri düşününce ürperdim. Ardından duyduğum boğuk takırtılar nedense bütün tüylerimi diken diken etti – sanki el yordamıyla ve gizlice hareket eden bir şey o sesleri çıkarıyordu, her ne kadar söylemek istediğim şeyi kelimelere dökmeyi beceremesem de. Taş veya tuğlanın üstüne düşen ağır tahtanın sesi gibiydi – tuğla üzerine düşen tahta – bu neyi düşündürüyordu bana?

O ses tekrar, bu kez daha yüksek geldi. Sanki o tahta öncekinden öteye düşmüş gibi bir titreşim oldu. Bunu keskin bir gıcırtı, anlaşılmaz bir şeyler haykıran Pickman'ın sesi ve altıpatların altı el ateş edilerek boşaltılmasının sağır edici gürültüsü takip etti; Pickman karşısındaki hayvanı ürkütmek isteyen bir aslan terbiyecisi misali,

havaya ateş etmişti sanki. Boğuk bir çığlık veya cıyaklama, ardından da tok bir düşme sesi. Sonra yine tuğlaya sürtünen tahtanın gıcırtısı, sessizlik ve kapının açılması – ki beni epey irkilttiğini itiraf ediyorum. Pickman dumanı tüten silahıyla tekrar belirdi; eski kuyuyu istila etmiş lanet olası farelere sövüyordu.

"Kim bilir ne yiyorlar Thurber... O arkaik tüneller mezarlığa, cadı mağarasına ve deniz kıyısına açılırdı," dedi sırıtarak. "Ama yedikleri her neyse tükenmiş olmalı çünkü dışarı çıkmaya pek hevesliydiler. Çığlığın onları harekete geçirdi sanıyorum. Böyle eski mekânlarda tedbirli olmak iyidir – tek sorun kemirgen dostlarımız, gerçi atmosfer ve renklilik açısından faydalı olduklarını düşünüyorum bazen."

Eh, o geceki maceranın sonuydu bu, Eliot. Pickman bana o yeri göstermeye söz vermişti ve Tanrı biliyor ya, bunu yapmıştı. Sanırım beni başka bir yoldan götürerek o karmaşık arka sokaklardan çıkardı; çünkü bir sokak lambası gördüğümüzde, bakımsız apartmanlarla eski evlerin iç içe ve monotonca uzandığı, az çok tanıdık gelen bir sokaktaydık. Charter Sokağı'ymış meğer ama o sırada fazla telaşlı olduğumdan dikkat etmedim. O saatte tren olmadığından, Hanover Sokağı'nda geçerek şehir merkezine döndük. Tremont'dan Beacon'a çıktık ve Pickman beni Joy'un köşesinde bıraktı, ben de o sokağa saptım. Pickman ile bir daha konuşmadım.

Onunla selamı sabahı neden mi kestim? Sabırsız olma. Bekle de kahve için zile basayım. Öbür meretten yeterince içtik ama ben şahsen başka bir şeye ihtiyaç duyuyorum. Hayır – sebep o evde gördüğüm tablolar değildi; gerçi yemin ederim ki Pickman'ın Boston'daki evlerle kulüplerin onda dokuzundan men edilmesine yeterdiler, metrolarla mahzenlerden uzak durmak zorunda olmamın sebebini de artık merak etmezsin tahminimce. Sebep – ertesi sabah paltomun cebinde bulduğum bir şeydi. Mahzendeki o ürkütücü tuvale raptiyelenmiş kıvrık kâğıt parçasından bahsetmiştim hani; Pickman'ın tuvaldeki canavara çizeceği arka plan için kullanacağı bir manzara fotoğrafı olduğunu düşünmüştüm. Son korkuşumda,

tam onu düzeltmek için elimi uzatmıştım; o sırada dalgınlıkla onu buruşturup cebime koymuşum herhalde. Ama işte kahve – sade iç Eliot, aklın varsa.

Evet, Pickman ile selamı sabahı kesmemin sebebi o kâğıt parçasıydı; Richard Upton Pickman ile, hayatımda tanıdığım en büyük ressamla – ve yaşamın sınırlarını sıçrayarak aşıp efsane ve delilik çukurlarına atlayan varlıkların en iğrenciyle. Eliot – yaşlı Reid haklıydı. Pickman tam olarak insan değildi. Ya tuhaf bir gölgenin içinde doğmuş ya da yasak kapıyı açmanın bir yolunu bulmuştu. Şimdi hepsi bir çünkü o artık gitti – sık sık gezmeyi sevdiği efsanevi karanlığa geri döndü. İşte, bırakalım şamdan yansın.

Yaktığım şeye açıklama getirmemi, hatta bu konuda tahmin bile yürütmemi isteme benden. Pickman'ın fareler diyerek geçiştirmek istediği, köstebeği çağrıştıran o kazıma seslerini neyin çıkardığını da sorma. Bazı sırlar vardır ki eski Salem zamanlarından kalma olabilir, bilirsin; Cotton Mather daha da tuhaf şeylerden bahseder. Pickman'ın tablolarının nasıl lanet bir şekilde canlı gibi durduğunu biliyorsun – o yüzleri nereden bulduğunu hepimizin nasıl da merak ettiğimizi.

Eh – o kâğıt parçası, arka plan fotoğrafı filan değildi. Sergilediği şey, Pickman'ın o ürkünç tuvale çizdiği canavardı sadece. Pickman'ın kullandığı modeldi bu – arka planda da mahzen stüdyosunun en ufak ayrıntılarına dek görünen duvarı vardı yalnızca. Ama Tanrı aşkına Eliot, *o fotoğraf gerçek hayattan çekilmişti.*

Profile

To R. H. Barlow, Esq., whose Sculpture
have given immortality to this trivial
Design of his oldest of friend

Affectionately H. P. Lovecraft

11th May, 1934

Cthulhu'nun Çağrısı

[Boston'lı Müteveffa Francis Wayland Thurston'dan Kalan Belgeler Arasında Bulunmuştur.]

"Öylesine büyük güçlerin ya da varlıkların hâla var olduğu... Bilincin belki de yaklaşan insanlık dalgasından çok önce geri çekilen şekil ve bedenlerde tezahür bulduğu çok eski bir çağdan artakaldıkları... Bu bedenlerin belli belirsiz anısının yalnızca şiirlerle efsanelerde korunduğu ve onlara tanrılar, canavarlar, her türden efsanevi yaratıklar dendiği düşünülebilir..."

–ALGERNON BLACKWOOD

1. Kildeki Dehşet

Yeryüzündeki en büyük lütuf, insan zihninin çevresinde bulunan her şeyle bağlantı kurma konusundaki yetersizliğidir bence. Sonsuzluğun kara denizlerinin ortasında yer alan, dingin bir cehalet adasında yaşıyoruz ve çok uzaklara yolculuk etmek bize göre değil. Her biri kendi yönünde ilerlemeye çalışan bilimler şimdiye dek bize pek zarar getirmedi; fakat günün birinde, kopuk bilgilerin birleştirilmesi önümüze öyle korkunç gerçeklik manzaraları serecek ve oradaki ürkütücü konumumuzu öyle bir şekilde sergileyecek ki, ya

bu keşif karşısında delirecek ya da ölümcül ışıktan kaçarak yeni bir karanlık çağın huzuruyla güvenliğine sığınacağız.

Teosofistler dünyamızın ve insan ırkının geçici olduğu kozmik çemberin müthiş görkemi üstüne tahminler yürütmüştür. Yavan bir iyimserlikle maskelenmezse kan donduracak şekillerde sağ kalan tuhaf varlıkları ima etmişlerdir. Ama düşündükçe içimi ürperten ve düşledikçe çıldırtan, yasak çağlara ait anlık görüntünün kaynağı onlar değil. O anlık görüntü, gerçeğin tüm ürkünç görüntüleri gibi, ayrı ayrı şeylerin tesadüfen bir araya gelmesiyle ortaya çıktı – ki bu durumda söz konusu olan, eski bir gazete kupürü ile ölü bir profesörün notlarıydı. Bu bir araya getirme işini başka kimse başarmaz umarım; eğer yaşarsam, asla böylesine korkunç bir zincire bilerek bir halka eklemeyeceğim kesin. Sanırım profesör de bildikleri konusunda sessiz kalmayı planlamıştı ve ansızın ölmese notlarını yok edecekti.

Bu konu hakkında bilgi edinmem 1926-27 kışında, Rhode Island Eyaleti'ndeki Providence Şehri'nde bulunan Brown Üniversitesi'nde Sami Dilleri Profesörlüğü'nden emekli büyükamcam George Gammell Angell'ın ölümüyle başladı. Profesör Angell eski yazıtlar üstüne oldukça tanınmış bir otoriteydi ve belli başlı müzelerin müdürlerinin sık sık danıştığı biriydi; dolayısıyla, doksan iki yaşında ölmesi birçok kişi tarafından anımsanabilir. Ölüm sebebinin belirsizliği, bölge halkının ilgisini artırdı. Profesör, Newport gemisiyle döndükten sonra, görgü tanıklarının söylediğine göre sarp tepenin yamacında, rıhtım mahallesiyle müteveffanın Williams Sokağı'ndaki evi arasında kestirme yol teşkil eden tuhaf, karanlık, dar sokaklardan birinden gelen, denizciye benzeyen bir zencinin onu itmesiyle bir anda yere düşüp ölmüştü. Doktorlar görünür bir rahatsızlık bulamadı... Ama kendi aralarında şaşkınca konuştuktan sonra, yaşlı adamın ölümüne öylesine sarp bir tepeye hızlı adımlarla çıkmasının kalbinde yol açtığı gizli bir yarığın sebep olduğuna kanaat getirdiler. O sıralar bu resmi açıklamayı kabul etmemek için

bir sebep görmemiştim ama son zamanlarda şüphe duymaya meyilliyim – şüphe duymaktan fazlasına da.

Büyükamcam çocuksuz bir dul olarak öldüğünden varisi ve vasisi bendim, dolayısıyla da belgelerini titizce incelemem bekleniyordu; bu yüzden, onun bütün dosyalarıyla kutularını Boston'daki evime taşıdım. Aralarında bağlantı kurduğum birçok materyal ileride Amerikan Arkeoloji Derneği tarafından yayımlanacak fakat son derece şaşırtıcı bulduğum ve başkalarına göstermeyi hiç istemediğim bir kutu vardı. Kilitliydi ve anahtarını, profesörün hep cebinde taşıdığı anahtarlığa bakmayı akıl edene dek bulamadım. Sonra kutuyu açmayı başardım ama bunu yapınca karşıma görünüşe göre daha sağlam ve daha sıkı kilitlenmiş bir engel çıktı. Demek istediğim, bulduğum o kilden yapılmış tuhaf yarım kabartmanın, ipe sapa gelmez notların, abuk sabuk yazıların ve kupürlerin anlamı ne olabilirdi? Amcam son yıllarında en yüzeysel sahtekârlıklara kanacak kadar saflaşmış mıydı? Yaşlı adamın huzurunu kaçırdığı belli olan bu eseri ortaya koyan eksantrik heykeltıraşı bulmaya karar verdim.

Kabaca dikdörtgen şeklinde olan yarım kabartmanın genişliği iki santim, uzunluğu on üç santim, yüksekliği de on beş santim kadardı; modern bir eser olduğu belliydi. Ama üstündeki desenler, hava ve tema itibarıyla modern olmaktan çok uzaktı; çünkü her ne kadar kübizm ile fütürizmin acayiplikleri sayısına bereket ve çılgınca olsa da, tarihöncesi yazılarda yatan gizemli düzenliliği taklit etmezler çoğunlukla. Bu desenlerin çoğunun da bir çeşit yazı olduğu kesin gibi görünüyordu; gerçi amcamın belge ve koleksiyonlarına oldukça aşina olmama karşın burada kullanılan dili saptayamadığım gibi, başka herhangi bir dille arasında en ufak bir benzerlik göremiyordum.

Hiyeroglif gibi görünen bu desenlerin yukarısında, resim olarak çizildiği belli olsa da empresyonist tarzı sebebiyle neyi temsil ettiği pek anlaşılamayan bir figür vardı. Ancak hastalıklı bir muhayyilenin kurgulayabileceği bir çeşit canavara veya canavar sembolüne benziyordu. Biraz aşırı çalışan hayal gücümün o figürü aynı anda

ahtapota, ejderhaya ve insan karikatürüne benzettiğini söylemem o yaratığın ruhuna aykırı düşmez. Etli ve duyargalı başı, gelişmemiş kanatlara sahip grotesk ve pullu gövdesinin tepesinde duruyordu; ama onu asıl şoke edici ve korkutucu kılan şey *genel hatlarıydı.* O figürün arkasında büyük taşlı, harçsız yapılar belli belirsiz seçiliyordu.

Bu tuhaf figüre eşlik eden yazılar, bir demet gazete kupürü hariç, yakın zamanda Profesör Angell'ın elyazısıyla, edebi olma kaygısı güdülmeden kaleme alınmıştı. Ana doküman olduğu anlaşılan belgenin başlığı olan "CTHULHU TARİKATI", böylesine duyulmamış bir sözcüğün yanlış okunmasını önlemek için özenle yazılmıştı. Bu elyazması iki bölüme ayrılmıştı; ilkinin başlığı "1925 – H.A. Wilcox'ın Rüyası ve Rüya Çalışmaları, Thomas Sok. No: 7, Providence, R.I.", ikincisinin başlığıysa "Dedektif John R. Legrasse'ın İfadesi, Bienville Sok. No: 121, New Orleans, La., 1908'de A.A.S. Top. – Aynı Konuda Notlar & Prof. Webb'in Anlt." idi. Diğer bütün elyazmaları kısa notlardan ibaretti; bazıları çeşitli insanların gördüğü tuhaf rüyaların anlatısı, bazıları teosofi kitaplarıyla dergilerinden (özellikle de W. Scott-Elliot'ın* *Atlantis and the Lost Lemuria*'sından**) alıntılar, geri kalanlarsa uzun zamandır varlığını sürdüren gizli cemaatlerle saklı tarikatlara ilişkin yorumlardı ki bunlarda Frazer'ın*** *Golden Bough*'su**** ve Bayan Murray'nin***** *Witch-Cult In Western Europe*'u****** gibi, mitoloji ve antropoloji üstüne yazılmış kaynak kitaplardaki pasajlara göndermeler yapılıyordu. Kupürlerin çoğunda, 1925 baharında görülen tuhaf akıl hastalıklarından ve toplu delilik ya da cinnet vakalarından bahsediliyordu.

Ana elyazmasının ilk yarısında çok tuhaf bir öykü anlatılıyordu.

---

* İngiliz teosofist, amatör antropolog ve banker (1849-1919). –*çn*

** "Atlantis Ve Kayıp Lemurya" (1925). –*çn*

*** İskoç sosyal antropolog James George Frazer (1854-1941). –*çn*

**** "Altın Dal" (1890). –*çn*

***** İngiliz kökenli Hint Mısırbilimci, arkeolog, antropolog ve tarihçi Margaret Alice Murray (1863-1963). –*çn*

****** "Batı Avrupa'da Cadı Kültü" (1921). –*çn*

Anlaşılan 1 Mart 1925'te, nevrotik ve heyecanlı görünen zayıf ve esmer bir genç adam yanında o sırada nemli ve taze olan, kilden yapılma yarım kabartmayla Profesör Angell'ın kapısını çalmıştı. Bu adamın kartvizitinde Henry Anthony Wilcox ismi yazılıydı; amcam onun uzaktan tanıdığı mükemmel bir ailenin en küçük oğlu olduğunu, son zamanlarda Rhode Island Tasarım Okulu'nda heykeltıraşlık öğrenimi gördüğünü ve fakültenin yakınındaki Fleur-de-Lys Binası'nda tek başına yaşadığını hatırlamıştı. Wilcox yaşına göre olgun, dehası herkesçe bilinen ama oldukça eksantrik bir gençti; çocukluğundan beri anlatmaya meraklı olduğu acayip öyküler ve garip rüyalarla ilgi çekmişti. Kendini "psişik açıdan çok hassas" biri olarak tanımlasa da, o eski ticaret şehrinin ağırbaşlı halkı ona "tuhaf" deyip geçiyordu. Kendi sınıfından insanlarla asla pek kaynaşmayıp sosyal hayattan giderek uzaklaşmıştı ve artık yalnızca başka şehirlerdeki, ufak bir estet zümresi tarafından tanınıyordu. Providence Sanat Kulübü bile, muhafazakârlığını korumakta kararlı bir kulüp olarak, ondan umudu kesmişti.

Profesörün elyazmasına göre, ziyaretine gelen heykeltıraş, yarım kabartmadaki hiyerogliflerin hangi dilden olduğunu saptamak için onun arkeoloji bilgisinden faydalanmak istediğini pat diye söylemişti. Yapmacık görünen ve sempati duyulmasını engelleyen hülyalı, tumturaklı bir şekilde konuşmuştu; amcam biraz sert bir tavırla karşılık vermişti çünkü tabletin bariz tazeliği arkeolojiyle alakalı olmadığını düşündürmüştü. Genç Wilcox'ın verdiği karşılıksa (amcam bundan öyle etkilenmişti ki, sonradan kelimesi kelimesine hatırlayıp yazmıştı) herhalde tüm konuşmalarına damgasını vuran ve onun için oldukça tipik olduğunu sonradan keşfettiğim, fantastik bir şekilde şaraneydi. "Sahiden de yeni çünkü onu dün gece rüyamda tuhaf şehirler görürken yaptım; rüyalar da kasvetli Sur Şehri'nden de, düşünceye dalmış Sfenks'ten de, bahçelerle çevrili Babil'den de eskidir," demişti.

Wilcox'ın o zaman anlatmaya başladığı ipe sapa gelmez öykü,

birden amcamın içinde bir anıyı uyandırmış ve büyük bir ilgi duymasına yol açmıştı. Dün gece hafif bir deprem olmuştu, ki New England'da son yıllarda en çok hissedilen depremdi; Wilcox'ın hayal gücü bu depremden epey etkilenmişti. Yattığında eşsiz bir rüya görmüştü; harçsız dev binalardan oluşan büyük şehirler ve arşa değen dikilitaşlar görmüştü... Hepsinin de üstünden yeşil çamur damlıyordu ve tekinsiz, gizli bir dehşet barındırıyorlardı. Duvarlarla sütunlar hiyerogliflerle kaplıydı ve aşağıda bir yerlerden aslında ses olmayan bir ses gelmişti; Wilcox ancak hayal gücünün sese dönüştürebileceği o kaotik duyumsamayı, neredeyse telaffuz edilemez "*Cthulhu fhtagn*" kelimeleriyle ifade etmeye çalışmıştı.

Bu sözel karmaşa, Profesör Angell'ı heyecanlandıran ve rahatsız eden anımsamanın anahtarıydı. Profesör Angell, heykeltıraşı bir biliminsanının titizliğiyle sorguya çekmişti; yarım kabartmayı da neredeyse delice bir dikkatle incelemişti... Delikanlı bir anda uyanıp da üstünde sadece gece giysileriyle, soğuktan titreyerek bu yarım kabartma üstünde çalışmakta olduğunu görünce şaşkına dönmüştü. Wilcox'ın sonradan söylediğine göre, amcam o hiyeroglif ve desenleri tanımakta gecikmesini ilerlemiş yaşına yormuştu. Sorularının çoğu, özellikle de Wilcox'ı tuhaf tarikat ya da cemaatlerle ilintilendirmeye çalıştığı sorular misafirine oldukça alakasız gelmişti; Wilcox, amcamın onun yaygın bir mistik veya pagan dinsel topluluğa üye olduğunu itiraf etmesi karşılığında bundan kimseye bahsetmeyeceğine defalarca söz vermesine anlam verememişti. Profesör Angell heykeltıraşın herhangi bir tarikattan veya gizli bilgiler sisteminden gerçekten habersiz olduğuna kanaat getirince, misafirinin gelecekteki rüyalarını anlatmasında ısrar etmişti. Wilcox bunu düzenli olarak yapmıştı besbelli... Çünkü elyazmasında o ilk konuşmadan sonra, genç adamın her gün yaptığı ziyaretlerin kayıtları yer alıyor; Wilcox bu ziyaretlerinde, rüyalarında hep gördüğü, harçsız taş yapılarından çamur damlayan karanlık ve korkunç manzaralara, yeraltından gelen bir sesin ya da bilincin monotonca haykırdığı ve

kâğıda dökülünce saçma sapan gelen esrarengiz duyum uyarımlarına ilişkin, irkiltici rüya kesitlerinden bahsetmişti. En çok tekrarlanan iki ses, "*Cthulhu*" ve "*R'lyeh*" kelimeleriyle ifade edilenler.

Elyazmasına göre, 23 Mart'ta Wilcox gelmemişti; amcam onun evine gidince, Wilcox'ın teşhis edilemeyen bir ateşli hastalığa yakalandığını ve ailesinin Waterman Sokağı'ndaki evine götürüldüğünü öğrenmişti. Wilcox geceleyin çığlıklar atarak, aynı binada kalan başka birkaç sanatçıyı uyandırmıştı... O zamandan beri de bilinci gidip geliyordu ve sayıklıyordu sadece. Amcam hemen aileye telefon etmiş, daha sonra da hastanın durumuyla yakından ilgilenmişti; Wilcox'ın doktoru olduğunu öğrendiği Doktor Tobey'nin Thayer Sokağı'ndaki muayenehanesine sık sık gitmişti. Delikanlının hummalı zihni tuhaf şeylere odaklanmıştı besbelli; doktor onlardan bahsederken arada sırada ürperiyordu. Wilcox daha önce rüyalarında gördüklerini tekrar anlatmakla kalmayıp ortalıkta yürüyen veya hantalca gezinen, "kilometreler boyunda", dev bir yaratıktan da çılgınca dem vuruyordu.

Arada sırada ettiği delice laflar dışında, bu yaratığı asla ayrıntılı olarak tasvir etmiyordu; Doktor Tobey'den duyduğu bu sözler, yaratığın Wilcox'ın rüya-heykelinde resmetmeye çalıştığı isimsiz canavarın ta kendisi olduğuna profesörü ikna etmişti. Doktorun söylediğine göre, genç adam ne zaman bu yaratıktan bahsetse uykuya dalıyordu. Wilcox'ın ateşinin normalin çok üstünde olmaması tuhaftı ama genel durumu zihinsel rahatsızlıktan çok, gerçekten ateşli bir hastalıktan mustarip olduğunu gösteriyordu.

2 Nisan'da, öğleden sonra üç sıralarında, Wilcox'ın hastalığının tüm belirtileri ansızın kaybolmuştu. Yatağında doğrulup oturmuş ve kendini o evde bulunca çok şaşırmıştı; 22 Mart gecesinden beri rüyalarında veya gerçek hayatta olup bitenlerden tamamen habersizdi. Üç gün sonra, doktoru iyileştiğini söyleyince evine geri dönmüştü ama Profesör Angell'a daha fazla yardımı dokunmamıştı. İyileşmesiyle birlikte, gördüğü tuhaf rüyalardan eser kalmamıştı;

amcam onun tamamen sıradan, gereksiz ve alakasız rüyalarını bir hafta dinledikten sonra, not tutmayı kesmişti.

Elyazmasının ilk bölümü bu noktada son buluyordu ama bazı dağınık notlara yapılan göndermeler bana düşünmek için epey malzeme verdi – öyle ki, o sanatçıya duyduğum güvensizliğin hâlâ sürmesi ancak o zamanlarki felsefemin temelini oluşturan, kökleşmiş şüpheciliğimle açıklanabilir. Söz konusu notlar, genç Wilcox'ın rüyalarında tuhaf yerlere gittiği dönemde çeşitli insanların gördüğü rüyaları anlatıyordu. Amcam densizlik eder gibi görünmekten çekinmeden soru sorabileceği neredeyse tüm arkadaşlarına şaşılacak kadar çeşitli sorular sormuş, her gece gördükleri rüyaları anlatmalarını ve daha önce görmüş oldukları dikkat çekici rüyaların tarihlerini vermelerini hiç vakit kaybetmeden istemişti anlaşılan. Görünüşe bakılırsa, sorularına farklı farklı tepkiler verilmişti; ama en azından, sıradan bir insanın sekretersiz elde edemeyeceği kadar çok yanıt almış olmalı. Bu mektupların aslı saklanmasa da, amcamın notları oldukça ayrıntılı ve gerçekten önemli bir özet teşkil ediyordu. Toplum ve iş hayatındaki sıradan insanların –New England'ın geleneksel "güvenilir insanlarının"– neredeyse tamamında sonuç olumsuz olsa da, 23 Mart ile 2 Nisan arasında – yani genç Wilcox'ın sayıkladığı süre içinde, huzursuz edici ancak muğlak rüyalar gören kişilere tek tük rastlanıyordu. Biliminsanları da çok etkilenmemişti, her ne kadar dört kişi anlık olarak gördükleri tuhaf manzaraları belli belirsiz tasvir etseler ve bir kişi anormal bir şey karşısında dehşete kapıldığını söylese de.

Konuyla alakalı yanıtlar ressamlarla şairlerden gelmişti ve notlarını karşılaştırabilseler panik çıkardı eminim. Mektuplarının aslı elimde olmadığından, derleyicinin o kişileri sorularıyla yönlendirdiğinden veya o mektupları, görmekte içten içe kararlı olduğu şeyleri sergileyecekleri şekilde edite ettiğinden şüphelendim biraz. İşte bu yüzden, Wilcox'ın amcamın elindeki eski bilgilerden her nasılsa haberdar olduğunu ve o emektar biliminsanını aldattığını hissetme-

yi sürdürdüm. Estetlerin verdiği bu yanıtlar rahatsız edici bir öykü anlatıyordu. Birçoğu 28 Şubat ile 2 Nisan arasındaki rüyalarında çok garip şeyler görmüştü ve heykeltıraşın sayıkladığı dönemde bu rüyaların yoğunluğu mukayese kabul edilemeyecek kadar artmıştı. Bu kişilerin dörtte birinden fazlası, Wilcox'ın tasvir ettiği manzaralarla yarı seslere benzer şeylerden bahsetmişti; rüya görenlerden bazıları da sonlara doğru ortaya çıkan devasa, isimsiz yaratıktan çok korktuklarını itiraf etmişti. Notlardan birinde özellikle vurgulanan bir vaka oldukça üzücüydü. Teosofiyle okültizme meraklı ve oldukça tanınmış bir mimar, genç Wilcox'ın nöbet geçirdiği sırada tamamen delirmiş ve bir cehennem kaçkınından kurtarılmak için aylarca durmadan haykırdıktan sonra ölmüştü. Amcam bu kişilerden yalnızca rakamlarla bahsetmeyip isim de verse, yazılanların bir kısmını doğrulamak için kişisel bir araştırmaya girişebilirdim; ama durum böyle olmadığından, sadece birkaçının kimliğini saptayabildim. Fakat bu kişilerin hepsi de notlarda yazanların tamamını doğruladı. Profesörün soru sorduğu herkesin bu insanlar kadar şaşkın olup olmadığını sık sık merak etmişimdir. Asla herhangi bir açıklama elde edemeyecek olmaları iyi.

Daha önce belirttiğim gibi, gazete kupürleri söz konusu dönemde görülen panik, tuhaflık ve delilik vakalarıyla ilgiliydi. Profesör Angell bir kupür bürosuyla anlaşmış olmalı çünkü dünyanın dört bir yanında yayımlanan gazetelerden birçok kupür kesilmişti. Londra'da gece vakti tek başına uyuyan bir adam birden şoke edici bir çığlıkla kendini pencereden atarak intihar etmişti. Bir Güney Amerika gazetesinin editörüne gönderilen ipe sapa gelmez bir mektupta da, fanatiğin teki gördüğü rüyalardan yola çıkarak dehşet verici bir gelecek öngörüyordu. California'dan gönderilen bir mektupta beyaz cüppeli bir teosofist kolonisinin asla gelmeyen bir "muhteşem ifayı" beklediği anlatılırken, Hindistan'dan gönderilen haberlerde Mart sonuna doğru yerlilerin ciddi boyutta huzursuzlandığından üstü kapalı bahsediliyordu. Haiti'de vudu ayinleri iki misli

artmıştı, Afrika'daki ileri karakollardan da kaygı verici söylentilerin raporları geliyordu. Filipinler'deki Amerikan subayları söz konusu süre içinde bazı kabileleri tedirgin edici bulmuştu, New York polisi de 22-23 Mart gecesi histerik Levantenlerin saldırısına uğramıştı. İrlanda'nın batısında da çılgınca söylentilerle efsanelerin sürüsüne bereketti ve Ardois-Bonnot adlı bir fantastik ressam 1926'da Paris'te düzenlenen bahar sergisine "Rüya Manzarası" adlı kâfirce tablosuyla katılmıştı. Akıl hastanelerinde yaşanıp kaydedilen sorunlar da öyle çoktu ki, tıp dünyasının bunların arasındaki parallelliği fark etmemiş ve hayret içinde birtakım sonuçlara varmamış olması ancak bir mucizeyle açıklanabilir. O tuhaf kupürler bütün bunları sergiliyordu; onları umursamazca bir kenara koymama yol açan duyarsız rasyonalliğimi şimdi tasavvur etmekte zorlanıyorum. Ama o sırada, genç Wilcox'ın profesörün anlattığı daha eski vakaları zaten bildiğine emindim.

2. Dedektif Legrasse'ın Öyküsü

Heykeltıraşın rüyasını ve yarım kabartmayı amcam için öylesine önemli kılan eski meseleler, uzun elyazmasının ikinci yarısında ele alınıyordu. Anlaşılan Profesör Angell daha önce bir kez o isimsiz canavarın cehennemi hatlarını görmüş, hangi dile ait olduğu bilinmeyen hiyeroglifleri çözmeye çalışmış ve ancak "*Cthulhu*" şeklinde ifade edilebilecek uğursuz heceleri duymuştu; ve bütün bunların arasında öyle heyecan verici ve korkutucu bir bağlantı vardı ki, amcamın genç Wilcox'ı soru yağmuruna tutup bilgi istemesi şaşırtıcı değildi.

Profesör Angell bu daha önceki deneyimini on yedi yıl önce, 1908'de, Amerikan Arkeoloji Derneği'nin St. Louis'de düzenlediği yıllık toplantısı sırasında yaşamıştı. Alanında otorite olması ve başarıları sebebiyle, bütün görüşmelerde ön planda yer almıştı; ve dernek üyesi olmayıp bu toplantıyı doğru yanıtlar edinme arzusuyla

soru sormak ve sorunların çözümü konusunda uzmanlara danışmak için fırsat bilen insanların ilk ilgilendiği kişilerden biri olmuştu.

Dernek üyesi olmayan bu insanların en önde geleni ve kısa sürede toplantıdaki herkesin ilgi odağı haline gelen kişi, yerel hiçbir kaynaktan edinemediği birtakım özel bilgiler için ta New Orleans'tan gelen orta yaşlı, sıradan görünüşlü bir adamdı. Adı John Raymond Legrasse idi ve polis dedektifiydi. Ziyaretinin sebebini yanında getirmişti; bu grotesk, itici, oldukça eski taş heykelciğin kökenini saptayamıyordu.

Dedektif Legrasse'ın arkeolojiyle uzaktan yakından ilgisi yoktu. Tersine, aydınlanma arzusunun tek sebebi meslekiydi. O heykelcik, put, fetiş ya da her ne idiyse, birkaç ay önce, New Orleans'ın güneyindeki ormanlık bataklıklarda düzenlendiği söylenen vudu ayinine yapılan baskında ele geçirilmişti; ayin sırasında öyle benzersiz ve korkunç şekillerde kullanılmıştı ki, polis varlığından tamamen habersiz oldukları ve Afrika'nın en karanlık vudu çevrelerinden bile çok daha şeytani bir kara büyü tarikatına rast geldiklerini ister istemez anlamıştı. Tarikatın kökeni hakkında, ele geçirilen üyelere zorla anlattırılan tuhaf ve inanılmaz öyküler dışında hiçbir şey öğrenilememişti; polisin o ürkünç sembolü tanımalarına yardımcı olabilecek ve böylece tarikatın kaynağına ulaşmalarını sağlayacak eski bilgilerin peşine düşmesi de bu yüzdendi.

Dedektif Legrasse yanında getirdiği şeyin sebep olduğu heyecan dalgasına hazırlıklı değildi. Orada toplanmış biliminsanlarının o yaratığa bir kez bakmaları gerilmeleri ve heyecana kapılmaları için yeterli olmuştu; mutlak tuhaflığı ve gerçekten çok eski görünmesiyle şimdiye dek keşfedilmemiş arkaik manzaraları yoğun bir şekilde çağrıştıran o küçük figüre bakmak için, hiç vakit kaybetmeden dedektifin etrafını sarmışlardı. Kökeni bilinemeyen taştan yapılmış bu korkunç nesneye bilinen hiçbir heykeltıraşlık akımı can vermemişti... Oysa soluk ve yeşilimsi yüzeyinde yüzyıllar, hatta binyıllar kayıtlı gibiydi.

Sonunda yavaşça elden ele dolaştırılıp yakından ve dikkatle incelenen o figür on sekiz-yirmi santim boylarındaydı ve işçiliği muhteşemdi. Temsil ettiği şey genel olarak antropoidi biraz andıran ama başı ahtapota benzeyen ve yüzünde çok sayıda duyarga bulunan, vücudu pullarla kaplı ve lastiksi görünüşlü, ön ve arka ayaklarında dev pençelere sahip, sırtında da uzun ve dar kanatlar yer alan bir canavardı. Korku ve doğal olmayan bir kötülük hissi uyandıran, biraz şişkin ve etli bu yaratık anlaşılmaz harflerle kaplı dikdörtgen bir blok veya kaidenin tepesinde şeytani bir havayla çömelmişti. Kanat uçları blokun arka kenarına değiyordu, kalçaları tam ortadaydı, çömeldiği için iki büklüm olmuş arka bacaklarının ön kenarı kavramış uzun ve kıvrık pençeleri de kaidenin dibine kadarki mesafenin dörtte biri boyunca aşağı uzanıyordu. Kafadanbacaklılara özgü başı öne eğik olduğundan yüz duyargalarının uçları, çömelen yaratığın yukarı kalkmış dizlerini tutan dev ön pençelerinin terslerine sürtünüyordu. Yaratık genel olarak şaşılacak kadar canlı görünüyordu ve kökeninin hiç bilinmemesi onu alttan alta iyice ürkütücü kılıyordu. Yaşının hayret uyandıracak ve hesaplanamayacak kadar büyük olduğu belliydi; oysa uygarlığın gençlik dönemlerinin – veya başka herhangi bir dönemin bilinen sanat akımlarıyla uzaktan yakından alakası yoktu.

Bütünüyle ayrı ve farklıydı, hatta yapıldığı madde bile sırdı; çünkü altın sarısı veya yanardöner nokta ve çizgilere sahip o yeşilimsi siyah, sabunsu taş, jeoloji ya da mineralojide bilinen hiçbir şeyi andırmıyordu. Tabandaki yazılar aynı ölçüde şaşırtıcıydı; ve dünyanın bu alandaki uzmanlarının yarısının orada toplanmış olmasına karşın, hiçbiri bunlarla bilinen diller arasında en ufak bir bağlantı kuramıyordu. O yazılar da tıpkı heykelciğin teması ve yapıldığı madde gibi, bildiğimiz insanlığa korkunç bir şekilde uzak ve apayrı bir şeye; dünyamızın ve kavramlarımızın yer almadığı, ürkütücü derecede eski ve kutsallıktan uzak yaşam çemberlerine aitti.

Fakat üyelerin başlarını birer birer iki yana sallayarak Dedektif'in

sorunu karşısında yenilgiyi itiraf etmelerine karşın, o toplantıdaki bir adam o canavar heykelciğiyle üstündeki yazıları tuhaf bir şekilde tanıdık buluyordu ve bildiği garip ayrıntıları sonunda, biraz çekingenlikle anlattı. Bu kişi, Princeton Üniversitesi'nde antropoloji profesörlüğü yapmış önemli bir kâşif olan müteveffa William Channing Webb idi.

Profesör Webb kırk sekiz yıl önce Grönland ve İzlanda'yı gezerek birtakım runik yazıtları aramış ancak bulamamıştı; o gezi sırasında Batı İzlanda kıyılarında, epey yükseklerde, tuhaf ve yoz bir Eskimo kabilesi veya tarikatıyla karşılaşmıştı... Bu insanların şeytana tapmanın tuhaf bir tarzından ibaret olan dinlerinin kasıtlı kana susamışlığı ve tiksinçliği profesörün kanını dondurmuştu. Diğer Eskimolar bu din hakkında pek bir şey bilmiyor ve ondan bahsederken ürperiyordu; dünyanın yaratılmasından önceki, korkunç derecede eski çağlardan kalma olduğunu söylüyorlardı. Bu dinde isimsiz ayinlerin ve insan kurban edilmesi amelinin yanı sıra, yaşlı bir *tornasuk*a (yani başşeytana) hitap etmek amacıyla düzenlenen birtakım tuhaf, geleneksel ritüeller de yer alıyordu; Profesör Webb yaşlı bir *angekok*un (yani büyücü rahibin) bu konuda anlattıklarını dikkatle, Latin harfleriyle, elinden geldiğince yazıya dökmüştü. Fakat şimdi asıl önemli olan şey, bu tarikatın kutsal saydığı ve buz tepelerinin ardında tan ağarırken çevresinde dans ettikleri fetişti. Profesörün söylediğine göre, taştan yapılma ve oldukça ilkel bir yarım kabartma olan bu fetişte tüyler ürpertici bir resim ve gizemli yazılar bulunuyordu. Profesör onun şimdi toplantıda sergilenen hayvansı yaratığa genel hatlarıyla benzediğini düşünüyordu.

Toplanmış üyelerin şüphe ve şaşkınlıkla karşıladığı bu bilgiler Dedektif Legrasse'ı iki misli heyecanlandırmıştı; hemen profesörü soru yağmuruna tutmuştu. Adamlarının tutukladığı çok sayıda bataklık tarikatı üyesinin sözlü bir ayinini yazıya dökmüş olan dedektif, o şeytana tapan Eskimolardan duyduğu heceleri elinden geldiğince hatırlamasını profesörden rica etmişti. Sonra ayrıntıları

adamakıllı karşılaştırmaya girişen dedektifle biliminsanı, birbirine dünyalarca uzak iki cehennemi ayinde kullanılan ortak bir cümleyi fark edince bir an hayretle susmuşlardı. Eskimo büyücülerle Louisiana'daki bataklık rahiplerinin benzer idollerine ayin sırasında söyledikleri cümle şuna çok benziyordu – sözcük ayrımları, yüksek sesle söylenen cümledeki geleneksel duraksamalardan yola çıkılarak, tahminle yapılmıştı:

"Ph'nglui mglw'nafh Cthulhu R'lyeh wgah'nagl fhtagn."

Legrasse, Profesör Webb'den bir adım ilerideydi... Çünkü melez tutuklulardan birkaçı bu sözcüklerin anlamını yaşlı rahiplerden duymuş ve dedektife tekrarlamışlardı. Söylediklerine göre, cümle aşağı yukarı şu anlama geliyordu:

"Ölü Cthulhu, R'lyeh'teki evinde rüya görerek bekliyor."

Dedektif Legrasse çevresindekilerin yoğun ısrarı sonucunda, bataklık müritleriyle yaşadıklarını olabildiğince ayrıntılı bir şekilde anlatmıştı; onun anlattığı öyküyü amcamın son derece önemli bulduğunu görebiliyordum. Efsane yaratıcılarıyla teosofistlerin en çılgınca hayalleriyle aşık atacak bu öyküde, o türden melezlerle paryalardan beklenmeyecek kadar şaşırtıcı bir kozmik hayal gücü sergileniyordu.

1 Kasım 1907'de, New Orleans polisi güneydeki bataklık ve sığ göllü bölgeye telaşla çağrılmıştı. Çoğu Lafitte'in* ilkel ama iyi huylu torunları olan ve gecekondularda oturan yöre sakinleri gece vakti gizlice aralarına gelen, bilinmeyen bir yaratık yüzünden dehşete kapılmışlardı. Vudu yapıldığı ortadaydı ama hiç bilmedikleri kadar korkunç bir vudu türüydü bu; kimsenin gitmeye cesaret edemediği kara, hayaletli ormanın epey içlerinden aralıksız gelen habis tamtam seslerinin başlamasından beri de bazı kadınlarla çocuklar ortadan kaybolmuştu. Delice haykırışlar ve sinir bozucu çığlıklar, insanın ruhunu donduran ilahiler ve dans eden şeytan alevleri vardı; korkmuş ulak, insanların artık buna dayanamadığını eklemişti.

---

* Fransız korsan Jean Lafitte (1780-1823). –*çn*

Böylece yirmi kişilik bir polis ekibi akşama doğru iki at arabasıyla bir otomobile doluşarak, titreyen gecekondu sakininin rehberliğinde yola çıkmıştı. Yolun sonunda taşıtlardan inip asla gün yüzü görmeyen korkunç servi ormanında kilometreler boyu, çamura bata çıka, sessizce yürümüşlerdi. Çirkin kökler ve habis İspanyol yosunu ilmekleri hızlarını kesiyor, arada sırada karşılarına çıkan nemli taş yığınları ve çürük duvar kalıntıları da bir zamanlar oralarda tuhaf birilerinin yaşadığını göstermek suretiyle, bütün o çarpık çurpuk ağaçlarla mantarlı adacıkların iç karartıcılığını artırıyordu. Sefil kulübelerden oluşan gecekondu köyü nihayet karşılarında belirerek yükselmişti; dışarı fırlayan histerik sakinler, sallanan fenerler taşıyan ekibin çevresini sarmıştı. Çok uzaktan, epey ileriden gelen boğuk tamtam sesleri hayal meyal duyuluyordu artık; zaman zaman da, rüzgâr yön değiştirdiğinde, kan dondurucu bir çığlık geliyordu. Gece ormanının sonsuz yollarının ötesindeki soluk bitki örtüsünün arasından da kırmızımsı bir ışık süzülür gibiydi. Tekrar yalnız bırakılmak istemeyen korkmuş gecekondu sakinlerinin her biri o kutsal olmayan tapınmanın gerçekleştirildiği yere doğru bir santim daha ilerlemeyi bile kesinlikle reddettiğinden, Dedektif Legrasse ile on dokuz meslektaşı daha önce hiçbirinin ayak basmadığı karanlık dehşet geçitlerine rehbersiz dalmışlardı.

Polisin şimdi girdiği bölge eskilerden beri kötü şöhrete sahip, beyaz adamın ayak basmadığı, bilinmeyen bir yerdi. Hiçbir insanın görmediği ve içinde parlak gözlü, dev, biçimsiz, beyaz, polipe benzeyen bir yaratığın yaşadığı gizli bir gölden bahseden efsaneler vardı; gecekondu sakinleri de bu yaratığa tapınmak için toprağın içindeki mağaralardan gece yarısı çıkan, yarasa kanatlı şeytanlardan fısıltıyla söz ediyordu. O yaratığın D'Iberville'den,* La Salle'dan,** Kızılderililerden, hatta ormanın tüm hayvan ve kuşlarından önce bile orada

* Asker, gemi kaptanı, kâşif, koloni valisi ve tüccar Pierre Le Moyne d'Iberville (1661-1706). *—çn*

** Fransız kâşif Robert de La Salle (1643-1687). *—çn*

olduğunu söylüyorlardı. O yaratık başlı başına bir kâbustu ve onu görmek ölmek demekti. Ama insanlara rüya gördürdüğünden, uzak durmaları gerektiğini anlıyorlardı. Şimdiki vudu ayini tiksintiyle uzak durulan bu bölgenin sadece sınırında düzenleniyordu aslında ama orası bile yeterince kötüydü; belki de gecekondu sakinlerini afallatıcı ses ve olaylardan çok, tapınma eyleminin gerçekleştirildiği yer korkutmuştu.

Legrasse ile adamlarının kara bataklıkta kırmızı ışığa ve boğuk tamtamlara doğru yürürken duydukları sesleri tam anlamıyla ifade edebilmek için şair ya da deli olmak gerekir. İnsanlara özgü ses nitelikleri ve hayvanlara özgü ses nitelikleri vardır; birinin diğerinin sesini çıkardığını duymaksa korkunçtur. Burada hayvansı bir hiddet ve ayin esrikliğiyle atılan şeytani çığlıklar ve haz cıyaklamaları o gece ormanında cehennem uçurumlarından gelen, veba getiren kasırgalar misali yükselerek yankılanıyordu. Daha düzensiz ulumalar arada sırada kesiliyordu ve görünüşe göre iyi eğitimli bir koronun şu korkunç cümle ya da ilahiyi boğuk seslerle söylediği duyuluyordu:

"Ph'nglui mglw'nafh Cthulhu R'lyeh wgah'nagl fhtagn."

Adamlar ağaçların seyreldiği bir noktaya varınca, birden o manzarayı görmüşlerdi. Dördü yalpalamış, biri bayılmış, ikisi de neyse ki ayinin çılgın kakofonisinde boğulan delice çığlıklar atmışlardı. Legrasse bayılan adamın yüzüne bataklık suyu çalmıştı... Sonra da hep birlikte, korkudan titreyerek, öylece durup o manzarayı hipnotize olmuşçasına seyretmişlerdi.

Bataklıktaki doğal bir kayranda aşağı yukarı yarım hektarlık, ağaçsız ve az çok kuru, çimenli bir ada vardı. Şimdi bu adada, ancak Sime ya da Angarola'nın resmedebileceği kadar anormal görünüşlü, tarifsiz bir insan topluluğu kıvrılıp bükülerek sıçramaktaydı. Giysisiz bu melezler halka şeklinde, çok büyük bir şenlik ateşinin etrafında haykırıyor, böğürüyor ve kıvranıyorlardı; ateşin ortasındaki, yaklaşık iki buçuk metre yüksekliğinde, büyük granit dikilitaş, alev perdesi dalgalandıkça ara ara görünmekteydi; o tehlikeli oyma heykelcik bu

dikilitaşın tepesinde, küçüklüğüyle tezat teşkil ederek duruyordu. Ortadan kaybolmuş âciz gecekondu sakinlerinin tuhaf bir şekilde hırpalanmış cesetleri, alevlerle çevrili dikilitaşın etrafına geniş bir halka şeklinde ve düzenli aralıklarla dizilmiş on darağacından baş aşağı sarkıyordu. Mürit halkası bu çemberin içinde sonu gelmez bir Baküs şenliğindeymiş gibi zıplayarak bağırıyor, ceset halkasıyla ateş halkasının arasında hep birlikte soldan sağa hareket ediyordu.

Adamlardan birinin, kolay heyecanlanan bir İspanyol'un, kadim efsanelerin ve korkuların öznesi olan ormanın daha içlerindeki, uzak ve karanlık bir noktadan ayine benzer seslerle karşılık verildiğini düşünmesine yol açan şey belki de yalnızca hayal gücü veya yankılardı. Bu adamla, Joseph D. Galvez ile sonradan tanıştım ve kendisine sorular sordum; hayal gücünün şaşılacak kadar kuvvetli olduğunu gördüm. Çırpılan büyük kanatların hafif seslerini duyduğunu, parlak gözler ve en uzak ağaçların ardında devasa bir beyaz yaratık gördüğünü ima edecek kadar ileri gitti – ama yerlilerin batıl inançlarını fazla dinlemişti herhalde.

Aslında adamların dehşetle duraksaması kısa sürmüştü denebilir. Görev her şeyden önce geliyordu ve ayine neredeyse yüz melezin katılmış olmasına karşın, polisler ateşli silahlarına güvenerek o iç bulandırıcı, gürültücü kalabalığın ortasına kararlılıkla dalmışlardı. Beş dakika boyunca yaşanan şamata ve kaos tarifsizdi. Vahşi darbeler indirilmiş, silahlar ateşlenmiş ve kaçanlar olmuştu; ama her şey sona erdiğinde Legrasse'ın elinde kırk yedi somurtkan tutsak vardı ve bu kişileri alelacele giyinip iki polis sırasının arasında hizaya geçmeye zorlamıştı. Müritlerden beşi ölmüştü, ağır yaralı olan ikisi de diğer tutsaklar tarafından oracıkta yapılan sedyelerle taşınmışlardı. Dikilitaşın üstündeki heykelciğiyse Legrasse özenle indirip geri dönerken yanında götürmüştü elbette.

Oldukça güç ve yorucu bir yolculuktan sonra emniyet müdürlüğünde sorgulanan tutukluların hepsinin de oldukça aşağı tabakadan, melez kanlı ve zihinsel açıdan sağlıksız olduğu görülmüştü.

Çoğu denizciydi ve genel olarak, Yeşil Burun Adaları'ndan olan Brava Portuguese'den veya Batı Hint Adaları'ndan gelme tek tük zencilerle zenci-beyaz melezleri, ırk ayrımı gözetmeyen tarikatı vuduizmle renklendirmişti. Ama soru sorulmaya başlanınca, işin içinde zenci putperestliğinden çok daha derin ve eski bir şeyin olduğu çok geçmeden anlaşılmıştı. O yaratıklar yozlaşmış ve cahil olmalarına karşın, iğrenç inançlarının temel fikrine şaşırtıcı bir tutarlılıkla bağlı kalıyordu.

Söylediklerine göre, insanoğlunun ortaya çıkışından çağlar önce yaşamış ve dünya henüz gençken gökyüzünden gelmiş Yüce Eskiler'e tapıyorlardı. Bu Eskiler artık gitmişti, toprağın içinde ve denizin altındaydılar; ama ölü bedenlerinin ilk insanlara rüyalarında fısıldadığı sırları, asla dağılmayan bir tarikatın oluşmasına yol açmıştı. Bu o tarikattı; tutuklular onun hep var olduğunu ve hep var olacağını, yüce rahip Cthulhu'nun sualtındaki güçlü R'lyeh şehrinde bulunan karanlık evinden yükselip de dünyaya yeniden hükmetmesine dek yeryüzünün dört bir yanındaki ücra ve ıssız topraklarla karanlık yerlerde gizleneceğini söylüyorlardı. Günün birinde, yıldızlar hazır olduğunda Cthulhu çağrı yapacaktı ve gizli tarikat o zamana dek, onu özgürlüğe kavuşturmak için daima hazır bekleyecekti.

Şimdilik daha fazlası söylenmemeliydi. İşkence görseler bile söylemeyecekleri bir sır vardı. İnsanoğlu yeryüzündeki bilinçli varlıklar arasında yapayalnız değildi çünkü imanlı azınlığı ziyaret etmek için karanlıktan çıkıp gelen şekiller vardı. Ama bunlar Yüce Eskiler değildi. Eskiler'i hiçbir insan görmemişti. Oyma put yüce Cthulhu'yu sergiliyordu ama diğerlerinin tamamen onun gibi olup olmadığını kimse bilmiyordu. Eski yazıyı artık kimse okuyamasa da, kulaktan kulağa aktarılan söylentiler vardı. Söz konusu sır, okunan ilahi değildi – o sır asla yüksek sesle söylenmez ancak fısıldanırdı. İlahide söylenen şuydu sadece: "Ölü Cthulhu, R'lyeh'teki evinde rüya görerek bekliyor."

Tutuklulardan yalnızca ikisi asılacak kadar aklı başında bulunmuş, geri kalanlarsa çeşitli akıl hastanelerine gönderilmişti. Hepsi

de ayin cinayetlerinde parmakları olduğunu inkâr etmiş ve o insanları hayaletli ormandaki kadim buluşma yerine gelen Siyah Kanatlıların öldürdüğünü iddia etmişlerdi. Ama o gizemli müttefikler hakkında tutarlı bir ifade alınamamıştı. Polisin edinmeyi başardığı bilgilerin çoğu, tuhaf limanlara yolculuk ettiğini ve tarikatın Çin dağlarındaki ölümsüz liderleriyle konuştuğunu iddia eden, Castro adında, çok yaşlı bir İspanyol-Kızılderili melezinden gelmişti.

Yaşlı Castro teosofistlerin kuramlarını gölgede bırakan, insanoğluyla dünyayı genç ve fani gösteren korkunç bir efsaneyi bölük pörçük anımsıyordu. Çok eski çağlarda, dünyaya başka Yaratıklar hükmetmişti ve Onların büyük şehirleri vardı. Castro'nun dediğine göre, ölümsüz Çinliler Pasifik adalarında hâlâ Onlardan kalma, harçsız taşlar bulunduğunu söylemişti. Hepsi de insanoğlunun gelişinden çağlar önce ölmüştü ama yıldızlar sonsuzluk çemberinde yeniden uygun konuma geldiğinde Onlar'ı diriltmenin yolları vardı. Onlar yıldızlardan gelmiş ve heykellerini beraberlerinde getirmişlerdi.

Castro söze devam ederek, bu Yüce Eskiler'in et ve kandan ibaret olmadığını söylemişti. Bedenleri vardı –yıldız şeklindeki heykel bunun kanıtı değil miydi?– ama maddeden yapılmamıştı. Yıldızlar uygun konumda olduğunda, gökyüzünde dünyadan dünyaya sıçrayabiliyorlardı; yıldızlar uygun konumda olmadığındaysa yaşayamıyorlardı. Ama artık yaşamasalar da asla gerçekten ölmeyeceklerdi. Hepsi de büyük R'lyeh şehrindeki taş evlerinde, kudretli Cthulhu'nun büyüleriyle korunur halde yatarak, yıldızlarla dünya bir kez daha Onlar için hazır olduğunda görkemli bir şekilde dirilmeyi bekliyorlardı. Ama o vakit geldiğinde, dışarıdan bir güç Onlar'ın bedenlerini özgürleştirmeliydi. Onlar'ın bütünlüğünü koruyan büyüler ilk adımı atmalarını engelliyordu ve milyonlarca yıl geçip giderken tek yapabildikleri, karanlıkta uyanık halde yatıp düşünmekti. Evrende olup biten her şeyi biliyorlardı ama Onlar'ın konuşma tarzı düşünce aktarımıydı. Şimdi bile mezarlarında konuşuyorlardı. Sonsuz

kaoslardan sonra ilk insanlar çıkageldiğinde Yüce Eskiler onların arasındaki duyarlı kişilerle, rüyalarını şekillendirmek suretiyle konuşmuştu; çünkü dilleri, memelilerin organik beyinlerine ancak bu yolla ulaşabilirdi.

Sonra fısıltıyla konuşmaya başlayan Castro, o ilk insanların Yüceler'in gösterdiği küçük putları temel alarak bir tarikat kurduğunu söylemişti; bu putlar karanlık yıldızların loş bölgelerinden getirilmişti. O tarikat yıldızlar tekrar uygun konuma gelene dek dağılmayacaktı, beklenen vakit geldiğinde de gizli rahipler yüce Cthulhu'yu mezarından çıkaracaktı... Kullarını diriltsin ve yeryüzüne tekrar hükmetsin diye. Vaktin geldiğini anlamak kolay olacaktı çünkü o zaman insanoğlu Yüce Eskiler gibi olacaktı; özgür ve vahşi, iyinin ve kötünün ötesinde olarak kanunları ve ahlak kurallarını bir kenara atacaktı... Tüm insanlar bağırıp çağıracak, cinayet işleyecek ve neşeyle âlem yapacaktı. Serbest kalan Eskiler onlara bağırıp çağırmanın, öldürmenin ve âlem yapıp keyiflerine bakmanın yeni yollarını öğretecekti; bir vecit ve özgürlük yangını tüm dünyayı kasıp kavuracaktı. O vakit gelene dek tarikat bu kadim yolların anısını uygun ayinlerle canlı tutmalı ve Onlar'ın dönüşünün kehanetini gölgelerin içinde aktarmalıydı.

Çok eski zamanlarda, seçilen kişiler mezardaki Eskiler ile rüyalarında konuşurdu... Ama sonra bir şey olmuştu. Taştan yapılma, büyük R'lyeh şehri dikilitaşları ve kabirleriyle birlikte sulara gömülüp dalgalar altında kalmıştı; ve düşüncenin bile içinden geçemediği, yegâne temel gizemle dolu karanlık sular tayfsal iletişimi koparmıştı. Ama Onlar'ın anısı silinmemişti ve başrahipler, yıldızlar uygun konuma geldiğinde şehrin tekrar yükseleceğini söylüyordu. Sonra topraktan, unutulmuş deniz diplerinin altındaki mağaralarda birçok muğlak söylenti duymuş, küflü ve gölgemsi, kara toprak ruhları çıkagelmişti. Ama yaşlı Castro onlardan uzun uzadıya bahsedecek kadar cesur değildi. Hemen susmuştu ve hiçbir ikna yöntemi ya da hile, bu konuda daha fazla konuşmasını sağlayamamıştı. Castro tuhaf bir şe-

kilde, Eskiler'in *boyutlarından* da bahsetmek istemiyordu. Tarikatın merkezinin Arabistan'ın yolsuz çöllerinin arasında, Sütunlar Şehri İrem'in gizli ve el değmemiş halde rüya gördüğü yerde olduğunu düşündüğünü söylemişti. Bu tarikat Avrupa'daki cadı tarikatlarıyla işbirliği içinde değildi ve üyeleri dışında varlığını bilen yoktu. Varlığı hiçbir kitapta ima bile edilmemişti... Her ne kadar, ölümsüz Çinlilerin dediğine göre deli Arap Abdul Alhazred'in *Necronomicon*'unda, inisiye olmuşların istedikleri gibi yorumlayabileceği çift anlamlı sözler, özellikle de oldukça tartışılmış şu iki dize yer alsa da:

"Sonsuza dek yatabilen ölü değildir,
Ve tuhaf, uzak zamanlarda ölüm bile ölebilir."

Derinden etkilenmiş ve epey şaşırmış olan Legrasse tarikatın geçmişte kurduğu bağlantıları öğrenmeye boşuna çabalamıştı. Castro tarikatın tamamen gizli olduğunu söylerken doğruyu söylemişti anlaşılan. Tulane Üniversitesi'ndeki otoriteler ne tarikata ne de puta ışık tutabilmişti, dolayısıyla da dedektif şimdi ülkedeki en büyük otoritelerle görüşmeye gelmiş ve Profesör Webb'in Grönland öyküsünden fazlasını öğrenemişti.

Legrasse'ın öyküsünün toplantıda uyandırdığı büyük ilgi (bunda heykelciğin onun sözlerini doğrulamasının payı yadsınamaz), orada bulunan kişilerin sonradan yazdığı mektuplarda da görülüyor; ancak derneğin resmi bülteninde bu konudan pek bahsedilmiyor. Şarlatanlar ve sahtekârlarla sık karşılaşanlar, her şeyden önce sakıngan olur. Legrasse putu Profesör Webb'e bir süreliğine ödünç vermişti fakat profesörün vefatından sonra put kendisine iade edildi ve hâlâ onda; geçenlerde onun evinde putu gördüm. Gerçekten korkunç bir şey, genç Wilcox'ın rüya-heykeline de bariz ölçüde benziyor.

Amcamın heykeltıraşın öyküsü karşısında heyecanlanmasına şaşırmadım; Legrasse'ın o tarikat hakkında bildiklerini öğrendikten sonra, bataklıkta bulunan heykelcikle üzerindeki hiyeroglifleri ve

Grönland'daki şeytan tabletini *rüyasında görmekle* kalmayıp Eskimo satanistlerle melez Louisianalıların ortak ayin cümlesinde yer alan en az üç kelimeyi net bir şekilde *rüyasında duymuş,* duyarlı bir genç adamın sözlerini dinlerken aklından ne düşünceler geçmişti kim bilir. Profesör Angell'ın hemen son derece titiz bir araştırmaya girişmesi gayet doğaldı; gerçi ben şahsen, genç Wilcox'ın tarikat hakkında dolaylı yoldan bilgi edindiğinden ve amcamı kandırmak adına, gizemi artırmak ve sürdürmek için bir dizi rüya uydurduğundan şüpheleniyordum. Profesörün topladığı rüya anlatılarıyla kupürler güçlü delillerdi elbette; ama zihnimin usçuluğu ve bütün bu meselenin inanılması güç olması, beni en mantıklı olduğunu düşündüğüm sonuçlara yöneltiyordu. Dolayısıyla, elyazmasını tekrar baştan sona titizce inceledikten ve teosofik notlarla antropolojik notların Legrasse'ın tarikat anlatısıyla örtüştüğüne kanaat getirdikten sonra heykeltıraşı görmek ve bilgili, yaşlı bir adamı öylesine küstahça kandırdığı için hak ettiğini düşündüğüm şekilde azarlamak için Providence'a gittim.

Wilcox hâlâ Thomas Sokağı'ndaki Fleur-de-Lys Binası'nda, tek başına kalıyordu; on yedinci yüzyıl Breton mimarisinin berbat bir Victoria tarzı taklidi olan bu bina, o kadim tepede bulunan hoş kolonyal evlerin arasında ve Amerika'daki, Georgia tarzı sivri uçlu kulelerin en güzelinin gölgesi altında, stükkolu ön cephesini cakayla sergiler. Wilcox'ı evinde buldum; çalışıyordu ve ortalığa saçılmış eserleri görür görmez, onun gerçekten büyük bir dâhi olduğunu kabul ettim. İnanıyorum ki ileride büyük bir dekadan sanatçı olarak ünlenecektir; çünkü Arthur Machen'ın düzyazıda canlandırdığı, Clark Ashton Smith'inse şiir ve resimlerle görünür kıldığı kâbus ve fantezilere kilde biçim verdi ve günün birinde onları mermere de yansıtacak.

Esmerdi, çelimsizdi ve biraz bakımsız görünüyordu; kapıyı çaldığımda ayağa kalkmadan, oturduğu yerde ilgisiz bir tavırla dönerek, ne istediğimi sordu. Kim olduğumu söylediğimde, biraz ilgilenmiş gibi göründü; amcam onun tuhaf rüyalarını inceleyerek ancak bunun se-

bebini açıklamayarak merakını uyandırmıştı. Ben de biraz kurnazlık edip, bu konuda bilgi vermeden onu konuşturmaya çalıştım.

Kesinlikle samimi olduğuna kısa sürede ikna oldum çünkü rüyalarından yanlış anlaşılmaya meydan vermeyecek bir tavırla bahsediyordu. O rüyalar ve bilinçaltında kalan tortuları, Wilcox'ın sanatını derinden etkilemişti; bana gösterdiği tuhaf bir heykel öyle karanlık bir hava yayıyordu ki neredeyse titreyecektim. Wilcox bu yaratığın orijinalini kendi rüya yarım kabartmasından başka bir yerde gördüğünü hatırlamıyordu ama elleri ona kendiliğinden biçim vermişti. Bu, sayıklarken bahsedip durduğu dev yaratıktı kuşkusuz. Gizli tarikat hakkında, amcamın amansız sorularından öğrendikleri dışında hiçbir şey bilmediğini kısa sürede açıkça ifade etti; bunun üzerine, o acayip izlenimleri nasıl edinmiş olabileceğini bulmaya çalıştım tekrar.

Rüyalarından tuhaf, şairane bir havayla bahsediyordu; harç kullanılmadan yapılmış o çamurlu, yeşil taş binalardan oluşan rutubetli şehrin –*Geometrisi tamamen ters,* dedi garip bir şekilde– korkunç bir netlikle gözümde canlanmasına ve yeraltından durmaksızın gelen o yarı zihinsel seslenişi, "*Cthulhu fhtagn*", "*Cthulhu fhtagn*" sözcüklerini ürkmüş bir şekilde ve hevesle duymama yol açıyordu.

R'lyeh'teki taş mezarında yatan ölü Cthulhu'nun rüya görmesinden bahsedilen o tüyler ürpertici ayinin parçası olan bu sözcükler karşısında, tüm rasyonel inançlarıma rağmen derinden etkilendiğimi hissettim. Wilcox'ın o tarikatı tesadüfen bir yerden duyduğuna ve bir o kadar tuhaf kitaplar okuyup hayaller kurduğundan, onu kısa sürede unuttuğuna emindim. Bilinçaltını etkileyen o mesele sonradan onun rüyalarında, yarım kabartmada ve şimdi gördüğüm korkunç heykelde ifade bulmuştu; yani Wilcox'ın amcamı kandırmak gibi bir amacı kesinlikle olmamıştı. Biraz huysuz ve yapmacık tavırları olan, asla sevemeyeceğim tipte bir gençti; ama hem dehasını hem de dürüstlüğünü kabullenmeye artık hazırdım. Kendisinden dostça ayrılırken, yeteneğinin vaat ettiği tüm başarıları kazanmasını diledim.

Tarikat meselesi hâlâ epey ilgimi çekiyordu ve onun kökeniyle bağlantılarını araştırarak ün kazanmanın hayalini kurduğum oluyordu. New Orleans'a gidip Legrasse ile ve eskiden yapılan o baskına katılmış başkalarıyla konuştum, ürkünç putu gördüm, hatta hâlâ sağ olan melez tutukluları sorguya bile çektim. Yaşlı Castro yıllar önce ölmüştü maalesef. Birinci elden edindiğim bu bilgiler, amcamın yazdıklarının ayrıntılı bir tekrarından başka bir şey olmasa da heyecanımı tazeledi; çünkü bir antropolog olarak ün kazanmamı sağlayacak oldukça gerçek, gizli ve eski bir dinin izinde olduğuma emindim. Yaklaşımım hâlâ tamamen materyalistti, *ki keşke şimdi de öyle olsaydı;* Profesör Angell'ın topladığı tuhaf kupürlerle rüya notları arasındaki benzerliği, açıklanması güç bir inatla görmezden geldim.

O zamanlar şüphelenmeye başladığım –şimdiyse maalesef *emin olduğum*– bir şey, amcamın ölümünün kesinlikle doğal sebeplerden olmadığıydı. Yabancı melez kaynayan eski bir limandan yukarı çıkan dar bir tepe sokağında, zenci bir denizci tarafından dikkatsizce itildikten sonra ölmüştü. Louisiana'daki tarikat üyelerinin de melez denizciler olduğunu unutmamıştım ve gizemli ayinleriyle inanışları kadar gizli, eski, acımasız yöntemler ve zehirli iğneler kullanmaları beni şaşırtmazdı. Legrasse ile adamlarına ilişilmediği doğru; ama Norveç'te, bazı şeyler görmüş bir denizci öldü. Amcamın heykeltıraştan edindiği bilgilerden sonra derinlemesine giriştiği araştırmaların haberi habis kulaklara erişmiş olamaz mı? Bence Profesör Angell çok fazla şey bildiği veya muhtemelen öğreneceği için öldü. Sonumun onunki gibi olup olmayacağını zaman gösterecek... Artık ben de çok fazla şey biliyorum.

3. Denizden Gelen Delilik

Tanrı bana bir lütufta bulunmak isterse, bir rafa gelişigüzel konulmuş bir kâğıt parçasını tesadüfen görmemden doğan sonuçların tamamen iptal edilmesi olacaktır bu. O kâğıda gündelik hayatımın

akışı içinde rast gelmeme olanak yoktu çünkü bir Avustralya gazetesi olan *Sydney Bulletin*'ın 18 Nisan 1925 tarihli eski bir nüshasından bir sayfaydı. O zamanlar amcamın araştırması için harıl harıl kupür toplayan büronun bile dikkatinden kaçmıştı.

Profesör Angell'ın "Cthulhu Tarikatı" adını verdiği şeyi araştırmaktan büyük ölçüde vazgeçmiş ve New Jersey'de bulunan Paterson'da yaşayan kültürlü bir arkadaşımı ziyarete gitmiştim; kendisi yerel bir müzenin müdürü olmasının yanı sıra, hatırı sayılır bir mineralogdur. Bir gün, müzenin arka odalarından birindeki depo raflarına özensizce yerleştirilmiş halde saklanan numuneleri incelerken gözüm taşların altına serilmiş eski gazetelerden birinde yer alan tuhaf bir fotoğrafa takıldı. Bu gazete, bahsettiğim *Sydney Bulletin* idi... Arkadaşımın dünyanın akla gelebilecek her yerinde birçok tanıdığı vardır; fotoğrafta üst yarısı görülen iğrenç taş heykel, Legrasse'ın bataklıkta bulduğunun neredeyse tıpatıp aynısıydı.

Sayfayı üzerindeki değerli yükten hevesle kurtardıktan sonra haberi dikkatle okudum; yalnızca orta uzunlukta olduğunu görünce hayal kırıklığı yaşadım. Ama o haberin düşündürdükleri, iyi gitmeyen araştırmam için büyük önem taşıyordu; hemen harekete geçmeye karar vererek, haberi özenle yırtıp aldım. Orada şunlar yazılıydı:

DENİZDE BULUNAN GEMİNİN ESRARI

Vigilant Yedeğinde Âciz, Silahlı Yeni Zelanda Yatıyla Geldi. Güvertede Biri Sağ, Biri Ölü İki Kişi Bulundu. Denizde Verilen Müthiş Savaşın Ve Ölümlerin Öyküsü. Kurtarılan Denizci Tuhaf Deneyimlerinin Ayrıntılarını Açıklamayı Reddediyor. Yanında Tuhaf Bir Heykel Bulundu. Soruşturma Başlatılacak.

Morrison Şirketi'nin Valparaiso'dan yola çıkan şilebi *Vigilant* bu sabah hedefi olan Darling Limanı rıhtımına yanaştığında, yedeğinde Dunedin'dan yola çıkan ağır silahlı, harap ve işlemez durumdaki

Alert buharlı yatı vardı; 12 Nisan'da, 34º 21' Güney Enlemi ile 152º 17' Batı Boylamı'nda rastladıkları yatta, biri sağ ve biri ölü olmak üzere iki adam bulunuyordu.

25 Mart'ta Valparaiso'dan ayrılan *Vigilant,* 2 Nisan'da alışılmadık ölçüde şiddetli fırtınalar ve dev dalgalar sebebiyle rotasının epey güneyine sürüklendi. 12 Nisan'da, başıboş gemiye rastlandı; gemi terk edilmiş gibi görünse de, güvertesine geçildiğinde yarı sayıklayan bir adam ve bir haftadan uzun süredir ölü olduğu anlaşılan bir adamın cesedi bulundu.

Sağ olan adamın elinde tuttuğu, kökeni belirsiz, taştan yapılmış, otuz santim boyunda, korkunç put Sidney Üniversitesi'nin, Kraliyet Derneği'nin ve College Sokağı'ndaki müzenin tüm otoritelerini şaşkına çevirdi; sağ kalan kişi, putu yatın kamarasında, benzer desenlere sahip ufak bir oymalı sunağın içinde bulduğunu söyledi.

Bu adam kendine geldikten sonra, oldukça tuhaf bir korsanlık ve katliam öyküsü anlattı. Adı Gustaf Johansen olan, zeki denebilecek bu Norveçli 20 Şubat'ta on bir kişilik tayfasıyla Auckland'dan Callao'ya doğru yola çıkan, iki direkli *Emma* uskunasının üçüncü kaptanıydı.

Söylediğine göre *Emma* 1 Mart'taki büyük fırtına yüzünden gecikmiş ve rotasının oldukça güneyine sürüklenmiş, 22 Mart'ta da 49º 51' Güney Eylemi ile 128º 34' Batı Boylamı'nda, Kanakalar* ve melezlerden oluşan garip ve habis görünüşlü bir tayfanın idaresindeki *Alert*'e rast gelmişti. Kaptan Collins sert bir dille verilen, geri dönmeleri emrini reddetmişti; bunun üzerine o tuhaf tayfa, yatta şaşılacak kadar çok sayıda bulunan pirinç toplarla, uyarıda bulunmaksızın, vahşice uskunaya ateş açmıştı.

Sağ kalan adamın söylediğine göre *Emma*'nın tayfası savaşmış, uskunanın sualtına yapılan atışlar yüzünden batmaya başlamasına karşın düşmanlarına yaklaşıp yatın güvertesine geçmeyi başararak oradaki vahşi tayfayla dövüşmüş ve sayıca biraz üstün olmaları sa-

* Hawaii veya Okyanusya yerlileri. –*çn*

yesinde galip gelmişti; beceriksizce de olsa son derece tiksindirici ve gözü kara bir şekilde dövüşen o adamların hepsini öldürmek zorunda kalmışlardı.

Emma'nın tayfasından üç adam –ki aralarında Kaptan Collins ile İkinci Kaptan Green vardı– ölmüştü; geride kalan sekiz kişi, ele geçirilen yatı Üçüncü Kaptan Johansen'ın kaptanlığında kullanarak, geri dönmelerinin emredilmesinin bir sebebi olup olmadığını öğrenmek amacıyla, baştaki rotalarına devam etmişti.

Anlaşılan ertesi gün küçük bir adaya rast gelip yanaşmışlardı, oysa bilindiği kadarıyla okyanusun o kısmında ada yoktur; adamların altısı kıyıda, garip bir şekilde ölmüştü... Johansen'ın öyküsünün bu kısmından pek bahsetmek istemeyip, kayalar arasındaki derin bir yarığa düştüklerini söylemekle yetinmesi tuhaf.

Görünüşe göre, daha sonra Johansen ile bir arkadaşı yata çıkmış ve onu idare etmeye çalışmış fakat 2 Nisan'da kopan fırtına yüzünden yatın kontrolünü kaybetmişlerdi.

Johansen o zamandan ayın 12'sinde kurtarılmasına dek olanları çok az anımsıyor, hatta arkadaşı William Briden'ın ne zaman öldüğünü bile hatırlamıyor. Briden'ın ölüm sebebi belli değil; muhtemelen aşırı heyecandan veya güneş çarpmasından ölmüştür.

Dunedin'dan telgrafla alınan bilgilere göre *Alert* adalar arasında sefer yapan, oralarda tanınmış bir ticaret gemisiydi ve rıhtım bölgesinde kötü bir şöhreti vardı. Sahibi olan, melezlerden oluşan tuhaf grup sık sık toplanmaları ve geceleri ormana gitmeleriyle epey dikkat çekmişti; 1 Mart'ta, fırtınadan ve yer sarsıntılarından hemen sonra alelacele denize açılmışlardı.

Auckland muhabirimizden aldığımız bilgilere göre, *Emma* ile tayfası oldukça iyi bir şöhrete sahipler ve Johansen'ın aklı başında, değerli biri olduğu söyleniyor.

Denizcilik mahkemesi savcılığının yarın başlatacağı tahkikatta, Johansen'ı şimdiye dek anlattıklarından fazlasını söylemeye ikna etmek için her yola başvurulacak.

Hepsi buydu, cehennemi putun fotoğrafıyla birlikte; fakat zihnimde öyle bir düşünce silsilesi başlatmıştı ki! İşte elimde Cthulhu Tarikatı'yla ilgili yeni bilgi hazineleri ve sırf karada değil denizde de tuhaf uğraşları olduğunu gösteren kanıtlar vardı. İğrenç putlarıyla denizde yolculuk eden o melez tayfanın *Emma*'dakilere geri dönmelerini emretmesinin sebebi neydi? *Emma*'nın mürettebatından altı kişinin can verdiği ve üçüncü kaptan Johansen'ın bahsetmek istemediği o bilinmeyen ada neyin nesiydi? Denizcilik mahkemesi savcılığının yürüttüğü tahkikatta nasıl bulgulara ulaşılmıştı ve Dunedin'daki tehlikeli tarikat hakkında ne biliniyordu? Ve en şaşırtıcısı olan, amcamın özenle not ettiği çeşitli olaylara böylesine habis ve artık inkâr edilemeyecek kadar apaçık bir önem kazandıran bağlantı, tarihler arasındaki derin ve doğallığın ötesindeki bağlantı neydi?

1 Mart'ta –Uluslararası Gün Çizgisi uyarınca, bize göre 28 Şubat'ta– fırtına ve deprem olmuştu. *Alert* ile pis kokulu tayfası karşı konulmaz bir çağrıya uyarcasına, hevesle Dunedin'dan yola çıkmışlardı; dünyanın öbür tarafında da şairlerle ressamlar rüyalarında harçsız taşlardan yapılmış, tuhaf, rutubetli bir şehri görmeye başlamışlardı ve genç bir heykeltıraş uykusunda korkunç Cthulhu'nun heykelini yapmıştı. 23 Mart'ta *Emma*'nın mürettebatı bilinmeyen bir adaya ayak basmış ve arkalarında altı ölü bırakarak ayrılmıştı; aynı gün, hassas insanların rüyaları canlılık kazanmıştı, bir mimar delirmişti ve bir heykeltıraş durup dururken sayıklamaya başlamıştı! Peki ya 2 Nisan'da, rutubetli şehir rüyalarının bıçak gibi kesildiği ve Wilcox'ın tuhaf ateşli hastalığının pençesinden zarar görmeden kurtulduğu tarihte çıkan fırtınaya ne demeliydi? Bütün bunlara – ve yaşlı Castro'nun yıldızlarda doğmuş, şimdiyse sualtında olan Eskiler'e ve onların yaklaşan hükümranlığına, sadık tarikatlarına ve *rüyalar üstündeki hâkimiyetlerine* dair imalarına ne demeliydi? İnsanoğlunun dayanma gücünü aşan kozmik dehşetlerin kıyısında sendeliyor muydum? Eğer öyleyse yalnızca zihinsel dehşetler olma-

lıydılar çünkü insanoğlunun ruhunu kuşatmaya başlamış korkunç bela (her ne idiyse) 2 Nisan günü bir şekilde sona ermişti.

O akşam, acil telgraflar ve ayarlamalarla geçen bir günün ardından, misafiri olduğum kişiye veda ettim ve San Francisco trenine bindim. Bir aydan az zamanda Dunedin'daydım; ancak orada, eski denizci tavernalarında takılmış tarikat üyeleri hakkında pek bir şey bilinmediğini keşfettim. Rıhtım mahallesi, ayaktakımından birilerinin özellikle dikkat çekip bahsedilmeyeceği kadar kalabalıktı; ama bu melezlerin kara içlerine yaptıkları bir yolculuk sırasında, uzak tepelerden hafif davul sesleri ve kızıl alevlerin ışığının geldiğinden üstü kapalı şekilde bahsedildi. Auckland'da, Johansen'ın Sidney'de üstünkörü ve sonuçsuz kalan bir şekilde sorgulandıktan sonra, *sarı saçı beyazlamış halde* geri döndüğünü ve ardından West Sokağı'ndaki kulübesini satıp karısıyla birlikte Oslo'daki eski evine tekrar taşındığını öğrendim. Yaşadığı heyecan verici deneyim hakkında arkadaşlarına denizcilik mahkemesi görevlilerine söylediklerinden fazlasını söylememişti ve tek yapabildikleri bana Johansen'ın Oslo'daki adresini vermekti.

Sonra Sidney'e gidip denizcilerle ve denizcilik mahkemesi yetkilileriyle konuştum fakat sonuç alamadım. Sidney Koyu'ndaki Circular Rıhtımı'nda, artık satılmış ve ticari kullanımda olan *Alert*'ü gördüm... Ancak onun tarafsız kalan gövdesinden bir şey öğrenemedim. Kaidesinde hiyeroglifler bulunan, mürekkepbalığı başlı, ejderha gövdeli, pullu kanatlı ve çömelmiş yaratık heykeli Hyde Park'taki Müze'de muhafaza ediliyordu; onu uzun uzun ve dikkatle incelediğimde, işçiliğinin kötülük dolu bir zarafete sahip olduğunu gördüm... O heykel, Legrasse'daki daha küçük numunede dikkatimi çeken mutlak gizemin, korkunç eskiliğin ve materyaldeki dünya dışı tuhaflığın aynısına sahipti. Müze müdürünün söylediğine göre, jeologlar o heykelin büyük bir bilmece olduğu kanısındaydı; dünyada öyle bir taş bulunmadığına yemin ediyorlardı. O zaman, yaşlı Castro'nun tarihöncesine ait Yüceler hakkında Legrasse'a söylediği

sözü hatırlayınca ürperdim: "Onlar yıldızlardan gelmiş ve heykellerini beraberlerinde getirmişlerdi."

O zamana dek benzerini yaşamadığım bir zihinsel devrimle sarsılmış halde, Oslo'daki Üçüncü Kaptan Johansen'ı ziyaret etmeye karar verdim. Gemiyle Londra'ya giderek, Norveç'in başkentine giden bir gemiye atladım hemen; bir sonbahar günü, Egeberg Şatosu'nun gölgesindeki, intizamlı limana ayak bastım.

Johansen'ın, şehrin genelinin "Christiana" olarak bilindiği onca yüzyıl boyunca Oslo adını canlı tutan bölgede, Kral Harold Haardrada'nın* Eski Şehir'inde oturduğunu öğrendim. Taksiyle kısa bir yolculuk yaptıktan sonra bakımlı, ön cephesi sıvalı, çok eski bir binanın kapısını çalarken kalbim küt küt atıyordu. Kapıyı karalara bürünmüş, üzgün yüzlü bir kadın açtı; Gustaf Johansen'ın öldüğünü bozuk İngilizcesiyle söylediğinde hayal kırıklığına kapıldım.

Eşinin söylediğine göre Johansen geri döndüğünde yıkılmış haldeydi çünkü 1925'te denizde yaşadıkları ruhunu çökertmişti. Johansen ona kamuya açıkladığından fazlasını söylemese de, geride belli ki eşi okuyup da başı derde girmesin diye İngilizce yazdığı uzun bir elyazması bırakmıştı –bunun "teknik meselelerle" ilgili olduğunu söylemişti–. Gothenburg Limanı civarındaki bir ara sokakta yürürken, bir tavan arası penceresinden düşen bir tomar kâğıt onu yere sermişti. İki Doğu Hintli gemici hemen yardımına koşup onu ayağa kaldırmışlardı ama ambulans yetişemeden ölmüştü. Doktorlar ölüm sebebini bulamayınca, Johansen'ın kalp yetmezliğiyle bünye zayıflığı yüzünden öldüğüne kanaat getirmişlerdi.

Ben de "kazayla" veya başka bir şekilde ölene dek peşimi bırakmayacak karanlık dehşetin iç organlarımı kemirmeye başladığını hissediyordum artık. Dul kadını, kocasının bahsettiği "teknik meselelerin" beni ilgilendirdiğine, dolayısıyla da onun elyazmasını okumaya hakkım olduğuna ikna ettikten sonra o dokümanı alıp gittim ve Londra gemisinde okumaya başladım.

---

* 1046-1066 arasında Norveç kralı olan Harald Sigurdsson (1015-1066). –*çn*

Sade ve çalakalem yazılmış elyazmasında –naif bir denizcinin yaşadıklarını sonradan günlüğe aktarma uğraşının ürünüydü– o son, korkunç yolculuk günü gününe anlatılmaya çalışılmıştı. Muğlak ve gereksiz kısımların çokluğu sebebiyle, orada yazan her şeyi birebir sunamam; ama geminin yanlarına çarpan dalgaların sesinin kulaklarımı pamukla tıkamama yol açacak kadar dayanılmaz gelmesinin sebebinin anlaşılmasına yetecek şekilde özetleyeceğim.

Tanrı'ya şükürler olsun ki Johansen şehri ve Yaratık'ı görmesine karşın her şeyi bilmiyordu... Ama ben zaman ve mekânda, yaşamın ardında mütemadiyen pusuda yatan korkunç şeyleri ve denizin altında rüya gören, yaşlı yıldızlardan gelmiş, kutsallıktan uzak o yaratıkları; ürkünç taş şehirleri bir başka depremle yükselerek güneşe ve havaya geri döndüğünde onları dünyaya salmaya hazır ve istekli olan kâbussu bir tarikat tarafından bilinen ve sevilen o yaratıkları düşündükçe asla rahat uyuyamayacağım.

Johansen'ın yolculuğu, denizcilik mahkemesi yetkililerine anlattığı şekilde başlamıştı. *Emma* 20 Şubat'ta Auckland'dan, yüksüz olarak yola çıkmış ve insanların rüyalarına giren korkunç şeyleri herhalde deniz dibinden yükselten, depremin yol açtığı kasırganın tüm şiddetine maruz kalmıştı. Kontrolün yeniden ele alınmasından sonra gemi hızla yol alırken, 22 Mart'ta *Alert* tarafından durdurulmuştu; geminin bombardımana tutulup batırılmasını okurken, üçüncü kaptanın bundan duyduğu üzüntüyü hissedebiliyordum. *Alert*'teki yağız, tarikatçı iblislerden belirgin bir korkuyla bahsediyor. Onlarda, öldürülmelerinin neredeyse görev gibi görünmesine yol açan tuhaf, tiksinç bir yön varmış; Johansen'ın, tahkik heyetinin onun tayfasına yönelttiği acımasızlık suçlamasına gerçekten şaşırdığı belli. Yatı ele geçirdikten sonra Johansen'ın komutasında, sırf meraktan yola devam eden adamlar denizden yükselen büyük bir taş sütun görmüştü; 47º 9' Güney Enlemi'yle 126º 43' Batı Boylamı'nda uzanan çamurlu, balçıklı, otlu sahil şeridinde de harçsız taş binalar görmüşlerdi, ki dünyanın en dehşet verici şeyinin –

uzun çağlar önce, karanlık yıldızlardan süzülerek gelen devasa, tiksinç yaratıklar tarafından inşa edilmiş, kâbussu ceset şehri R'lyeh'in somut, cismani halinden başka bir şey olamazdı bu. Orada, yeşil çamurlu mezarlarında gizlenen ve sayısız devirden sonra nihayet hassas insanların rüyalarına korku saçan, imanlıları da özgürleştirme ve eski haline getirme haccına buyurganca çağıran yüce Cthulhu ile orduları yatıyordu. Johansen'ın bütün bunlardan haberi yoktu... Ama Tanrı biliyor ya, kısa süre sonra yeterince şey görmüştü!

Sanırım yalnızca bir dağın zirvesi, yüce Cthulhu'nun gömülü olduğu ve tepesi tüyler ürpertici dikilitaşla taçlandırılmış kale su üstüne çıkmıştı. Belki de aşağıda kötü düşünceler içinde olan her şeyi *tüm boyutlarıyla* düşündükçe, içimden kendimi hemen öldürmek geliyor neredeyse. Yaşlı iblislerin bu üstünden sular damlayan Babil'inin kozmik görkemi karşısında huşuya kapılan Johansen ile adamları, oranın buraya veya aklı başındalığın hâkim olduğu herhangi bir gezegene ait olmadığını rehbere gerek kalmadan tahmin etmiş olmalılar. O yeşilimsi taş blokların inanılmaz boyutları, büyük oyma dikilitaşın baş döndürücü yüksekliği, dev heykeller ve yarım kabartmalar ile *Alert*'teki sunağın içinde bulunan tuhaf heykel arasındaki afallatıcı benzerlik karşısında duyulan huşu, üçüncü kaptanın korkuyla yaptığı tasvirlerin her satırında yürek paralayıcı bir şekilde belli oluyor.

Johansen, fütürizmin ne olduğunu bilmemesine karşın, şehirden bahsederken ona oldukça yaklaşmayı başarmış; belirli bir yapı veya binayı betimlemek yerine, geniş açılara ve taş yüzeylere – bu dünyaya uygun olamayacak kadar büyük ve hiyerogliflerle, korkunç resimlerle kaplı yüzeylere dair genel izlenimlerinden söz etmekle yetiniyor. Johansen'ın *açılardan* bahsetmesine değinmemin sebebi, Wilcox'ın gördüğü korkunç rüyalar hakkında bana söylediği bir şeyi aklıma getirmesi. Wilcox rüyasında gördüğü yerin anormal olduğunu, Öklidyen olmadığını, bizimkinden farklı âlem ve boyutları iç bulandırıcı bir şekilde çağrıştırdığını söylemişti. Şimdiyse, okumamış bir denizci de korkunç gerçeğe bakarken aynı hissi yaşıyordu.

Johansen ile adamları bu dev Akropolis'in eğimli, çamurlu kıyısına ayak basmış ve insanlar için yapılmadığı belli olan muazzam, balçıklı, kaygan bloklara tırmanmışlardı. Deniz suyuyla ıslanmış bu sapıklıktan yayılan zehirli gazların ışığı kırması sebebiyle, gökyüzündeki güneş bile çarpık görünüyordu; ilk bakışta dışbükey, ikinci bakıştaysa içbükey olarak algılanan ve açıları çılgınca bir şekilde muğlak olan, oyulmuş kayaların arasında sapkın bela ve şüphe habisçe bakarak pusuya yatmış bekliyorlardı.

Henüz kayalardan, balçıktan ve yabani otlardan daha dikkat çekici bir şey görmelerinden önce bile kâşifler korkuya çok benzeyen bir hisse kapılmıştı. Diğerlerinin gözünde küçük düşmekten çekinmeseler, her biri kaçıp gidecekti ve alıp götürebilecekleri bir yadigâr ararken –bu arayışları boşa çıkmıştı– bu işi gönülsüzce yapmışlardı.

Dikilitaşın dibine kadar çıkıp sonra da bir şey bulduğunu haykırarak ilan eden kişi Portekizli Rodriguez idi. Diğerleri onun peşinden gitmiş ve artık tanıdık gelen mürekkepbalığı-ejderha yarım kabartmasına sahip, devasa oyma kapıya merakla bakmışlardı. Johansen'ın dediğine göre, o kapı büyük bir ambar kapısına benziyordu; onun kapı olduğunu düşünmelerinin sebebi süslü lentosu, eşiği ve kenar pervazlarıydı... Ancak zemin kapağı gibi yatay mı, yoksa bir bodrumun dış kapısı gibi eğik mi olduğuna karar verememişlerdi. Wilcox'ın orada olsa diyeceği gibi, o şehrin geometrisi bütünüyle yanlıştı. İnsan denizle yeryüzünün yataylıklarından emin olamadığından, diğer her şeyin göreceli konumu sanki bütün bunlar hayalmiş gibi değişken görünüyordu.

Briden taşı birçok yerinden itmiş ancak sonuç alamamıştı. Sonra Donovan kapının kenarlarını dikkatle yoklamaya girişmiş, parmaklarını gezdirdikçe her noktaya ayrı ayrı bastırmıştı. Grotesk taş pervaza tırmanmıştı –aslında buna tırmanma denemezdi çünkü o şey yataydı– ve bu işin sonu gelmeyecek gibiydi; adamlar evrende bir kapının böylesine büyük olabilmesi karşısında şaşkındı. Sonra

yaklaşık yarım hektarlık levhanın tepesi çok hafifçe ve yavaşça içeri doğru hareket etmeye başlamıştı; o zaman, levhanın dengede durduğunu anlamışlardı.

Donovan kayarak veya kendini bir şekilde iterek pervazdan inip arkadaşlarının yanına dönmüştü ve korkunç oyma kapının tuhaf bir şekilde geri çekilmesini hep birlikte seyretmişlerdi. Kapı bu fantastik prizmatik çarpılmalar diyarında, anormal bir şekilde çapraz hareket ediyordu... Öyle ki, bütün madde ve perspektif kuralları altüst olmuş gibiydi.

Ortaya çıkan boşluk kapkaraydı, karanlığı neredeyse cismaniydi. Aslında bu *olumlu bir nitelikti;* ne de olsa bu karanlık, iç duvarları gizliyordu ve çağlar boyu hapsolduktan sonra duman gibi dışarı yayılarak, zarsı kanatlarını çırparak, küçülmüş ve dışbükey gökyüzüne doğru sinsice yükselirken güneşi fark edilir ölçüde kararttı. Yeni açılan derinliklerden yükselen koku dayanılmazdı ve bir süre sonra, keskin kulaklı Hawkins aşağıdan berbat bir sesin, ıslak bir şeyin sürtünme sesinin geldiğini duyar gibi oldu. Herkes kulak kabarttı ve bunu yapmayı sürdürürlerken O salya akıtarak, ağır ağır belirdi ve jelatinsi, yeşil, devasa bedeniyle, el yordamıyla kara eşikten geçerek o zehirli delilik şehrinin kirli dış havasına çıktı.

Zavallı Johansen bunları neredeyse okunmaz bir elyazısıyla yazmış. Gemiye asla ulaşamayan altı adamdan ikisinin o lanetli anda korkudan öldüklerini düşünüyor. Yaratık tarif edilemez – öylesine kadim ve çığlıklar atan uçurumları, tüm maddeyle gücün ve kozmik düzenin öylesine tekinsizce yadsınmasını ifade edecek bir dil yok. Bir dağ yürüyor veya tökezliyordu. Tanrım! O telepatik anda, dünyanın diğer ucunda büyük bir mimarın delirmesinde, zavallı Wilcox'ın da ateşler içinde sayıklamasında şaşılacak bir şey var mı? Putların Yaratık'ı, yıldızların o yeşil ve yapışkan dölü kendine ait olanı almak için uyanmıştı. Yıldızlar tekrar uygun konumdaydı ve çağlar boyu süregelen eski bir tarikatın planlarıyla başaramadığı şeyi bir grup masum denizci tesadüfen gerçekleştirmişti. Vigintil-

yonlarca* yıldan sonra, yüce Cthulhu tekrar serbestti ve hazza açtı.

Daha kimse kımıldayamadan, üç adam gevşek pençeler tarafından kavranıp yukarı kaldırılmıştı. Huzur içinde yatsınlar, evrende huzur diye bir şey varsa eğer. Bu adamlar Donovan, Guerrera ve Ångstrom idi. Diğer üçü kurumuş yeşil çamurla kaplı, sonu gelmez kayaların arasından sandala doğru panikle koşarlarken Parker'ın ayağı kaymıştı ve Johansen onun orada olmaması gereken bir duvar açısı tarafından yutulduğuna yemin ediyor; o açı dar olmasına karşın sanki genişmiş gibi hareket ediyordu. Böylece yalnızca Briden ile Johansen sandala ulaşabilmişlerdi ve çamurlu taşların üstünden sürünerek inen dağımsı canavar deniz kıyısında duraksayıp bocalarken, *Alert*'e doğru can havliyle kürek çekmişlerdi.

Herkesin karaya çıkmasına karşın buhar tamamen kesilmemişti; dolayısıyla *Alert*'ü hareket ettirmek için, dümen ile aşağıdaki motorlar arasında birkaç saniye telaşla koşturmak yetmişti. Gemi o tarifsiz sahnenin çarpık dehşetlerinin ortasında, ölümcül suları yavaşça yarmaya başlamıştı; bu arada mezarsı sahildeki, yerküreye ait olmayan binaların arasından yükselen, yıldızlardan gelmiş dev Yaratık, Odysseus'un kaçan gemisine lanet okuyan Polyphemos misali salya akıtarak anlaşılmaz şeyler söylemişti. Öyküdeki Tepegöz'den daha cesur çıkan yüce Cthulhu suyun içine yağ gibi süzülerek, kozmik gücüyle dev dalgalar oluşturan kulaçlar atarak takibe girişmişti. Briden geriye bakınca delirerek tiz kahkahalar atmaya başlamıştı ve ara ara gülmeyi sürdürmüştü... Ta ki bir gece, Johansen'ın gemide sayıklayarak gezindiği bir sırada ölüm onu kamarada bulana dek.

Ama Johansen henüz pes etmemişti. Buhara tam yol verilmesine zaman kalmadan Yaratık'ın *Alert*'e kolayca yetişebileceğini bildiğinden, çaresizlik içinde bir şey denemişti; motoru son hıza ayarladıktan sonra, şimşek hızıyla koşarak güverteye çıkıp dümeni çevirmişti. Gürültülü denizde büyük anaforlar ve köpükler oluşmuştu; buhar giderek artarken, cesur Norveçli gemisini kirli köpüklerin arasından

* Vigintilyon: 1063 *—çn*

bir iblis kalyonunun pupası misali yükselen, takipte olan peltenin üstüne sürmüştü dosdoğru. Kıvrılıp bükülen duyargalara sahip o iğrenç mürekkepbalığı kafası, sağlam yatın neredeyse cıvadrasına kadar yükselmişti... Ama Johansen gemiyi ilerletmeyi inatla sürdürmüştü.

Mesane patlamasını andıran bir ses çıkmış, sanki bir aybalığının yarılan karnından çıkan pis bir sıvı ve sanki açılan bin mezardan gelen iğrenç bir koku yayılmış, anlatıcının yazıya dökmediği bir ses duyulmuştu. Bir an gemi kekremsi ve köreltici bir yeşil bulutun içinde kalıp kirlenmişti, ardından da geride köpüren zehir kalmıştı sadece; buhar gücü arttıkça hızlanan *Alert* aradaki mesafeyi anbean açarken, isimsiz gökyüzü dölünün dağılmış, peltemsi parçaları orada –ulu Tanrım!– bulut gibi bir araya gelerek *birleşiyor* ve Yaratık eski tiksinç şeklini geri kazanıyordu.

Hepsi buydu. Sonrasında Johansen kamaradaki puta bakıp kara kara düşünmekten ve kendisiyle yanında gülüp duran manyağın karnını doyurmakla uğraşmaktan başka bir şey yapmamıştı. Cesurca kaçışından sonra gemiyi yönlendirmeye çalışmamıştı çünkü o tepki ruhundan bir şeyler alıp götürmüştü. 2 Nisan'da kopan fırtınayla birlikte, Johansen'ın bilincine bulutlar üşüşmüştü. Sonsuzluğun sıvı girdaplarına hayalet gibi döne döne düştüğü, bir kuyrukluyıldızın kuyruğunda yolculuk ettiği ve sarsılan evrenlerden baş döndürücü bir şekilde geçtiği, cehennemden aya ve aydan cehenneme histerikçe sıçrayıp durduğu hissine kapılmıştı ve yaşlı tanrıların çarpık, neşeli kahkahalarıyla Tartarus'un yeşil, yarasa kanatlı, küçük şeytanlarının alaycı kahkahaları bütün bunları iyice gerçeğe benzer kılmıştı.

O rüyaları kurtarılış – *Vigilant,* denizcilik mahkemesi, Dunedin sokakları ve Johansen'ın memleketine, Egeberg'deki eski evine yaptığı uzun dönüş yolculuğu takip etmişti. Yaşadıklarını anlatamazdı – onu deli sanırlardı. Bildiklerini ölmeden önce yazacaktı ama karısı bunu sezmemeliydi. Ölüm anıları silebilecekse bir lütuf olurdu.

Okuduğum belge işte buydu ve onu yarım kabartmayla Profesör

Angell'ın kâğıtlarının yanındaki teneke kutuya koydum. Bu yazdıklarımı – akıl sağlığımı sınavdan geçiren ve içinde bir daha asla bir araya getirilmeyeceğini umduğum bilgilerin bir araya getirildiği bu yazıyı da oraya koyacağım. Evrendeki dehşetlerin tümünü tanıdım ve artık bahar gökleriyle yaz çiçekleri bile bana zehir gibi gelecek. Ama uzun yaşayacağımı sanmıyorum. Amcam gibi, zavallı Johansen gibi ben de öleceğim. Çok fazla şey biliyorum, tarikat da hâlâ varlığını sürdürüyor.

Cthulhu da, güneşin genç olduğu zamanlardan beri kendisini koruyan o taştan uçurumun içinde hâlâ yaşıyor sanırım. Lanetli şehri bir kez daha sulara gömülmüş, zira Nisan fırtınasından sonra *Vigilant* o noktada gezindi; ama Cthulhu'nun yeryüzündeki rahipleri ıssız yerlerde, tepesine put konulmuş dikilitaşların etrafında böğürüyor, hoplayıp zıplıyor ve cinayet işliyorlar hâlâ. Şehir batarken Cthulhu kara boşluğunun içinde kısılı kalmış olmalı, yoksa şu an tüm dünya korkuyla ve delirmiş halde çığlık atıyor olurdu. Sonun nasıl olacağını kim bilebilir? Yükselmiş olan batabilir ve batmış olan yükselebilir. Derinlerde iğrençlik bekliyor ve rüya görüyor, insanoğlunun sarsak şehirlerine de çürümüşlük yayılıyor. Öyle bir zaman gelecek ki – ama düşünmemeliyim ve düşünemiyorum! Bu elyazmasını yazdıktan sonra uzun yaşamazsam vasilerimin tedbiri cesurluktan önde tutmaları ve onu başka kimsenin görmemesini sağlamaları için dua edeyim.